

Jpravništvo: Ljubljana, Knafeljeva ul. 3.
— Telefon števil 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Naslovni oddelki: Ljubljana, Selenburgova ul. 1. — Telefon števil 3492 in 3394.
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 196.
Računski ostri ček zavod: Ljubljana št. 17/49.

JUTRO

zhaio vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znoš mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafeljeva ulica 3, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon števil 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon števil 65.

Rokopisi — ne vračajo

Potreba političnega razčiščenja

Vse kaže, da je nedavna resolucija vodstva JRZ postala izhodišče novega političnega razvoja, ker je razkrila komplicitate, ki ne morejo dolgo ostati nezaključene. Nekateri vodilni krogi JRZ so zato danes mnenja, da je JRZ prehitro zavzela svoje stališče. Tem bolj se pospešuje akcija za obnovo radikalne stranke. Ako bi ta uspela in bi JRZ kot taka formalno prenehala, potem bi padle tudi politične obveznosti, prevzete na seji vodstva JRZ v sredo 24. t. m.

S hrvatske strani se vedno ostreje poudarja nepopustljivost glede zahtev, da more biti o definitivni preureditvi države govora šele, ko bodo izvršene volitve. Za utemeljitev te zahteve se iznašajo vedno novi argumenti in »Hrvatski dnevnik« med drugim dokazuje, da bi preureditev, postavljena sedaj na dnevni red, za mnogo mesecev preprečila razpis volitev. Od 26. avgusta, pravi, je preteklo že pet mesecev, pa še ni izvršen prenos vseh kompetenc na banovino Hrvatsko, da niti ne govorimo o finančnem sporazumu. Če pa bi se čim prej izvršile volitve, bi se dosegla dva uspeha: uvedel bi se parlamentarizem in ob sodelovanju parlamenta bi se mogla izvršiti reorganizacija države. »Mi zahtevamo najprej volitve, o ostalem se pa bomo pozneje razgovarjali«, se glasi končna ugotovitev dr. Mačkovega glasila.

Nasproti temu vztraja ljubljansko glasilo JRZ na tem, da se stališče Hrvatov ne more vzeti za resno. Opoldanska izdaja »Slovenca« trdi, da je zmagalo stališče, da je treba vso državo preurediti še pred volitvami. Kot dokaz navaja, da se je v Beogradu postavila posebna komisija strokovnjakov, ki je prišla izdelovati načrt za ureditev srbske banovine. Kar se tiče slovenske banovine, pa so itak že v Ljubljani vse pripravili. »Slovenski dom« domneva, da bo komisija svoje delo v najkrajšem času opravila, na kar bo načrt prišel pred politični odbor ministrov, nazadnje pa v vlado. Za najbližji čas se je baje treba nadejati točnejših obvestil o tem delu.

Minister pravde dr. Lazar Marković je na sestanku svojih prijateljev v nedeljo v Kruševcu pokazal na velike težkoče, ki so v zvezi z izvedbo sporazuma. Po njegovem mišljenju se ima končna rešitev teritorialnega obsega izvršiti v narodnem predstavištvu. »Najbolj bistveno vprašanje — pravi dalje g. minister —, a istočasno tudi najtežje pa je finančna avtonomija, tem težje, ker ga moramo reševati sredi usodopolnih zunanjih dogodkov. Še ena težkoča je pri gledanju na sporazum. Ne moremo namreč izvesti one socialne reforme, ki jih smatramo za bistvene in neobhodne. Ko se obračamo na narod, da naj odobri idejo sporazuma, vidimo gotove črne pojave. V volilni borbi, ki je pred nami, bi bila velika škoda, ako bi ena srbska stranka udarila na drugo. To škodo bi trpeli srbski interesi in država.«

V Zagrebu so bile včeraj konferenčne vodilnih članov Kmetško demokratske koalicije in je na teh konferencah ponovno bilo potrjeno stališče, da spada vprašanje preureditve države pred novo narodno skupščino. Poleg tega je bilo označeno kot nujno, da se čim prej razpiše volitve predvsem za hrvatski sabor.

Dr. Maček, ki je včeraj prispel v Beograd, bo že danes ali jutri skušal razčistiti položaj in dognati pravo stališče JRZ.

Akcija za zbiranje radikalov se nadaljuje. V soboto in nedeljo se je mudil v Nišu podpredsednik glavnega odbora Narodno radikalne stranke Miša Trifunović, ki je ponovno konferiral s predsednikom stranke Aco Stanojevičem. Novinarjem je povedal, da se je pretekli teden ponovno sestel s predsednikom vlade Cvetkovićem, o čemer je sedaj poročal Aco Stanojevič kot predsedniku stranke. Izjavil je dalje, da se sedaj vodijo razgovori o zakonski odobritvi Narodno radikalne stranke, o njeni organizaciji in o zbiranju radikalov. »Mi smo v najboljšem razpoloženju, da se to zbiranje omogoči in tudi pravilno izvrši. Uspeh pa ni odvisen samo od nas, temveč tudi od druge strani«. Končno je g. Trifunović še dejal, da sta z g. Stanojevičem razpravljala tudi o sporazumu Cvetković — Maček in o »izvestni evoluciji«, v katero sedaj ta sporazum, kakor izgleda, prehaja.

Po zadnjih poročilih sta sedaj stališči glavnega odbora NRS in vodstva JRZ formalizirani. Glavni odbor zahteva, da vlada odobri obnovo Narodno radikalne stranke, ki bi nato z javnim proglasom pozvala vse radikale, v katerikoli skupini se danes nahajajo, naj se vrnejo v matično stranko. Predsednik stranke bi ostal g. Aca Stanojevič,

Italija, Turčija in Balkan

Nenavadno živahna diplomatska aktivnost pred sestankom konference držav Balkanske zveze

Basel, 29. jan. z. Rimski dopisnik »Basler Nachrichten« naglašajo, da postaja vedno bolj verjetno tesno sodelovanje Italije in Turčije na Balkanu. Obstojeca nasprotja med Italijo in Turčijo so več ali manj psihološkega značaja, ki pa daleč zaostajajo za skupnimi interesi. Zato je zelo verjetno, da bodo vsi ti spori pod vplivom mednarodnega položaja v najkrajšem času likvidirani. Ze sedaj se kaže, da sta si Italija in Turčija nekako razdelili svojo posredovalno vlogo. Italija posreduje pri Madžarski in Rumuniji, Turčija pa pri Bolgariji in Rumuniji, ker se obe zavedata, da je od ureditve teh odnosov v glavnem odvisen mir na Balkanu. Navzočnost turškega zunanjega ministra na konferenci Balkanske zveze v Beogradu bo po mnenju rimskih krogov zaradi tega morda odločilnega pomena za uspeh te konference.

Nemški nasvet jugoslovnski vladi

Berlin, 29. jan. s. (Associated Press). Po zanesljivih informacijah je nemška vlada nasvetovala jugoslovnski vladi, naj se na bližnji balkanski konferenci izreče proti ustanovitvi vsakega balkanskega bloka. Nemška vlada je nadalje sporočila, da bi nastopila proti vsakemu poskusu preprečiti dovoz rumunskega petroleja v Nemčijo.

Novinarji pri zunanjem ministru

Beograd, 29. jan. p. Danes dopoldne je zunanji minister dr. Cincar-Marković v svojem kabinetu sprejel zastopnike domačega tiska in jim dal nekatera podrobnejša obvestila o bližnji konferenci Balkanske zveze.

Nemčija in Weygandova misija v Turčiji

Berlin, 29. jan. z. Nemški tisk zelo pozorno spremlja bivanje francoskega generala Weyganda v Turčiji in v zvezi s tem zelo ostro napada Turčijo, češ, da se vedno bolj udinja Angliji in Franciji. Vsi današnji listi primerjajo Turčijo s Poljsko, češ, da je Turčija sedaj od Anglije in Francije namenjena enaka vloga, kakor je v igrah Poljska. Turčija naj se žrtvuje za Anglijo in Francijo. Anglija in Francija hočeta izzvati vojno na Bližnjem vzhodu. Dardanele predstavljajo pri tem nekaj

drugi poljski koridor. Razlika je sedaj samo v taktiki, dočim Anglija in Francija za Poljsko nista pripravili niti ene puške, organizirata sedaj na Bližnjem vzhodu pod vodstvom generala Weyganda posebno armado. General Weygand razpravlja sedaj o tem s turškim generalnim štabom, enako kakor sta svojočasno šef francoskega generalnega štaba in angleški general Ironside razpravljala s poljskim generalnim štabom. Po mnenju nemškega tiska pa je Turčija še manj dorasla namenjeni ji nalogi kakor Poljska.

Carigrad, 29. januarja. AA. (DNB). V poučenih krogih govore, da bo general Weygand drevi zapustil Ankaru in se v spremstvu visokih turških častnikov odpeljal v vzhodno Anatolijo. Temu potovanju generala Weyganda pripisujejo izreden pomen. Weygand se odpelje do Erzeruma, nato pa do meje Sirije. V zvezi s tem se poroča, da se je pripeljal v Ankaru tudi angleški general Windham, ki je takisto namenjen v vzhodno Anatolijo.

Clodius v Rimu

Rim, 29. jan. br. Šef gospodarskega oddelka nemškega zunanjega ministrstva dr. Clodius se že tri dni mudi v Rimu, kjer ima razgovore z zastopniki trgovskega oddelka zunanjega ministrstva. Kolikor je bilo mogoče zvedeti, je dr. Clodius prišel v Rim, da se pogaja glede železniških vozov in strojev, ker bi spriču pomanjkanja voznega parka Nemčija ne mogla dobiti Italiji onih množin premoga, ki jih določa trgovinska pogodba med obema državama.

Znano je, da je Nemčija stavila take zahteve pred kakim tudi Belgiji, Nizozemski in Danski, ki pa so bile odklonjene, ker rabijo te države svoj železniški material za lastne potrebe. Po zatirjanju poučenih rimskih krogov pa ni neverjetno, da bo Italija stavila Nemčiji na razpolago okrog 6.000 vagonov ter pripadajoče število železniških strojev za prevoz premoga iz Gornje Šlezije v Italijo. Pred lastnim je Nemčija dobavila Italiji tri milijone ton premoga. Zaradi zastojanja nemških dobav premoga v zadnjem času je v Italiji celo nastalo pomanjkanje premoga kakor je bilo objavljeno preteklo soboto. Nemške dobave premoga Italiji pa so toliko bolj potrebne, ker je v zadnjem času nemški kilinski dolg napram Italiji že tako zelo narasel, da je nastala nevarnost za vse nadaljnje izvajanje trgovinskih sporazumov med obema zaveznicama.

sariati za nafto, težko in tekstilno industrijo. Novo ministrstvo za nabavke naj bi prevzel sedanj minister pri predsedništvu vlade Portocala, ki ga smatrajo za ožjega sodelavca ministrskega predsednika Tataresca. Za generalnega komisarja za nafto je imenovan profesor Reta, dosedanj generalni tajnik v kmetijskem ministrstvu.

Danes bo govoril grof Csaky o položaju

Budimpešta, 29. jan. s. (Reuter). Kakor poročajo madžarski listi, bo podal zunanji minister grof Csaky jutri pred parlamentom ekspozé o splošnem političnem položaju in madžarski zunanji politiki. Ob tej priliki bo poročal tudi o svojih razgovorih z italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano in Benetkah in bo pojasnil stališče Madžarske do Rumunije.

Vojaški posveti v Rimu

Rim, 29. jan. br. Včeraj in danes so bili v Benetški palači pomembni razgovori ministrskega predsednika Mussolinija z vrhov-

Italija snuje novo protikomunistično fronto

Budimpeštanski sestanek japonskih diplomatov važna etapa v suovanju protiboljševiškega bloka

Pariz, 29. jan. j. (Havas). V pariških diplomatskih krogih mnogo razpravljajo o informaciji, ki jo je objavil japonski list »Asahi«, da je imel japonski poslanik v Rimu pred svojim odhodom na konferenco japonskih diplomatov v Budimpešto konferenco z italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano, in da mu je Ciano ob tej priliki predlagal ustanovitev novega protikomunističnega bloka, v katerem ne bi bilo Nemčije.

V francoskih diplomatskih krogih naglašajo, da je Italija že ob raznih prilikah pozkušala doseči, da bi ponovno združila države prejšnjega protikomunističnega pakta, ki je bil razbit po sklenitvi nemško-sovjetske pogodbe. Francoskim diplomatskim krogom se vidijo načrti Italije za ustvaritev novega protikomunističnega bloka povsem realni in pravijo, da prizadevanje Italije v tej smeri najbolj očituje njene simpatije za Finsko, dalje beneška konferenca in pa nedavni telegram, ki ga je Ciano poslal Vančingveju. Pravtako citirajo francoski diplomatski krogi tudi najnovejšo informacijo angleškega tiska, ki potrjuje prvotno informacijo japonskega lista »Asahi« o pripravah Italije za ustanovitev novega protikomunističnega bloka. Angleški listi pripominjajo, da je konferenca japonskih diplomatov v Budimpešti prvenstveno poročevala ustvaritev nove protiboljševiške fronte med bivšimi državami podpisnicami antikominternskega pakta, od katerih bi izpadla sama Nemčija.

Kolikor je zaenkrat znano v francoskih političnih krogih, so na japonskih službenih mestih doslej zanikali, da bi jim bilo kaj znanega o načrtih za novo protiboljševiško fronto, pač pa pravijo, da se je na prejšnjih periodičnih sestankih japonske diplomacije proučeval antikominternski

nimi poveljniki utrjevalnih del na italijanskih mejah ter protiletalske obrambe. O tem je danes opoldne agencija Stefani objavila naslednje službeno poročilo:

Ministrski predsednik Mussolini je sprejel v prisotnosti državnega podtajnika vojnega ministrstva generala Sodduja, armijskega generala Montija, divizijskega generala Amorosa in polkovnika Fortunata. General Monti je predsedniku vlade podrobno poročal o gradnjah utrd na mejah Italije.

Ministrski predsednik je sprejel tudi generala Bega, pomočnika poveljnika protiletalske obrambe, ki mu je predložil podrobno poročilo o dosedanj organizaciji in sistematizaciji obrambe proti letalom na ozemlju Italije.

Ministrski predsednik je obe poročili sprejel na znanje in je posebej izrazil svoje zadovoljstvo glede uspehov, ki so bili doseženi pri organizaciji protiletalske obrambe ter je dal generalu navodila za njeno nadaljnjo izpopolnitev, tako glede orožja, kakor tudi glede sodelujočih formacij. Odredil je da bodo v kratkem vpoklicani rezervisti formacij protiletalske obrambe (DICAT). Vpoklicni rok še ni bil določen.

pakt, ker je pač Japonska na njem zelo zainteresirana. Navzlic temu poučeni francoski krogi zatirjajo, da je budimpeštanski sestanek japonskih diplomatov vseeno ena izmed najnovejših etap v snovanju nove protikomunistične fronte, in pripominjajo znatno okoliščino, da je bila za ta sestanek japonskih diplomatov izbrana ravno Budimpešta, ki je tudi prvenstveno zainteresirana na vseh problemih, nastalih po pojavu Sovjetov na madžarski meji.

Zanimiva je v zvezi z vestmi o snovanju novega protikomunističnega pakta tudi izjava japonskega poslanika Amauja dopisnikom madžarskih listov ob priliki budimpeštanske konference, v kateri je japonski poslanik naglašal posebno zanimanje Japonske za Madžarsko, ki se pač lahko tolmači na ta način, da morata obe državi kot sosedji Sovjetske unije voditi enako ali vsaj slično politiko napram svoji veliki sosedji.

London, 29. jan. br. Listi so danes objavili vest iz Budimpešte z nekaj novimi podatki o budimpeštanski konferenci japonskih poslanikov iz evropskih glavnih mest. Konferenca je bila včeraj zaključena, vendar pa se večina poslanikov ni vrnila na svoja službena mesta nego so odpočivali v Bukarešti. Pobudo za konferenco je dal italijanski zunanji minister Ciano, ki je imel pred kratkim z japonskim poslanikom v Rimu razgovore o organizaciji nadaljnega italijansko-japonskega sodelovanja na političnem in ideološkem področju, ki je deloma izgubilo svojo pogodbeno osnovo, odkar je postal pakt proti kominterni brezpredmeten. Velik del konference je bil posvečen tudi razvoju mednarodnega položaja na Balkanu. Sklepi konference bodo prav zaradi tega objavljeni šele po beograjski konferenci stalnega sveta Balkanske zveze.

Poljska Bela knjiga

o položaju v nemškem delu zasedene Poljske

Pariz, 29. jan. s. (Reuter). Danes je objavila poljska vlada Belo knjigo o položaju v nemškem delu Poljske. Po podatkih Bele knjige je bilo na Poljskem od nemških oblasti doslej justifikiranih že 18.000 poljskih intelektualcev. Bela knjiga poudarja, da imajo Nemci očitno namen, da utrbijo poljski živelj v zapadnem delu Poljske. Nemška vojska in tajna policija sistematično izvršujeta uničevanje.

Rim, 29. jan. br. (Havas). Znano je, da

so oddaje vatikanskega radia o preganjanju poljskih katolikov izzvale novo napotost med Vatikanom in Nemčijo. Zaradi njih je nemški poslanik pri Vatikanu že protestiral pri državnem tajniku kardinalu Maglioune, čeprav brez uspeha. Oddaje so se namreč tudi v nemščini nadaljevale. Odtlej so jih v Nemčiji skušali motiti, hkratu pa je nemški radio sprožil ostro kampa-njo proti Vatikanu.

Koliko je bilo mogoče sedaj zvedeti, so se oddaje opirale na uradno poročilo o položaju na Poljskem, ki ga je sestavil poljski primas, kardinal Hlond. Njegovo poročilo se nanaša na dogodke od zasedbe Poljske do 20. decembra 1939. Po tem poročilu je bilo samo na Poznańskem justifikiranih 10 katoliških duhovnikov, eden je bil ubit, drugi je podlegel napotom pri prisilnem delu, tretjega je ubila bomba, četrti pa je podlegel v zaporih. V koncentracijskih taboriščih je mnogo poljskih duhovnikov, ki morajo plačevati po 4 zlate dnevno za svoje vzdrževanje, ali pa se pritegnejo k prisilnem delom. Iz poljskih cerkva so oblasti izločile pridige in cerkveno petje v poljščini. Velike težave povzročajo tudi pri sklepanju porok, ki se morajo prej opraviti pred civilnimi oblastmi.

Berlin, 29. jan. s. (Associated Press). K poročilu, ki ga je danes objavilo poljsko poslanništvo pri Vatikanu o preganjanju katolikov na Poljskem, izjavljajo v nemških uradnih krogih, da je bilo sicer res na Poljskem ustreljenih nekaj duhovnikov, toda samo tisti, ki so bili, kakor pravi nemško uradno poročilo dalje, zaloteni s orožjem v roki.

glavni odbor pa daje g. Cvetkoviću in nekaterim drugim vidnim radikalom, ki so danes v JRZ, garancije, da bodo zavzeli soodločilna mesta v vodstvu obnovljene stranke.

S svoje strani je dal g. Cvetković pismen predlog, po katerem naj bi prvaki posameznih skupin, ki se štejejo k radikalom, izdali skupen proglas za zbiranje radikalov. Proglas naj bi podpisali Miša Trifunović, Dragiša Cvetković, Boža Maksimović, dr. Laza Marković, dr. Korošec in dr. Džafer Kulenović. V proglasu naj bi bili navedeni rok, do katerega bi se moral vsak radikal prijaviti organizaciji stranke, ker ga sicer ne bodo več smatrali za pristaja. Zbiranje naj bi se izvršilo pod novim imenom »Jugoslovnske radikalne stranke«. V glavnem odboru stranke naj bi bili Trifunović, dr. Korošec in dr. Kulenović podpredsedniki, dr. Marković in Maksimović pa člana izvršnega odbora.

Nasproti tem vestem poudarja ljubljansko glasilo JRZ, da se JRZ ne bo razpustila, pa tudi ne stopila z glavnim odborom Narodno radikalne stranke. Povsem nekaj drugega pa zatiruje »Politika«. Po informacijah iz najbližje okolice g. Cvetkovića bi objavila oroglasa, kakor ga predlaga g. Cvetković, ne značila fuzije JRZ z glavnim odborom Narodno radikalne stranke, niti zbiranja radikalov v JRZ, temveč bi s podpisom takega programa prenehala obstojati Jugoslovnska radikalna zajednica. »Politika« še poudarja, da je Cvetković dal iniciativo za to akcijo, in da jo bo izvedel do konca.

Ze v najbližjih dneh se bo g. Trifunović snet sestel z g. Cvetkovićem. V radikalnih krogih so zelo optimistični in trdi se, da se pogajanja nahajajo v zaključni fazi, tako da bi moglo že prihodnje dni priti do konkretnih rezultatov.

Kakšno stališče bodo k vsem tem dogodkom zavzeli slovenski člani JRZ, še ni znano. Minister dr. Krok se od včeraj nahaja v Ljubljani in konferira s svojimi političnimi prijatelji. Položaj je za slovensko JRZ gotovo težaven, ker gre pri obnovi radikalne stranke seveda predvsem za srbsko vprašanje, pri katerem mišljenja drugih skupin JRZ ne prihajajo v poštev. Kar se tiče muslimanske skupine, se zatiruje, da ona ni voljna se dati prepeljati v obnovljeno radikalno stranko ne samo zaradi tega, ker ima ta stranka čisto srbsko obeležje, temveč tudi iz razlogov regionalnega značaja, ker je v Bosni nemogoče izvesti programsko enakost muslimanov in radikalov. Ze do sedaj so v sami JRZ nastajale v tem oziru največje težkoče. Kakor izhaja iz pisanja glasila ministra Markovića se muslimani pripravljajo na obnove svoje stare verskopolitične organizacije.

Nemški poleti nad Anglijo

Angleška bojna letala so se takoj dvignila, spopadov pa ni bilo — Nemci so napadli več angleških ladij

London, 29. jan. j. (Reuter). Letalsko ministrstvo je izdalo o današnjih nemških poletih nad Anglijo naslednji komunikat:

Nad severovzhodno angleško območje so se danes zjutraj pojavila sovražna letala. V več distriktih je bil dan letalski alarm. Takoj je bilo dirganih proti sovražnim letalom večje število angleških bojnih letal. Prav tako so v distriktu Tyne stopile v akcijo protiletalske baterije. Nobenemu izmed sovražnih letal se ni posrečilo priti preko obale in prodreti globlje nad celino. Letalski alarm je bil dan v štirih obalnih mestih v grofiji Yorkshire. Prebivalstvo je slišalo ropot letalskih motorjev tudi nad raznimi kraji, bolj oddaljenimi od obale proti zapadu. Kratko pred razglasitvijo letalskega alarma so se čule z obale močne eksplozije. Kasneje se je izkazalo, da so te eksplozije izvirale od mine, ki je eksplodirala in razdejala del na novo zgrajenega obalnega nasipa. Kratko po tej eksploziji so opazili še drugo mino plavajočo na morskem gladini.

London, 29. jan. s. (Reuter). Današnja poročila o letalskem alarmu v grofiji Yorkshire so bila samo manjši uvod v serijo poročil o napadih nemških bombnikov na ladje ob vzhodni angleški obali. Ti napadi so bili najobsežnejši, kar so jih izvedli Nemci od začetka vojne dalje in so se raztezali na več sto kilometrov. V mnogih mestih ob škotske na severu do Kenta na jugu je bil zaradi pojave nemških letal dan letalski alarm. Kljub slabemu vremenu so se povsod dvignila angleška lovka letala in jim je ponovno uspelo sovražnika preganiti. Med drugimi sta bili napadeni dve svetilni ladiji. Nad eno od njih se je spustilo nemško letalo iz nizkih oblakov in vrlo 7 bomb. Ko so se približala angleška lovka letala, je nemško letalo zbežalo. Ob škotski obali je bila napadena neka 6000tonska angleška ladja. Nadalje poročajo o napadih na 8 drugih ladij, na 4 od teh ob obali Kenta. Podrobnosti o žrtvah napadov še niso ugotovljene.

Popoldne so opazili neidentificirana letala tudi nad Setlandskim otočjem. Na otočju je bil dan letalski alarm, ki je trajal 40 minut.

London, 29. jan. s. (Reuter). Nemški bombniki so danes potopili 4000-tonski letalski »Tautmilac« v bližini angleške obale. Sedem članov posadke pogrešajo.

Ena izmed napadenih svetilnih ladij je poslala brezčično klice na pomoč. Ko so jo zvečer našle reševalne ladje, niso našle na njej nikogar od posadke več. Kar pa so manjkali tudi rešilni čolni, obstoji še možnost, da so rešeni.

Nemška letala so popoldne vrgla na Setlandске otoke več manjših bomb, ne da bi povzročila škodo.

Dež na fronti

Pariz, 29. jan. j. Komunikat francoskega generalnega štaba pravi, da na fronti nikjer ni bilo pomembnejših dogodkov. Temperatura se je napram minulim dnevom znatno dvignila in namesto snega je prišel pršet droben dež. Vidnost je skoraj na vseh odsekih fronte zaradi dežja in megle skoraj enaka ničli in onemogoča sleherne letalske operacije. Gosta megla, ki je legla na nekaterih frontnih pasovih, pa je nasprotno zelo ugodna za vojaške operacije na kopnem, ki so se znova pričele v večjem obsegu. Delovnost izvidniških čet se je povsod zelo povečala. Danes zjutraj je močnejši nemški oddelek napadel neko francosko postojanko v zapadnih Vogezih. Napad je bil brez težave odbit in je imel sovražnik pri tem nekaj izgub. Topniško delovanje se nadaljuje na obeh bregovih Rena.

Francosko in nemško vojno poročilo

Pariz, 29. jan. AA. (Havas). Poročilo vrhovnega poveljstva z dne 29. januarja zjutraj se glasi: Nič pomembnejšega.

Berlin, 29. jan. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi objavilo vojno poročilo, v katerem pravi: Nikakih posebnih dogodkov.

Kanada pripravlja že tretjo divizijo

Ottawa, 29. januarja. AA. (Havas) Čim bo odpotovala druga kanadska divizija v Evropo, pričakujejo, da bo avtomatično sestavljena tudi tretja divizija.

Velike prometne neprilike v Angliji

London, 29. jan. s. (Reuter). Neugodno vreme je povzročilo danes in včeraj v Angliji izredne prometne neprilike. Le malo železniških prog je danes poslovalo brez motenj. Skoraj vse podzemeljske železniške proge, ki vodijo v London, so začasnoma ustavile obratovanje, ponekod pa so morali električne lokomotive nadomestiti s parnimi. Mnogi vlaki v London sploh niso dospeli in zvečer velike množine delavcev nimajo možnosti, da bi mesto zapustile in odpotovali na svoje domove. Vlaki v provinci imajo ogromne zamude. Ze včeraj je ekspresni vlak iz Glasgova običajni sredi proge, istotako dva vlaka v grofiji Lancaster. Potnike so morali deloma namestiti po šolah, drugi pa so ostali v kurjenih vlakih. Na škotskem so na nekaterih progah vlaki ustavljeni. Silnih vremenskih neprilik ni bilo v Angliji že več let.

Obiasti ne dovoljujejo objave podrobnosti o vremenskih neprilikah, da ne dajo sovražnemu letalstvu dragocenih informacij.

Pred razpustom komunistične stranke v Belgiji

Bruselj, 29. januarja. AA. V torek bo predložil parlamentu zakonski osnutek o razpustitvi komunistične stranke.

Ukinitev dopustov v angleški vojski

London, 29. jan. s. (Reuter). Zaradi izredno slabega vremena v Angliji so bili danes začasnoma ukinjeni vsi dopusti za angleško ekspedicijsko vojsko v Franciji. Na fronti sami vreme ni preslabo in pada rahel dež. Pač pa so vse ceste v zaledju zaradi kopnenja snega v zelo slabem stanju in so morali biti za vsa vozila izdani po-

sebni predpisi. Na fronti se nadaljuje običajna patrolna aktivnost, letalski poleti pa so zaradi vremena skoro popolnoma ukinjeni.

Obletnica Hitlerjevega režima v Nemčiji

London, 29. jan. s. (Reuter) Po poročilih iz Berlina odpadejo za jutrišnje obletnico imenovanja nacionalno-socialistične vlade v Nemčiji vse običajne proslave. Ne bo se vršila niti običajna svečana seja rajstaga, niti ne bodo izobešene zastave in celo napovedani govor propagandnega ministra dr. Goebbelsa po radiu se ne bo vršil. Edino v šolah bodo krajša predavanja o pomenu dneva.

Evakuacija otoka Sylta

Kodanj, 29. jan. s. (Reuter) Po poročilih z dansko-nemške meje je opaziti na Hindenburgovem nasipu, ki veže otok Sylt s celino, izredno aktivnost. Neprestano vozijo dolgi vlaki. Izgleda, da je bilo z otoka Sylt končnovalno evakuirano vse civilno prebivalstvo. Ni izključeno, da ustanavljajo Nemci na otoku novo oporišče za bombna letala, ali pa skladišča letalske municije. To bi pojasnjevalo letalske eksplozije, ki jih je bilo slišati zadnje čase na otoku Sylt in za katere je nastala domneva, da so jih povzročili angleški letalski napadi.

Incidenti med Churchilllovim govornim

London, 29. jan. br. Agencija DNB je objavila, da je prišlo v Manchesteru preteklo soboto ob priliki Churchilllova govora do incidentov, mediklov in nazadnje do demonstracije, tako da je moral prvi lord admiraltete klavarno zapustiti zborovanje.

Na finskih bojiščih položaj nespremenjen

Pomoč Finski v moštvo in materialu vedno bolj izdatna

Helsinki, 29. jan. s. (Havas) Položaj na sovjetsko-finskih bojiščih je zaenkrat nezmenjen. Na Karelski zemeljski ožini vlada mir. Na severu Ladoškega jezera so bili vsi sovjetski napadi z lahkoto odbiti. Včeraj je bilo izvedenih nekaj bombnih napadov na finska mesta, ker je bilo vreme zelo ugodno. Podatkov o povzročenih škodi še ni, ugotovljeno pa je, da so bila tri sovjetska letala sestreljena.

Finski vojaški krogi se nikakor ne boje, da bi pomladansko vreme izboljšalo strateški položaj sovjetske vojske. Res bo spomladaj olajšan dovoz vojnega materiala za sovjetske čete, na drugi strani pa bo znatno reducirani akcijski radij sovjetske vojske, ker ne bo več mogla operirati na zamrznjenih finskih jezerih.

Čeravno drže vse podatke v najstrožji tajnosti, je vendar znano, da prihaja tako iz Anglije in Francije kakor tudi iz skandinavskih držav neprestano v moštvo kakor tudi v materialu izdatna pomoč za Finsko. Anglija in Francija se trudita zlasti, da vse pomožne akcije čim bolj pospešita.

Finsko in sovjetsko vojno poročilo

Helsinki, 29. jan. s. (Fin. tel. ag.) Finsko vojno poročilo javlja, da so sovjetska letala v soboto izvršila le manjše napade, predvsem na mesta v severni Finski, zlasti Tajvalkoski, Kuhmo, Sotkamn in Ljeka. Po dosedanjih podatkih je bila sama ena oseba ranjena, dve sovjetski letali sta bili sestreljeni.

Moskva, 29. jan. br. Stab leningrajskega

Japonske represalije proti Angliji

Tokio, 29. jan. s. (Reuter). Iz Tienčna poročajo, da so japonske oblasti od včeraj dalje pričele zopet z delno blokado angleške koncesije. V bodeče žične ovire okoli koncesije je bil spuščen električni tok. Dovozi živil pa povzročajo Japonci zopet velike ovire. Zaradi tega so cene živilom v mestu zadnje dni zelo narasle. Japonci sami izjavljajo, da so vsi ti ukropi represalije za angleško postopanje z ladjo »Asama Maru«.

Zastopnik zunanega ministrstva je danes izjavil, da bo najbrže izročila japonska vlada angleški vladi še drugi protest zaradi odstranitve 21 nemških državljancev z japonske ladje »Asama Maru«. Uradni krogi poudarjajo, da je na podlagi razgovora, ki je bil v soboto med zunanjim ministrom Arto in angleškim poslanikom jmeso, da japonsko javno mnenje smatra, da je bil z incidentom prizadet ugled Japonske. Angleški odgovor na japonsko noto pravi samo, da je imela Anglija zakonito pravico za svoje postopanje v primeru »Asama Maru«.

Nov val mraza

Berlin, 29. jan. br. Z raznih evropskih področjih prihajajo vesti o novem valu mraza. Na Danskem je morje med celino in otoki tako močno zamrznilo, da je mogoče z otokov peš priti na kopno. V Beltu bodo morali bržkone že danes ali jutri prekiniti ves promet, ker ledolomilci ne zmagujejo več silnih mas ledu. V Belgiji so bili danes veliki snežni meteži in je bil promet na nekaterih železniških progah celo prekinjen.

Washington, 29. jan. j. Havas. Vse Zedinjene države je zajel nov silen val mraza, ki je povzročil doslej ogromno gmočno škodo ter zahteval doslej že približno 400 človeških žrtv. Mrazotni val je dosegel tudi najjužnejše države. Celot v Floridi so zabeležili doslej še nikoli dosežene stopnje mraza. Vsa polja in sadovnjaki v Floridi so uničeni ter računajo, da znaša škoda že nad 15 milijonov dolarjev.

Na to odgovarja danes agencija Reuter, ki pojasnjuje, da je v Angliji že star običaj, da prihaja na zborovanjih do mediklov. Ne bi bilo v tradicijah angleškega javnega političnega življenja, ko bi ljudje ne smeli ali si ne upali tudi sredi zborovanja izražati svoje mnenje. Na sobotnem zborovanju je v ostalem le kakšnih 12 opozicijskih agitatorjev povzročilo nekaj običajnih nemirov.

Obsojeni vohuni

Pariz, 29. jan. j. (Havas) Francosko ministrstvo za narodno obrambo poroča, da je 9. januarja francosko vojno sodišče v nekem frontnem pasu obsodilo troje oseb zaradi špionaže na zaporno kazen od 5 do 15 let ter na prisilno delo. Vojno sodišče v Chalons sur Marne je 16. I. obsodilo prav tako zaradi špionaže nekega Arthura Kleina na smrt, tri druge obtožence pa na 20 let prisilnega dela.

Vojna na morju

London, 29. jan. s. (Reuter). Pomorska vojna je zahtevala zopet več žrtv med nevturalnimi ladjami. Iz še neugotovljene- ga vzroka se je potopil 2700tonski danski parnik »England«. Samo en član posadke se je rešil, potem ko je bil 22 ur na morju.

Ob južnovzhodni angleški obali je danes zadel na mino 3000tonska holandska ladja »Nora« in se potopila. Posadka je rešena.

Nadalje sta bili potopljeni ena 1500tonska in ena 800tonska norveška ladja. Več članov posadke je utonilo.

Ob vzhodni angleški obali je danes morje naplavilo mino, ki je eksplodirala ob obali, tako da je zračni pritisk razbil več sto šip.

Oslu, 29. jan. br. V osksem zalivu sta davi trčila 5.000tonski švedski parnik »Mellam« ter 2.700tonski norveški parnik »Panthax«. Švedska ladja je bila poškodovana, vendar je lahko sama nadaljevala svojo pot. Norveški parnik so morali z vlačilci naglo odpeljati v pristanišče. Človeških žrtv ni bilo.

vojna okrožja je snoči objavil naslednje poročilo: V teku 28. januarja se na fronti ni pripetilo nič važnega.

Letalski napadi na finska mesta

Helsinki, 29. jan. j. Danes dopoldne so sovjetska letala dvakrat priletela nad Helsinki, vendar doslej še ni znano, ali so mesto bombardirala ali pa je šlo samo za izvidniške polete.

Sovjetska letala so včeraj ves dan ponavljala bombne napade na razna finska mesta zlasti na jugu in jugozapadu, kjer so po bombardiranju obstreljevala s strojnimi in civilno prebivalstvo. Na severu so zlasti hudo prizadejala mestom Kuhmo, v katerem je izbruhnilo več požarov, ki so jih zanetile zažigalne bombe. Nad nekim mestom na jugozapadu Finske so sovjetska letala trosila letake z raznimi v finščini pisanimi propagandnimi sestavki. Delo sovjetskih letal pa je bilo zastoj, ker je običajni jezik prebivalstva v teh predelih švedski in ne finski.

Sovjetska ojačenja za severno bojišče

Helsinki, 29. jan. s. (Reuter). Posebni poročevalci angleške radijske družbe na fronti poročajo, da so poslali sovjeti na severno bojišče novo divizijo vojaštva, in sicer iz Arhangelska. Sedaj štejejo sovjetske čete na severu po cenitvi poročevalca 50.000 mož.

Na mnogih odsekih fronte so že stopili v akcijo švedski protivojci, tako da je bila finski vojakom dana prilika, da si odpočijejo.

Amerika in Japonska

Washington, 29. januarja. AA. (Stefani). V pričakovanju, da bo zunanepolitični odbor senata začel proučevati Pittmanov zakonik načrt — računajo, da se bo to začelo v sredo — izjavljajo v krogih zunanega ministrstva, da je vlada Zedinjenih držav vsaj za zdaj sklenila, da ne bo poslegla po ukrepih, ki jih določa ta zakon. Kakor je znano, se Pittmanov zakonik načrt nanaša na prepoved izvoza vojnega materiala in municije na Japonsko. Mislijo, da bo senator Pittman predlagal med drugim, naj kongres izglasuje predlog o prepovedi izvoza municije in vojnega materiala na Japonsko, da pa naj bi se predsedniku pustila popolna svoboda, ali naj proglasi ta sklep za veljaven ali ne.

Ledolomilec »Sedov« prispel v Murmansk

Moskva, 29. jan. br. Ledolomilec »Georgij Sedov« se je danes vrnil v Murmansk skupno z ledolomilec »Jozefom Stalinom«, ki mu je na zadnjem delu vojnega pomagala utirati pot skozi arktično ledovje. Agencija Tas je danes objavila o tem daljši komunikat, v katerem pravi, da so članom »Sedovljeve« posadke v Murmansku priredili zelo svečan sprejem. Dve leti se je »Sedov« boril z ledovjem po arktičnih krajih in dosegel velike uspehe. Medtem so bili člani njegove posadke izvoljeni v sovjetke murmanskega okrožja in mesta. Kapitan Badigin je postal član sovjeta murmanskega okrožja. Ostali so člani krajevnih sovjetov v Murmansku, kjer so se prilike v zadnjih dveh letih v mnogočem spremenile. Mesto šteje sedaj že 117.000 prebivalcev, dobilo je v tem času dve hidrocentrali s skupno produkcijo nad 100.000 kilovatnih ur toka na leto, rudnike bakra in niklja ter še druge industrijske naprave.

Postani ostani član Vodnikove družbe!

Velik uspeh Kiosevanova

Sedanja bolgarska vlada ima v sobranju, ki se bo sestalo 24. februarja, 140 od 160 poslanskih mandatov

Sofija, 29. jan. s. Poslanske volitve, ki so se začele 24. decembra, so se včeraj v celoti končale z glasovanjem na področju Sofije in Stare Zagore. 42 poslancev v teh dveh področjih se je izreklo za vladno politiko. Tudi včerajšnje volitve so potekle v miru in popolnem redu. Nikjer ni bilo nobenega incidenta.

Od 160 izvoljenih poslancev v vsej državi se jih je 140 izreklo za vladno politiko, ki jo ljudstvo popolnoma odobrava.

Novo sobranje se bo sestalo po poteku ustavnega roka 24. februarja.

Splošno smatramo, da so prinesle volitve veliko zmago politiki kralja Borisa in vladji Kiosevanova in da pomenijo potrditev tako nevturalnosti Bolgarije v sedanjem konfliktu, kakor tudi ohranitev neodvisnega stališča napram vsakemu bloku držav.

Tukajšnja politična javnost z velikim zanimanjem pričakuje obisk turškega zunanjega ministra Saradzogla, ki je napovedan za sredo ali četrtek. Glede na zblizanje med obema sosedoma, ki je bilo doseženo ob priliki poslednjih razgovorov generalnega tajnika turškega zunanjega ministrstva Menemenzogla z ministrskim predsednikom dr. Kiosevanovom, bo imel ta obisk še svoj poseben pomen v tem, da bo formalno potrdil pred kratkim dosežene rezultate. Glede na to se v Sofiji tudi nadejajo, da se bo sedaj Turčija tudi v okviru Balkanske zveze povsem postavila ob stran Jugoslavije in zagovarjala bolgarske interese. Kakor pa je izjavil še turški zunanji minister Saradzoglu, ni verjetno, da bo Bolgarija tokrat na beograjski konferenci zastopana po svojem diplomatskem opazovalcu.

Ali so v ruski Galiciji nemški vojaki ali ne

Sovjetska službena agencija ponovno odločno zanika vse podobne vesti

Moskva, 29. jan. br. Agencija Tas je danes objavila demanti, v katerem med drugim pravi, da je francoska agencija Havas, ki spretno širi izmišljene klevete proti Sovjetski Rusiji, že nekaj dni razširjala novo izmišljotino, da se je v vzhodni Galiciji v zadnjem času razen sovjetskih čet koncentriralo tudi več oddelkov nemškega vojaštva, ki kontrolirajo železniške proge na tem ozemlju. Ne glede na nesmiselnost takih vesti je agencija Tas vendarle pooblaščenca, da jih odločno demantira. Na tem ozemlju ni bilo in še zmerom tudi ni nobenega tujeja vojaka ali oficirja. Dobra sosesčina med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo tudi že sama na sebi ne dopušča, da bi se kaj takega zgodilo.

Pariz, 29. jan. br. »Paris Soir« reagira nocoj na demanti agencije Tas, po katerem naj bi ne bilo nobenih nemških vojakov v vzhodni Galiciji. List pravi, da so bile vesti o nemških koncentracijah na tem sovjetskem področju iz tako različnih virov, da je moralo biti nekaj resnice na njih, a ne glede na vse to sili že samo nemško-sovjetsko sodelovanje, ki postaja zmerom tesnejše zavezništvo k protukrepom. Zaradi tega so bile francoske vojske sile v Siriji, ki so bile še tik pred vojno omejene na minimum, v zadnjih mesecih močno ojačane. »Frankfurter Zeitung« jih ceni na 150.000, sovjetski listi na 400.000 ljudi. Vsekakor so zavezniki v resnici nekaj ukrenili na Bliznjem vzhodu, toda le z namenom, da bi v danem primeru izpolnili svoje obveznosti do Rumunije in Turčije. Zaradi tega so bili ruske trditve, da hočejo zavezniki napasti Rusijo preko Kavkaza, najmanj tak nesmisel, za kakršnega obeležuje agencija Tas vesti o koncentracijah nemških čet v vzhodni Galiciji. Zavezniki bodo državam, ki so jim dali svoje garancije, priskrbiti na pomoč le, če bodo dejansko napadene, ali če bi smatrali, da so njihovi življenjski interesi do skrajnosti ogroženi in bi na tej osnovi zahtevali izpolnitev zavezniških garancij.

Bern, 29. jan. j. (Havas). Bukareški dopisnik švicarskega lista »National Zeitung« poroča iz popolnoma zanesljive vira podrobnosti o nemških četah v sovjetskem delu vzhodne Galicije in pravi, da navzočnosti nemške vojske v tem delu jugovzhodne Evrope ne morejo utajiti niti nemška službena zanikanja niti ponavljajoče nemških demantije, ki jih širi po svetu sovjetska agencija Tas. Nemške čete, pravi dopisnik švicarskega lista, so pričele prihajati v Galicijo že pred 14 dnevi. Doslej je Nemčija poslala semkaj svoje ljudi v treh kontingentih. Najprvo so nemški vojaki in uradniki Gestapua zasedli razna galicijska mesta z nalogo, da nadzorujejo preseljevanje Nemcev s sovjetskega ozemlja v rajh. Drugi kontingent je bilo nemško vojaštvo, ki je zasedlo železniško progo od rumunske meje v smeri proti Nemčiji in sicer ne glavne železniške proge preko Lvova, marveč železniško progo preko Stanislavova in Drohoviča. Tretji nemški kontingent so bile številne motorne nemške čete s tanki in drugimi motornimi vozili, ki so se nastanile zlasti okrog Lvova, Premysla in Stanislavova. Kaj je prav za prav naloga tega zadnjega nemškega kontingenta, še ni prav znano. Po nekaterih virih bo nemška vojska zamenjala v teh krajih sovjetska oblastva, da napravi red v upravi, v kateri vlada sedaj popoln kaos.

Železniška nesreča predsednika vlade Cvetkovića in finančnega ministra Šuteja

Beograd, 29. jan. p. Kakor je na kratko poročalo že ponedeljsko »Jutro«, se je pripetila včeraj blizu Rume železniška nesreča. Ne gre pa za beograjski redni brzovlak, marveč za posebno kompozicijo salonskih vagonov, s katerimi so se vračali z Belja, kjer so se mudili včerajšnje nedelje, ministrski predsednik Dragiša Cvetković, finančni minister dr. Šutej, minister brez portfelja dr. Konstantinović, minister za socialno politiko dr. Srdjan Budisavljević in podpredsednik HSS inž. Košutić.

Malo pred tem posebnim vlakom je vozil na isti progli tovorni vlak. Med postajama Kraljevec in Putinci pa se je več vagonov tovrstnega vlaka odtrgalo in so ostali na progli. Pri teh vagonih je ostal zavratac Mlograd Ivanović, ki je imel nalogo, signalizirati po istem tiru prihajajoče vlake in jih opozoriti na nevarnost.

Ko je okrog 20.30 privzvil od tega mesta poseben vlak, s katerim so se vračali v Beograd imenovani člani vlade, je Ivanovića premotila megla, ker je domneval, da prihaja vlak po drugem tiru, ki je bil prost. Zato je na svoji signalni luči zamejil rdečo steklo in namestil belo. Strojovodja posebnega vlaka je zaradi tega domneval, da je proga prosta in je vozil z nezmanjšano brzino dalje. Šele v zadnjem trenutku je opazil grozečo nevarnost in začel močno zavirati. Kljub temu je še z velikom brzino zavozlil v tovorni vlak.

Na vso srečo pa ni prišlo do katastrofe. Tovorni vagoni so bili po večini prazni, a tudi zaradi zaviranja posebnega vlaka je bil udarec znatno zmanjšan. Vendar je bilo trenenje še tako močno, da se je v salonskih vozovih premaknilo in deloma prevrnilo pohištvo in popadala prtljaga s polic.

K sreči pa ni bil nihče huje poškodovan. Predsednik vlade je dobil manjšo rano nad levim očesom. Malo je poškodovan tudi finančni minister dr. Šutej, dočim so vsi ostali potniki posebnega vlaka preživeli le malo razburjenja. Ministre so z avtomobili prepeleli v Rumo, odkoder so zopet z vlakom nadaljevali pot v Beograd.

Generalna direkcija državnih železnic je takoj uvedla stroga preiskavo. Dosedanje ugotovitve preiskave potrjujejo, da je nesrečo po usodni, gori opisani pomoti zakrivil zavirač Mlograd Ivanović.

Finančni minister dr. Šutej ima precej hude bolečine v desnem ramu. Danes dopoldne so ga na kirurškem oddelku beograjske državne bolnice preiskali in rentgenizirali. Ugotovili so, da ima pretrgano kito lateralnega dela ključne kosti ob gornjem robu lopatice, kar je povzročilo izpah. Rokko so mu naravnali in močno povežali ter jo mora nositi na zanki. Poškodbe predsednika vlade Cvetkovića so neznatne in ima samo obliž nad levim očesom.

176 smrtnih žrtv železniške nesreče

Tokio, 29. jan. s. (Reuter). Davi se je pripetila huda železniška nesreča pri Osa-ki. Poln vlak, ki vozi med Osa-ki in predmestjem, je skočil iz dosedaj neznanjih razlogov s tira. S tem vlakom potujejo navadno delavci na svoj posel v okoliške tovarne.

Po uradnih podatkih je zahtevala železniška nesreča 176 mrtvih in 53 hudo ranjenih. Izmed 300 potnikov, ki so se nahajali v vlakcu, jih je samo 10 ostalo nepoškodovanih. Vlak, ki je vozil z bencinskim pogonom, se je takoj, čim je iztril, vnel, kar je še povečalo obseg katastrofe. Doslej so potegnili izpod ruševin 172 trupel.

Angleško-francoska dobroimetja v Ameriki

Washington, 29. jan. s. (Reuter) Po uradnih podatkih ameriškega finančnega ministrstva sta Anglija in Francija v oktobru porabili za 120 milijonov dolarjev svojih dobroimetij v Zedinjenih državah. Za november uradni podatki še niso objavljeni, vendar cenijo, da sta v novembru Anglija in Francija porabili za vojaške nabave v Zedinjenih državah celo za 500 milijonov dolarjev svojih vrednostnih papirjev. Skupno razpolaga Anglija v Zedinjenih državah menda s 5000 do 6000 milijonov dolarjev bančnih dobroimetij, Francija pa z znatno manjšo vsoto.

Velikodušen kraljev dar za siromake

Beograd, 29. januarja. AA. NJ. Vel. kralj Peter II. je tudi letos kakor prejšnja leta podaril 100.000 din kot podporo siromakom preko akcijskega odbora za zimsko pomoč v Beogradu.

Reševanje »Ljubljane«

Šibenik, 29. jan. o. Davi je prispel v Šibenik komandant vojne mornarice admiral Marjan Polić. Na matičnem brodu »Zmajac« so bila dopoldne in popoldne posvetovanja o načinu, kako naj se dvigne potopljena rušilca »Ljubljana«. Italijanska ladja »Gladator«, last tvrdke Trifković v Trstu, je prispela v Šibenik spontano po nalogu splitskega zastopnika tržaške družbe. Tudi njeni potapljači so že pregledali mesto, kjer je rušilca »Ljubljana« pod vodo. Zato so zaslili na konferenci tudi njihovo strokovno mnenje.

Vremenska napoved

Zemunska: Beograd in okolica: Še hladnejše. Oblačno, le časna zjasnitve čez dan. Ostali kraji: Hladnejše. Prevladovala bo oblačnost z jasnimi tati pa tam v severnih krajih. Jasno na primorju. Snežilo bo še v visokih gorah, posebno v južni polovici države.

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

Na levi: vdova gospa Davorina Grošljova s sinom Vidom in svojim bratom dr. Pavlom Karlinom. Desno: krsto s pokojnim prof. Pavlom Grošljem polagajo v mrtvaški voz, obložen z vencil

Slovo Ljubljane od velikega sina Dostojanstven pogreb profesorja dr. Pavla Grošlja

Ljubljana, 29. januarja
Pogreba rajnega dr. Pavla Grošlja, ki ga je smrt tako nepričakovano ugrabila slovenski znanosti, se je udeležila vsa kulturna Ljubljana. S spremstvom na njegovi zadnji poti je doprinesla dokaz toplote spoštovanja, ki ga je bil za življenja deležen med nami. Mož, ki je bil ves samo življenje, ki je bil razgledan in doma na vseh področjih znanosti, filozofije, življenja znanstvenika, ki je s čudovito treznostjo razuma bil sposoben točnih zaključkov v kateremkoli vprašanju, je zapustil s svojo izrazito osebnostjo in delom pa s svojo vse poživljajočo presrečno družabnostjo nepozaben spomin za seboj.

Ob 15. smo spremlili dr. Pavla Grošlja iz mrtvašnice pri sv. Jožefu na zadnjo pot k Sv. Križu. Pred pogrebom se je prišlo poslovit mnogo pokojnikovih znancev, dijakov in poklicnih tovarišev. Prostor pred mrtvašnico je bil poln občinstva. Na dvorišču je bila zbrana pokojnikova rodbina z vdovo gospo Davorino, sinom Vidom, bratom prof. Rudolfom in sestro Marijo ter ostalim sorodstvom, ki so užaloščeni sprejemali izraze sožalja.

„Univerza je spet izgubila enega svojih stebrov“ ...

Po blagoslovitvi, ki so jo opravili o. franciskani, je pred krsto spregovoril rektor univerze g. dr. Matija Slavič:

„Zaljubljeni zbor! Prejeto polagamo v grob truplo moža, ki je v svojem življenju veliko storil kot docent naše medicinske fakultete, kot znanstvenik, pedagog, pisatelj, urednik in od katerega znanstvene akribije je še veliko pričakovala naša univerza. Prejeto se je zopet zrušil en stebrov naše univerze, ki jo je v odlični meri pomagal ustanoviti. Nastopil je kot govornik že pri pripravi seji za ustanovitev vseučiliške komisije dne 23. novembra 1918. Kot član te, je z vso vnamo in neomahljivim optimizmom deloval. V seji 10. decembra 1918 je pletiral kljub vsem težavam za takojšnje ustanovitve tehniških tečajev kot začetek tehniške fakultete. V seji dne 30. januarja 1919 pa je objektivno govoril in 26. in 27. februarja 1919 klasično pisal za takojšnje ustanovitve slovenske univerze brez provizornih poskusov preko drugih univerz. Bil je torej med tistimi, ki so prav videli, da bi bila ustanovitve slovenske univerze v nevarnosti, če bi se takoj ne ustanovila. Zato mu slovenska univerza ob odprtem grobu izreka svoje odkrito priznanje in globoko hvaležnost za njegovo idealno delovanje pri ustanovitvi univerze in za njegovo vzorno delo kot duhovitega učitelja in pisatelja biologije. Njegov lik bo ostal slovenski univerzi vedno svetel in časten.“

V imenu zagrebške univerze in kot poklicni tovariš se je poslovil univ. profesor dr. Boris Zarnik. Poudarjal je predvsem njegovo veliko in čisto ljubezen do mladine, do znanosti, njegovo nenavadno znanstveno temeljitost tako v biologiji, astronomiji, filozofiji, v lepih umetnostih, v katerih se je povsod odkloval z bogatimi izkušnjami. Imel je čudovit dar ločiti bistveno od nebitnega, kar ga je ločilo od drugih. Njegovi zaključki so bili vsikdar znanstveno trdno utemeljeni in jasni. Govornik je blagovoljno srčno poslušal, ki so imeli priliko, slišati njegove besede voden vselej z umetniško dikcijo. Bil je človek, ki se rodi le enkrat in nič več. Le redkokdaj se rode ljudje, ki bi tako globoko,

Vsenuč. prof. dr. Boris Zarnik se poslavlja v imenu zagrebške univerze

temeljito bili zasidrani v znanostih ko on. Tudi kot prijatelj se je poslovil prof. Zarnik od rajnega. Omenil je, da se je vselej že v naprej veselil vsakega sestanka z Grošljem, ker mu je pač to vselej pomenilo dogodek.

Vsa kulturna Ljubljana za pogrebom

Dolg spoved se je razvil po Vidovdanki cesti mimo Tabora po Šmartinski cesti na pokopališču. Sprejeli so ga dijakovi zavodovi, na katerih je prof. Grošlj deloval. Za vozom s krsto, obloženim z mnogimi vencil pa je stopala pokojnikova rodbina, za njo pa ogromen spoved vseh, ki so cenili in spoštovali njegovo življenje in znanstveno delovanje.

Za svoji in sorodniki so se uvrstili v pogrebni spoved skoraj polnoštevilno zbrani profesorji naše univerze, na čelu jim rektor dr. Slavič s prorektorjem dr. Kučejem, zastopnikom zagrebške univerze prof. dr. Zarnikom in z dekani ljubljanskih fakultet. Polnoštevilni je bil prof. zbor zbor mestne ženske gimnazije, ki so se mu pridružili tudi direktorji in profesorji drugih zavodov, med njimi direktor državne ženske gimnazije dr. Breznik in ravnatelj Akademski kolegij in predsednik Z. K. D. prof. Jeran itd. Nadalje so bili pri pogrebu ministri dr. Kramer s predstavnikom konzorcija „Jutra“ dr. Breznarjem, predsednik Novinarskega združenja Stanko Virant, župan dr. Adlešič z go soprogom in več člani mestnega sveta, upravniki Narodnega gledališča Otton Zupančič z vsemi člani gledališke uprave in mnogimi gledališkimi umetniki, bivši ban dr. Pac, predsednik Narodne galerije dr. Windisch, predsednik Tiskovne zadruge dr. Fetič z vsemi člani načelstva, predsednik CMD inž. Mač-

kovič, šef zavoda za pobijanje raka docent dr. Cholewa, predstavniki skoraj vseh ljubljanskih kulturnih in znanstvenih društev, mnogi akademski starešine, pokojnikovi tovariši iz študijskih let, nešteti njegovi prijatelji in znanci iz skoro tridesletnega dela in življenja v Ljubljani. Ogromna je bila udeležba ženstva, ki je hotelo s tem počastiti in se oddolžiti ne le enemu prvih slovenskih znanstvenih in javnih delavcev, temveč tudi vzgojitelju cele vrste generacij narodno zavednega ženstva.

Slovo pri Sv. Križu

Večina prijateljev in znancev, zlasti pokojnikovih učenc in učencev, je spremljala Pavla Grošlja, prav do groba, ki ga je našel v južnem delu pokopališča pri Sv. Križu. Pred pokopališko kapelo so dijakinje z licejske gimnazije sprejele s špalirjem svojega nepozabnega profesorja in tudi na kratki poti iz kapele h grobu ga je zadnjič pozdravljali špalir mladih ljudi; med njimi so bili zlasti slušateljci in slušateljke medicine. Po blagoslovu v kapeli, kjer so mu zapeli pevci, so prenesli krsto k zadnjemu počivališču, kjer je med debelim snegom ležalo mnogo vencev in šopkov, vse naokrog pa so se razvrstili pokojnikovi prijatelji in znanci, da mu pred vrati večnosti zamahnejo še enkrat v slovo.

Po zadnjih molitvah pred grobom, ki je že sprejel telesne ostanke Pavla Grošlja, je pristopil ravnatelj mestne ženske gimnazije dr. Anton Bajec in se z iskrenimi besedami poslovil od odličnega tovariša. Nato je spregovoril v imenu Prirodoslovnega društva v Ljubljani univ. prof. dr. Aljaja Košir ter izrekel poslednje priznanje in zahvalo uredniku „Prirodoslovnih razprav“ in „Proteja“. Slednjič je stopila iz množice Grošljova bivša učenka in se s kratkimi, ganljivimi besedami zahvalila profesorju nešteti slovenski žena. Zbogom, gospod profesor! — je odmevalo v grob, na katerega so se zdaj vsule grude nisti, ki je kmalu zakrila človeške ostanke velikega slovenskega prirodoslovca.

Pokopališče je obevalo krmežljivo zimsko sonce. Zdelo se je, da je pomlad, ki jo je pokojnik tako ljubil, še neke daleč. V daljavi so bleščale naše planine. Tako se je v njihovem blešku končala zemeljska pot Pavla Grošlja.

Pesem življenja

(Ljubljanski Zvon 1904)

Bratje in sestre, odprimo domove,
veter pomladni naj veje skoz nje;
brstje že poka, potokli šumijo —
bratje in sestre odprimo srce!
Buje mladenke, razvežite kite,
sapa duhteca naj z njimi igra,
radost zaigra v očeh si žarečih,
glejte! — nad vami se solnce smehljaje.
V luči nebeške razgalitve prsi,
duša naj pije svetlobe moči,
cvetje raz ve se nam vsiplje na grudi,
pesem stoglasna iz njih nam kipi:
Solnce plamtče se zemljico ljubi:
v vročem objemu ji trto rodi;
zemljica vedno se ljubi človeka,
v prsih nam vzrasta le svete strasti;
človek se ljubi življenje in trto,
svobodo, luč in deviško telo;
cilj je najvišji življenja — življenje,
smoter veselja — veselje samó!
K raju veselmu roke sklenimo,
s strmega brega navzdol se spustimo,
pa poltremo med cvetjem in petjem
v zemsko nebo!
Rajajmo, vriskajmo! — Ko pa na trate
črne noči se zastori spustne
in se vrhunci gora potemne,
v strastnem objemu se vsi poljubimo —
pa povabimo
smrt kosonosno si v svate!
† Pavle Grošlj

Prof. Pavle Grošlj in učjeva zapuščina

Proti koncu novembra lanskega leta me je na domu iskal dr. Pavel Grošlj, a me ni našel doma. Zazdelo se mi je, da mora biti že kaj važnega, če me je prijatelj iskal na domu, kar sicer ni bila njegova navada. Dan nato — bilo je dne 29. novembra — okoli 11. ure sva se srečala v Zvezdi. Umaknila sva se na neobljubeno pot na severnem robu in tedaj mi je dr. Grošlj zaupal zadevo o oporoki svojega nedavno umrlega ujca Josipa Vilfana. V lastnorčno pisani oporoki je bil namreč zapisal mestni občini ljubljanski znesek 400.000 din, da naj ga uporabi za bližnja regulacijska dela v trnovskem okraju. K temu je dr. Grošlj pripomnil, da mu je pokojni ujec večkrat omenil, da hoče zapustiti neki znesek za novo ustanovljeno akademijo znanosti in umetnosti; te postavke pa v oporoki ni, ker jo je bil g. Vilfan že prej napisal. Pri tej priliki mi je dr. Grošlj prebral dotični odstavek nemški pisane oporoke. Že dejstvo, da omenja oporoknik regulacijo Trnovskega kakor šele nameravalo, kaže, da si ujec ni bil več na jasnem (»war nicht mehr im Bilde« — besede Grošljeve). Saj ni vedel, da je trnovski okoliš med tem po načrtih prof. Plečnika že dobil prenovljeno lice z regulacijo Gradaščice in z novimi mostovi preko nje.

Rodbinski dedič bi bil torej lahko izpodbijal veljavnost te postavke v oporoki, ker jo je testator pisal, ko brččas ni bil več pri jasni zavesti. Vendar da tega ne nameravajo storiti in so zato njega (Pavla) sporazumno pooblastili, naj sporoči vso zadevo g. mestnemu županu, toda s pridržkom, da naj občinska uprava pristane na to, da odstopi od celotnega legata znesek 150.000 din v korist akademije znanosti. Zato pa me je prof. dr. Grošlj naprosil, da naj bi jaz kot član mestnega sveta prej posredoval pri g. županu ter polzvedel njega mnenje, ali ne bo kakih ovir pravnega značaja glede predlagane porazdelitve Vilfanove volje.

Pozorno sem poslušal ta izvajanja ter pohvalil prijatelja, češ, še imamo idealne, nesebične narodnjake: »Lepo od tebe, da nisi Harpagon!« In Pavle je smehljaje odvrnil: »Dednolovskih knifov ne poznamo v naši rodbini. Hočem le, da se zadeva fair reši!«

Naravno, da sem še isti dan sporočil g. županu vso zadevo ustno in pismeno, kakor me je dr. Grošlj pooblastil, vesel, da sem imel vsaj enkrat priliko sporočiti, kaj ugodnega in prid mestni občini G. župan je sprejel novico z zadovoljstvom, češ, da je častna dolžnost mestne občine, da podpira našo akademijo znanosti.

O prihodu Srbov in Hrvatov na Baikal

Doslej je med zgodovinarji in med znanstveniki sploh prevladovalo mnenje, da so Srbi in Hrvati prišli iz Zakarpatja v zdajšnjo svojo domovino v prvih dveh desetletjih VII. stoletja istočasno z ostalimi slovanskimi plemeni, ki so se naselili na ozemlju med Alpami in Jadranom ter med Crnim in Egejskim morjem. Tega mnenja je bil tudi znameniti hrvatski učenjak Vatroslav Jagić. Nasprotno stališče zastopa dr. Niko Zupančič, ki v svoji razpravi »Bela Srbija in Bela Hrvatska«, objavljeni v božični številki beogradske »Politike« dokazuje, da je bila prvotna domovina Srbov na ozemlju zdajšnjih Lužickih Srbov, Hrvatov pa ob gornji Visli in ob izviru Labe, torej na severu in ne v Zakarpatju in da so prišli Hrvati in Srbi v sedanja svoja bivališča kasneje kakor ostala slovanska plemena, ki so naselila pokrajine med Alpami, Jadranom in Crnim morjem. Dr. Zupančič je vzel za podlago svojemu dokazovanju navedbe bizantinskega cesarja Konstantina Porfirogeneta, da so se Srbi in Hrvati priselili na Baikal iz Bele Srbije in Bele Hrvatske (bela severna), in to pod vlado bizantinskega cesarja Heraklija.

»Mnenja smo,« tako izjava dr. Zupančič, »da je Hrvate in Srbe poklical bizantinski cesar na pomoč proti Avarom in jim obljubil, da jim bo dal kot nagrado, ako premagajo Avere, one pokrajine, ki so jih le-ti imeli v oblasti. Hrvati in Srbi so vse, kakor prišli na jug kot organizirana vojska, ki je izvršila poverjeno ji nalogo in nato prejela obljubljeno ji plačilo. Jasno je, da so se Hrvati in Srbi kot zmaga valci čutili pravno in moralno superiorni ne samo nad premaganimi Avari, in Vlasi, marveč tudi nad prvotnimi slovanskimi prebivalstvom ki so ga osvobodili avarskega jarma. Srbi in Hrvati so zavzeli višje položaje v družbi, v državni upravi in v vojski: to je postali so privilegirani stan v državi. Toda taki dve maloštevilni vojaški družini Hrvatov in Srbov, ki sta šteli samo po nekaj deset tisoč glav, nista mogli naseliti

SCHICHTOV
RADION
pere vse!

Boljše in navadnejše tkanine, oprane s Schichtovim Radionom, bodo bleščečije žiste. S kuhanjem v raztopini Radiona se perilo varuje in je zato bolj trpežno.

RADION BELINA!

Kmalu nato je župan povabil prof. dr. Grošlja na razgovor, čigar potek mi seveda ni znan. Pač pa je g. župan na plenarni seji mestnega sveta dne 28. decembra — prav mesec dni je od tega — o zadevi poročal ter je mestni svet soglasno odobril njegov predlog, da se od Vilfanove volje nakloni akademiji znanosti in umetnosti znesek 150.000 din, v ostalo volilo pa da bo mestna uprava namenila za javno delo, ki bo častno ohranilo ime velikodušnega oporoknika ter bo lahko drugim premočnim rojakom v spodbudo, točno po intencijah prof. dr. Grošlja in njegovih sorodnikov.

Naj tudi te vrstice osvetlijo plemeniti značaj pokojnega prijatelja Pavla, ki ga lahko vsem stavimo za vzor moža poštenjaka in znanstvenega podpornika. J. W.

Dr. Dani Markovičević

(Umrli 19. januarja na Golniku)

Ob stezah, kjer so tulipani
pod glogovimi grmi stali,
kjer drobni ptički so žgoleli,
blešče se zdaj sneg kristali.

Na jablani, kjer še pomladi
si nežni cvet občudovala,
prihuljeno je nočna ptica
v snežno noč zaprhutala.

Odklenil glas zateglo tožni
je od Storiča v snežna polja;
utihnilo srce je tvoje,
zgodila se je Njega volja.

In ko pomlad bo zabrstela,
na grobu tvojem, draga Dana,
spominjala te bo na mene
dišča kita jorgovana.

Lidija Grilec

Kulturni pregled

Premiera v ljubljanski dram

Poizkus z zakonom

Današnji človek je nagnjen k eksperimentu. Dvomiljavec in nezaupneč v njem zahteva večji tudi v zadevah intimnega življenja dokazov, da se ne moti v svojih čustvih. Za dokaz mu več ne zadošča vnanji videz stvari, na pr. v ljubezni vračanje pozornosti in ljubeznivosti, marveč noče s posebnimi metodami preizkusiti nosilno moč čustva, kar inženirji preizkušajo nove mostove. Kako naj se eksperimentalno preizkusijo pristnost in tako rekoč nosilna moč nekega zakonskega razmerja? Navodilo je prav preprosto in se skoraj zdi, da zaradi njega ne bi bilo treba pisati novega dramatskega dela.

Nordijska pisateljica Helga Krog, ki jo je za naše gledališko občinstvo odkril režiser prof. O. Šest in prevedel njeno štiridejansko »Na prisojni strani«, je bila drugega mnenja. Okoli jedra stare resnice, da preizkusiti trdnost zakonske ljubezni s skušnjava, ki jo nastavi ženi, je zgradila vesoljstvo, katere premiera je v režiji prof. Šesta potekla prejšnji petek.

Veleposestnik Hartvig Ribe ima mlado ženo, ki je hčerka slikarja in tudi sama nekaj slikar. Zato vbuja nezaupanje veleposestniške družine, v katero je vstopila, zlasti Hartvigove stroge matere, ki vidi v tej »umetnici« ciganko. Hartvig je sam nekoliko v dvomu, ali ga ni Estera vzela zaradi njegovega premoženja in mlada žena ne more z ničemer razgnati njegovega

prikritega suma. Hartvig povabi na svoje posestvo pisateljica Johanna Brisa, ki je Esterin mladostni prijatelj in namerava s to skušnjava eksperimentalno preizkusiti trdnost Esterinih čustev. Zadeva dobila nekoliko nepričakovano razplet, ker se Johana zbliža s Hartvigovo nekam svojevrstno sestro, »kraljico kamenitega srca« Vencho, njemu namenjeno vlogo Esterine skušnjave pa odigra s prilično brezbriznostjo lahkoživček Preben. Po tem zapletljajih se vsa zgodba razplete v zmerno zabavnem veseloligskem stilu in konec pokaže, da je Hartvig vendarle najmočnejši v Esterinem srcu, dalje, da se Vencho lahko omešča in dozori v ljubeznivo ženo pisateljice Johanne ter da mora Hartvigova ponosna mati položiti pred Estero obenem s ključki tudi svoje ošabno nezaupanje do snaha.

Vsebinska je v bistvu močno preprosta in bi ne bila niti dovolj zanimiva, če ne bi dala pisateljice kaj več kakor samo dramatsko intrigo. Ta »več« prav za prav tudi ni tako velik, da bi pomenila igra Krogove kakšno odkritje, kakor smo ga doživeli n. pr. v mnogo boljši igri avtorične finske tovarišice, ki je spislala »Žene na Niskavuriu«. Veseloligski plus je predvsem v orisu posebnega nordijskega prirodnega in družabnega okolja in pa v izgraditvi posemeznih karakterjev. Izmed teh kazeta Hartvig in Helda in svoji erotiki problematičen značaj

severnjaških ljudi, ki se mučijo z igro zadržanih čustev. Posebno značilna je »viročena trmogavka« Vencho. Prevajalec je, kakor posnemamo iz njegovega članka v »Gledališkem listu«, našel mnogo dopajenja še na Prebenu, ki je med temi severnjaki skoraj južnjaški tip: brezskrben in lahkoživ, obenem pa naiven in srčno celo boljše kakor mislijo o njem drugi ljudje. Prav posebna vloga je dana stricu Severinu staremu z drugo puberteto, ki se sestaja z zagonetno gospo Bornemanovo, o kateri je znano samo to, da je ni še nihče videl. Ta stric Severin se giblje na mejah zmedenosti, pijanstva in uživanja in ga gost v hiši težko domuje; v veseloligri nima prav za prav nobene, z organizmičnim potekom dejanja združene funkcije, marveč samo strici s svojo originalnostjo za zabavo občinstva.

Skopa idejna vsebina te veseloligre je vmešana v njeno dokaj preprosto zgradbo z roko, ki ni vedno srčna, marveč ponekod kar nasilna. Vsekakor se čuti, da je avtorica hotela povedati več, kakor je zmogla. Njen humor je severnjaško vzdržen. Igra ima značaj veleposestniško-salonske veseloligre nordijskega nadiha s poskusom psihološkega orisa severnjaških ljudi. Odigrava se v poletju ob fjordih in odraža rahlo poezijo belih noči na severu. Izkonstruirana je bolj z intelektom, kakor z dramatsko intuicijo, je zmerno zabavna, pogljobljena samo v nekatere karakterne podljudje, v situacijah in v dialogu pa bolj ali manj večje izlikana.

Režiser prof. O. Šest ima staro simpatijo do avtorjev in del te vrste, in če se že vname za tako, malce problematično odkritje, tedaj skuša napraviti iz njega, kar je le mogoče. Za igranje so nekatere vloge prav hvaležne in ker je zasedba dobro izlana, ji s teatarskega zrelšča ne bo mo-

goče dosti ugovarjati. Izmed sodelujočih treba predvsem omeniti dve dami: Miro Danilovo v vlogi šarmantne, na videz kolebajoče, a v sami sebi nezmisljivo trdne Estere in V. Juvanovo kot Esterino svakinjo Vencho. Eksperimentirajočega Hartviga igra E. Kralj z umevanjem, ki bi mu bilo treba morda nekoliko več subtilnosti, strica Severina pa J. Daneš, med to sedmoro eden najbolj izdelanih likov. P. Juvanova v smešnem dostojstvu stare veleposestnice, Jan kot lahko živ bogataš in namišljeni don Juan Preben, J. Jerman kot vzdržno možati pisatelj Joahim so priključili četvorici glavnih oseb dobro naščitane odrske postavbe in si tako pridobili še zadnjič zaslug za tisto dozo uspeha, ki ga je mogla doseči lera Helge Krogove v času, ko je »prizorišče življenja« prepolno pomenljivejših in dramatičnejših snovi, kakor je zgostena v idiličnem poizkusu »Na prisojni strani«.

—o.

Antologija ruske lirike

V zagrebški »Zabavni biblioteki«, ki jo urejuje dr. Nikola Andrić, je izšla kot druga knjiga njene zaključne serije antologija »Ruska lirika od Puškina do naših dana«. Sestavljanja tega cvetobera z ruskih pesniških vrstov in trač, kakor bi rekli naši romantični pisci, sta se polotila dva razgledana poznavalca ruskega Parnasa: Hrvat dr. Josip Badalić in Rus Nikolaj Fedorov, ki sta knjigo opremila tudi z uvodom. Nikolaj Fedorov je v svojem članku »Putevi ruske lirike od Puškina do naših dana« zgosteno vendar pa pregledno označil razvojne smeri in dobe novejšega ruskega pesništva. Pri tem je posvetil zadostno pozornost liričnemu razmahu po

revoluciji l. 1917 prav do naših dni. Zanimiva je njegova ugotovitev: »Poezija v SSSR vprav procvata glede števila pesnikov (njihovo službeno določeno število presega 40.000) in njih produktivnosti). Občudovanje vzbujata tudi obilnost in raznolikost pesniških šol in smeri, takisto razčlenjenost pesniških oblik, saj obstoje: ljubezenska, filozofska, znanstvena, politična, strankarska in propagandistična lirika.« Dr. Josip Badalić pa je spisal za uvod razpravo »Rusko lirsko pesništvo u hrvatskoj književnosti«, ki sloni na izčrpnem bibliografskem raziskavanju. Prvi hrvatski prevod iz ruske poezije sega v leto 1837, ko je Matija Topalović prevzel za »Danico ilirsko« Karamzinovo pesem »Domovini«. Nadaljnji prvi prevodi iz ruske poezije pa so bili delo slovenskega rokaka Stanka Vraza, ki je l. 1845 prvi prevzel Puškina. Bibliografija prevodov izpolnjuje članek dr. Badalića in tako odpira natanečen vpogled v več kakor stoletno hrvatske stike z ruskim Parnasom.

Sama antologija je urejena po razdobljih ki so periodizirana takole: Prvo obsega klasike od Puškina do Majkova, drugo prehodno dobo od Nekrasova do Severjanina, tretje pa sodobne pesnike od Ahmatova do Poplavskega. Prva pesem v tej knjigi, Puškina »Črna tancica«, je nastala l. 1820, zadnja, Borisa Poplavskega »Kaj si, človek, brez svojega doma«, pa l. 1935. Poplavski je emigrant in Blakov pesniški učenec. V celoti je zastopanih 45 pesnikov, predvsem seveda velika imena ruske poezije, kakor so Puškin, Koljcov, Lermontov, Nekrasov, Fet, Majkov, Blok, Baljmont, Severjanin, Jesenjin, Mejakovskij. Prevodi potekajo iz peresa 15 avtorjev, katerih najstarejša sta Stanko Vraz in Trnki. Med najboljšimi novimi prevajalci so Jos. Badalić, S. Nović in Tomi-

Domače vesti

Še je lepo živeti

V nedeljo zvečer je pripravljal navdušen smučar v ljubljanski družbi, kaj je doživel na gorenski strani. Ko se je mladec popoldne razgledal smučala, je privozil mimo dolge svetovske sprednje. Košati svatje in teške na okrašenih sanch, veselo so zvončljali kraguljčki, razigrano so prihli konjički, prešerno je pela v zimsko popoldne harmonika. Očanci so bili vsi v stariških, belih kožuhih, okrašenih s tulipani, teške pa v stariških narodnih nošah. Res, pogled in doživljanje, vreden toplega spomina.

Gotovo je bilo na tej svatbi prav veselo, ko so bili svatje tako vedro razpoloženi. Toda še vse veličastnejše je bilo na Jesenicah, kjer se je poročil g. Jože Kolman, ki je zaposlen kot predelavec v apnenici KID. Izbral si je brinjo in premožno nevesto pri sv. Luciji pod Dobro. Svata je bila tako »pripravljena«. Da je dolgo nobena tako v »v.« Sloveniji. Bila je to velika, kmečka, oče »v« je ženin razposlal tiskana vabila ter je v »v.« k poroki svoje sodelavce, predstojnike obrata, nameščene in predstavnike KID. Bila pa je na vabilu pripomba, da se poroke lahko udeležijo tudi nevladbeni uslužbenci in delavci podjetja, če se le pravočasno prijavijo. Kmečka oče se je obnesla točno po sporedu. Z Jesenic so se svatje odpeljali po nevesti, kjer so bila dolgotrajna poznanja. Na nevestin dom so svatje ponudili neveste različnih vrst in v raznih oblikah nazadnje so pa le prišli do prave. Nevesta, lepa kakor zarja, je bila v spremstvu družice, ki je prinesla novobitnem gostom bonke. Po kosilu je bil odhod k poroki. Po poroki je bila zabava v gostilni na Begunjah, pri kateri je cerimonier poklonil vraga na zemeljsko površino in nesrečni vraga je na živčje vse ubogal, da je bilo smeha nič koliko.

Ampak je bilo tudi poskrbljeno za dobro podlago. Za očetov so namreč zaključili pitaneža vola, tri teleta, tri orešice in cel kurnik nerutnine. To se razume, da je bil tudi zadostni velik sed na pini. Skratka, bilo je za to veliko kmečko očetov tako obilno preskrbljeno, da se ženin in nevesta ne bi strahovali niti 500 gostov. Šel domi manj jih na tudi ni bilo. In v vsemu temu vrdružestvo tudi mi svoje želje — nu, kakor — že pravimo:

— Bilo srečno!

meru je umrl g. Alojz Zavrtnik, hotelir in posestnik. Pogreb bo danes ob 15. — V Postojni je umrl trgovec in posestnik g. Milan Kulin. Pokopan bo danes ob 16. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• Smrt uglednega Slovence v Južni Ameriki. Iz Buenos Airesa v Argentini so sporočili, da je zadet od srčne kapi lani 28. novembra v 60. letu umrl Matija Centrih, bivši posestnik in gostilničar v Dopolju blizu Planine nad Sevnico. V Argentini je bil 13 let. Zapustil je vdovo in pet že preskrbljenih otrok. Pokojni je bil iz znane Bosičeve hiše na Cirkuših pri Prevorju. Že od mladosti mu usoda ni bila naklonjena, vendar je vse težave in neprilike prenašal čudovito vsega srca. Bil je izvrsten humorist, dober po duši poštnjak, kremenitega značaja. V svojem 24. letu se je prvič podal v Ameriko, kjer si je pridnostjo prihranil lepo premoženje in si ustanovil družinsko ognjišče. Želja po domači grudi ga je tik pred svetovno vojno dovela domov. Kmalu potem, ko si je v domovini ustanovil novo ognjišče, je moral odriniti na fronto. Ves čas svetovne vojne je bil v strelskih jarkih. Po vojni se je srečno vrnil domov, ni pa odtlej imel več obstanka v domovini. Razočaranje in druge težkoče so ga prislile, da je leta 1927. ponovno zapustil domovino in se za stalno preselil v Ameriko, kamor je po nekaj letih spravil tudi svojo družino. Dobro se je zasilal, toda tudi truditi se je moral do zadnjega. Nečesto prijateljev bo Bosičevega ohranilo v prijaznem spominu. Naj mu bo lahka tja zemlja! Globoko užajeni ročniki iskreno sožalje. — I. C.

• Hrvatski zdravilniki za izboljšanje zdravstvenih razmer med narodom. V nedeljo je bila v Zagrebu glavna skupščina Hrvatskega zdravniškega zbora, na kateri je predsednik univ. prof. dr. Vladimir Cepić podal obilno poročilo o prizadevanju hrvatskih zdravnikov za izboljšanje zdravstvenih razmer med narodom. Zbor je postavil načelo, da ima vsaka porodnica na vasi pravico do strokovne pomoči pri porodu. Hrvatski zdravilniki so se odločno zavzeli za akcijo, ki naj bi prinesla najnujnejše reforme zdravstva na državi. Te reforme pa se bodo lahko uresničile samo če bodo poklicane instance stavile na razpolago dovolj denarnih sredstev, ki bodo omogočila nameravano izboljšanje

Iz Ljubljane

— Zahvala vojnega ministra. Na brzojavko ministru vojne in mornarice armijskega generala g. Milana Nedelja je prišla naslednja brzojavna zahvala: »Zupanu mesta Ljubljane. Zahvaljujem g. županu in gradjanstvu na saučesu za gubitak »Ljubljane«. Ministar general Nedelja«.

— Barjanski gasilci so zborovali. V nedeljo je prostovoljna gasilca četa Ljubljana-Barje polagala obračun svojega dela. Poleg številno zbranega članstva sta zborovanju prisostvovala tudi odposlanca župe starešina Stanko Pristovšek in tajnik Roberžnik ter zastopnik mestne občine. Poročila, ki so jih podali funkcionarji, so pokazala, da je četa pod skrbnim vodstvom predsednika tovariša Ivana Vrbinca kljub razreditvi, ki je med letom mnogo pokvarila, dosegla lep moralni in finančni uspeh. Opaža se vzorna disciplina, ki jamči za red, le oni, ki jim četa res pomaga, kažejo premalo smisla za sožitje. Na visoki stopnji je tudi prosvetno delo barjanskih gasilcev. Na koncu je bila za dobo treh let soglasno izvoljena dosedanja uprava s starešino Ivanom Vrbincom na čelu. Občni zbor se je zaključil pod geslom: Le v slogi je moč! Na pomoč!

Primarij dr. MERČUN

do nadaljnjega NE ORDINIRA.

— Gripa razširja. Vremenski preobrat je prinesel s seboj nekakšno epidemijo bolezni, ki so običajne na prehodih iz enega letnega časa v drugega. Mestni reševalci prevažajo zadnje dni skoraj same bolnike s pljučnico, gripo in podobnimi boleznimi tako da je interni oddelki že spet čez glavo prenatrpani. Naval grabe nas vnovič opozarja, da vprašanje o razširitvi splošne bolnišnice ne prenese odloga.

— Društvo »Dom visokoškola« bo priredilo v nedeljo 4. februarja ob 20 uri v »Zvezdi« akademijo s plesom. Pokroviteljstvo nad prireditvijo so blagovolili sprejeti gg. dekani ljubljanske univerze. Pri programskem delu bodo sodelovale priznane slovenske umetnice, nastopil bo tudi ženski akademski pevski zbor Vabila za prireditve so že razposlale reklamacije se sprejemajo na naslov: Dom visokoškola, Gradišče 14.

Anton Žagar, trgovec Hedviga Turk

poročena 29. I. 1940. — Ljubljana Babinopolje Novi kot

— Inž. arh. Mitja Švigelj bo razstavil prihodnji mesec v Jakopičevem paviljonu svoja olja, krajine, figurativne kompozicije in portreje, plastike in skice. Inž. Švigelj, ki se je na tem polju v zadnjih letih uspešno udeleževal in bil poznan le v ožjem krogu, bo s temi svojimi deli tedaj stopil prvič pred javnost. Med ostalimi platni delci v večjem obsegu je nov predvsem v svojih različnih figurativnih kompozicijah. Razstava bo odprta od 11. do 25. februarja. —

— V počastitve pok. prof. dr. Pavla Grosija je daroval za mestne reveže Klub naravoslovcov univerze: kralja Aleksandra I. 100 din, dijakinja VLA razreda mestne ženske realne gimnazije 150 din, g. dr. Srečko Puhar, Gregorčičeva ulica 32., pa 300 din, a mestna vrtnarija je v znamenje teh odkupnih od razkošja pri pogrebnih položila na krsto tri preproste vence. Mestno poglavarstvo izreka dobrotnikom mestnih revežev najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

»Pomladno veselje« na Taboru

MAŠKARADA SOKOLA I sobota - 3. februarja 1940

— Za zaščito otrok za primer vojne so darovali: Mihalek Otmar 50 din, Josip Tirkšek 50 din, A. Zeschko 200 din. Izdelovanje milinskih in poljedelskih strojev Jože Cetnik 10 din. Tovarna kemičnih izdelkov, Hrastnik 100 din, Kemična industrija v Ljubljani 100 din, Udruga tvor. štopava bicalica, F. Bumiller, D. Löbl naal, Celje, 1.000 din. Najskrajnejša hvala. — Za otroške kočare so darovali: Neimenovana 40 din, A. Jazbec, Kranj pa otroško perilo Vsem darovalcem se najiskrenejše zahvaljuje Jug unija za zaščito otrok, Ljubljana.

nalski dolini, v katerem navaža statistično ugotovljene podatke o tem značilnem reševanju manjšinskega vprašanja. Isti avtor se bavi s predlogom prof. dr. Tomišča o ustanovitvi interkulturnega zavoda za inozemske Jugoslovane v Ljubljani.

Revija »Misel in delo« izhaja mesečno in stane na leto 60 din. Naroda se v Ljubljani, Gospodarska cesta 4-1.

»Hrvatski dnevnik« je priobčil v številki z dne 28. t. m. v dobroslovnem prevodu esei B. Borke »Hrvatska lirika«, ki je izšel v decembrskem zvezku »Ljubljana s ksega zvonca«. Sestavek je prevedel kulturni urednik tega lista, znani pesnik in pisatelj g. Ivo Kozarčanin.

Premiera Dvojakova »Rusalka« v ljubljanski operi. Sobotna premiera znamenite opere češkega skladatelja Antonina Dvořaka »Rusalka« je privabila zelo mnogo občinstva, tako da je bila predstava razprodana. Skrbno zrežirana in muzikalno temeljito našitvana uprizaritev je napravila kar najboljši vtis. V glavnih vlogah so se uveljavili gg. Heybalova, Kogoleva, Franci, Lupša in drugi ter dosegli očiten uspeh. O predstavi bomo objavili po prvi repriži prikaz našega strokovnega poročevalca.

Nova glasbena revija. V Beogradu je začela izhajati »Revija muzike« s spodnjim naslovom: »Mesečni list za muziko, pozorišče i filme«. Revija izhaja v velikem formatu in z obilnimi ilustracijami ter ima značaj nekakega glasbeno-gledališkega magazina. Izmed člankov v prvi številki je najzanimivejši nepodpisani prispevek »Muzika našeg veka je muzika folklor«. Številki je priloženih devet notnih prilog, ki prinašajo večji del šlagerje iz filmov in narodne pesmi.

Izredno lep in pretresljiv film, čigar vsebina je podobna nemrtini Puccinijevi operi »Madame Butterfly«

Glavne vloge igra in poje MARIA CEBOTARI.

PREMIERA MADAME BUTTERFLY

Za smeh in dobro voljo skrbita LUCIE ENGLISH in PAUL KEMP. Tel. 22-21. KINO UNION. Royal Film Zagreb. Ob 16, 19. in 21. uri.

SAMO ŠE DANES ob 16, 19. in 21. uri vesela in zabavna filmska zgodba ganjlive vsebine in globoke srčne kulture

VESELA POTEPUHA

MICKEY ROONEY

WALLACE BEERY

BELA SMRT

VELICASTEN film iz življenja lovcev na severne medvede. Prekrasni naravni posnetki z Grönlanda in Norveške. — Kene Deiligen, Hilde Sessak KINO MATICA, tel. 21-24 ob 16, 19. in 21. uri

— Slavčeva maškara, ki jo priredi pevsko društvo »Slavce« v veliki dvorani hotela Metropol-Miklič na pustno soboto, 3. februarja, bo najprijetnejša zabava letošnjega predpusta. Splošno je znano, da se na tej prireditvi vsak udeleženik neprisiljeno zabava, saj je namenjena vsem narodnim slojem neglede na stan. Demokracija, ki vlada na »Slavčevi maškardi«, prijetne in lepe maske, odlična godba jazz-orkestra 40. ljubljanskega pešpolka lepe dekoracije in vse drugo povzroči vsestransko prijetno razpoloženje udeležencev. Pevsko društvo »Slavce« je prepričano, da bo narodno meščanstvo z mnogostevilnim odzivom na vsa njegova dosedanja vabila pokazalo svojo naklonjenost, ki jo kot najstarejše slovensko pevsko društvo tudi v polni meri zasluži. —

— Pri sadjarski in vrtnarski podružnici Ljubljana 1. bo predaval v sredo 31. t. m. ob 19. uri v kemijski dvorani na I. državni realni gimnaziji v Vegovi ulici g. Jože Kregar o vprašanju: Kako naj si ljubitelj namnoži gomoljne bezonje in vrtno gladiolus. S skopičnimi slikami. Vstop prost. Člani in gostje vabljivi.

— Namesto venca na grob prijatelja dr. Pavla Grosija je daroval za dijaško kuhinjo »Domovino« g. dr. Albert Kramer 200 din.

— V počastitve spomina blagopokojne g. Marije Pleškove, nadsvetnikove soproge z Vrhniče, je poklonil namesto venca Ciril-Metodovi družbi odbor Gospodinjke šole za gostilničarke gospodinje v Ljubljani 150 din. Iskrena hvala!

— Prihodnji violinski koncert violistke Lilije d'Albore bo v ponedeljek 5. februarja t. l. ob 20. uri v mali Filharmonični dvorani. —

— Ne odlašajte in odločite se že! Kajti pri tej komediji se boste tudi vi do solz nasmehali, kakor so se doslej vsi ostali, ki so gledali igro »Pesem s ceste«, katere se na splošno željo občinstva ponovi na Svednico ob 15.30 v Domu Sokola Lj. Zg. šiška. —

— Upokojeno učiteljstvo vabi na šepovho v četrtek, 1. februarja ob 16. pri Novem svetu. Prešernova soba.

— Društvo Dom visokoškola bo priredilo v nedeljo 4. februarja ob 20 akademijo s plesom v Zvezdi. Pokroviteljstvo nad prireditvijo so prevzeli gg. dekani ljubljanske univerze. Na večeru bodo sodelovale priznane slovenske umetnice.

— Ljudska univerza, Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije. V sredo 31. t. m. bo ob 20. predaval g. dr. Josip Cholewa o snovi: Novotvorbe na prsih. Skopične slike. Vstop prost.

V Sarajevu ob muslimanskih praznikih

Sarajevo, konec januarja

Pred praznikom kurban hajrama si se lahko na vsaki sarajevski ulici spomnil vaskih travnikov in poti. Povsod so se prejenjale črede ovnov, ki se na videz niso mogle znati v novem okolju. Mimo njih so drveli tramvaji in ljudje konjske vprege in avtomobili in ubogi kurbanji so se zastojno ogledovali za svojo domačo stajo. Rdeče, modre in zelene lise podobne pušlecem na klobokih so jim krasile umazane glave; res, bili so našipani kakor nekateri fantje, ki gredo na nabor. Le da jih niso okrasile njihove žalujoče ostale ovce, ampak gospodari, ki po barvah spoznavajo svoje živali. Kaže, da se v mestu tak oven najboljši počuti takrat, ko ga njegov stari ali novi gospodar zadene štoporom. Kakor kip mu ostane na hrbtu in ga objema z vsemi štirimi nogami, dokler ga gazda ne vrže spet na tla. Takrat se nekaj časa ves omamljen opoteka in nato spet žalostno pogleda v svojo kratko bodočnost, ki bo trajala do prvega dne kurban hajrama.

Kurban hajram je spomin na svetopisemskega Abrahama, ki ga je Mohamed kot Ibrahima prevzel med »dobre« v svojo vero. Ibrahima je bog za preizkušnjo ukazal, da mu na žrtvino, kjer mu je navadno daroval iz svoje črede, zakolje sina Isha-ka. Ibrahima, ki je bil v svoji pobožnosti pripravljen tudi na to največjo žrtve, je bog v poslednjem trenutku poslal ovna (kurbana), da mu je lahko daroval namesto sina.

V praznovanju kurban hajrama je ostal oven, ki ga te dni kupi skoraj vsaka premožnejša muslimanska družina in pa pojem darovanja žrtve, ki si ga ljudje razlagajo na razne načine.

Muslimani nimajo mnogo praznikov, zato pa jih slavé kolikor mogoče lepo in ne vsakdanje. Med najvažnejše islamske praznike spadata oba hajrama: ramazanski hajram, ki ga praznujejo tri dni, po koncu ramazanskega posta, in Kurban-hajram, ki trajaja štiri dni in ga praznuje pol milijarde muslimanov po vsem svetu prav v teh dneh.

Mnoge stvari, važne za islamski svet, so zvezane s Kurban-hajramom. Že štirinajst stoletij se v teh praznikih vrši v svetem mestu Mekki veliki muslimanski zbor, ki ima pred vsem namen, da se muslimani vseh dežel med seboj spoznajo in čim bolj občutijo mohamedansko bratstvo. Na romanju v Mekko je vsak izmed njih videl marsikaj novega, kar bo moglo koristiti njemu in njegovi veri, ko se vrne domov s častnim nazivom hadžija. Po zboru v Mekki obiščejo novi hadžije še svete mohamedanske kraje, ki jih je nekdanj »svojo prisostnost« posvetil Prerok. In gredo, vsi enako ogrnjeni z belimi plašči, da se ne morejo razlikovati med seboj po socialnih stopnjah, izgovarjajoč iste pobožne besede: »Lebbej-ke, Allahumme lebbejke. Lebbejke la šerike leke lebbejke... Odzivam se Ti, Alah

in vršim to sveto dolžnost. Odzivam se Tebi, ker verujem, da si samo eden in da ni drugega. Alah, samo Tebi se odzivam in samo Tebi se pokorujem.«

Oni, ki so ostali doma, pa naj po Prerokovih zapovedih storé v času Kurban hajrama čim več dobrega. Prazniki so zato, da ljudje prijazno čestitajo prijateljem: Bajram mubarek olsun, ali srečen bajram! — Da obdarujejo svoje otroke in reveže, da poravnajo stare zaprtije, da svetujejo in pomagajo, da dajo od svojega dusevnega in gnetnega imenja tistim, ki so tega potrebni. Od zaklanega ovna je tretjina last revnih. Tudi v tem se vidi, da je islam vera, ki ima izmed vseh morda najbolj točno določene zapovedi na vidcu vsakega, v resnici pa čisto socialnega in higienjskega značaja.

Za oba hajrama je Mohamed zapovedal premožnejšim, naj zlasti v teh dneh pomagajo revnim. Tudi vsa največja in najvažnejša kulturna in socialna dela so začelja v islamski vladariji, umetniki in učenjaki v času ramazana ali v času obeh hajramov. V tem je skozi stoletja ostal velik pomen teh muslimanskih praznikov in islamska verska zajednica tudi danes stremi za tem, da bi muslimani oziroma njihove ustanove nadaljevale to tradicijo. Vendar je njim to postalo bolj simbolično kot resnično. Modri Mohamed ki je za svojega življenja dal verim toliko dobrih zapovedi, ni predvidel naše gospodarske in moralne krize. Marsikateri njegov ukaz so sčasoma obrnili tudi vni in mu tako dali čisto drug značaj, ne da bi jim vest očitala, da delajo proti Prerokovim zapovedim. Mohamed je v praznikih zvezal sladko s koristnim. Takrat morda ni vedel, da večina muslimanov ne bo segala po bajramskih dobrotah v sorazmerju z žrtvami, ki jih daje zaradi svoje vere in vesti. Tako je bajram, praznik žrtev in dobrih del, postal čas velikih sprejemaj v domovih, čas plesov in razkošnih praznov. Tudi leto 1940. ga ni spreobrnilo.

A morda bi se vse to dalo urediti tudi tako, da bi lačni in brezposelni, nepismeni in neuki muslimani imeli od Kurban-hajrama več koristi in da bi gledala Alah in Mohamed z večjim veseljem na svoje revne in bogate vernike iz rajskih zavetij.

Asla Znidarčičeva.

Naše gledališče

D R A M A

Torek, 30.: Zaprtito.
Sreda, 31.: Kupčija s smrtjo. Red Sreda.
Četrtek, 1. februarja: Na prijazni strani. Red četrtek.

V dramu študirajo delo znamenitega francoskega pisatelja, člana Akademije Françoisa Mauriac »Asmodej« v režiji Milana Skrbiniča. V glavnih vlogah bodo nastopili Šaričeva, Simčičeva, Gabrijelečeva, Sever, Jan, Lipah, Presetnik in J. Boltarjeva.

O P E R A

Torek, 30.: Rusalka. Red B.
Sreda, 31.: Zaprtito.
Četrtek, 1. februarja: Lumpacj vagabund. Opera. Premiera. Premierski abonma.

Sredi tedna se bo kot prihodnja operetna novost uprizorila vesela Nestroyeva burka »Lumpacj vagabundus«, ki jo je na slovensko postavil in v svojo in tujo glasbo opremil dirigent Niko Štirof, dočim jo z režijske plati pripravlja Drago Zupan. Zabavna, znana zgodba o treh brezposelnih rokodelcih, ki jim je usoda naklonila milijonski dobiček v loteriji, bo dobila v treh naših najpopularnjših igralcih Zupanu, Modestu Sencinu in Janku tri prave, originalne in vseh muh polne »lumpadiuse«, ki se jim bo smejalo staro in mlado. Pri tem ne smemo še pozabiti pravega Lumparja B. Sencina, cesarja Janeza Pečka, ministra Gustina Lupša, mojstra Stružnika Planekega teto Tombolo Poličeva in številnih ostalih sodelujočih s Kogolevo, Japljevo, Barbičevom in Anžlovarjem na čelu.

R A D I O

Torek, 30. januarja

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 11: Šolska ura: Zimske igre na prostem (g. V. Pirnat). — 12: Veselje na deželi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 18: Dvospevi in samospeli (oddelki dekliškega zbora »Vigred«). — 18.40: Vzgojne sile življenja (dr. S. Gogala). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Gospodarsko predavanje. — 19.40: Objave. — 19.50: Gospodarsko trgovski pregled (g. Drago Potočnik). — 20: Solistični koncert. — 20.45: Plošče za kratak čas. — 21.15: Citraški trio »Vesna«. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Napravi severnih in južnih Slovanov (radijski orkester).

Beograd 18.20: Plošče. — 19.40: Narodne pesmi. — 20.10: Godalni kvartet. — 21: Pesmi. — 21.50: Kvartet pihal. — 22.20: Plošče. — Zagreb 17.15: Lahka godba. — 20: Hrvatski romantiki. — 20.30: Čembalo. — 21: Zahaven spored. — 22: Ples. — Sofija 18.45: Mali orkester. — 20: Godalni kvartet. — 21: Ruske romane. — 21.30: Plošče. — 22: Ples. — Praga 19.25: Peter spored. — 20.30: Zvočna igra. — 22.20: Plošče. — 23: Češka glasba. — Dunaj 16: Lahka glasba. — 20.15: Vojaške pesmi. — 21.15: Plesni komadi. — 23: Nočni koncert. — Berlin 20.15: Pevski večer. — 21.15: Kakor Dunaj. — 23: Lahka godba. — 24.10: Nočni koncert.

PRIZNANO

strokovno Vam svetujejo pri izbiri kosmetičnih pripravkov v PARFUMERLIJI »VENUS«, Tyrševa 9.

• Bivši egiptovski kralj o lepotah naše zemlje. Med številnimi prijatelji, ki jih ima naša jadranska obala med odličniki sveta, je tudi bivši egiptovski kralj Abas Hilmi, ki s svojo luksuzno jahto »Nimet Alah« vsako leto po nekajkrat obišče naš Jadrán. Kakor smo že poročali, je nedavno spet prišel v Split. Te dni je sprejel zastopnike tiska, ki so ga naprosili za nekaj besed o vtihih iz naše domovine. Vaše kraje, je rekel Abas Hilmi med drugim, poznam še iz predvojnega časa, ko sem

zdravstvene službe. Posebej se je zbor ukvarjal z vprašanjem o preskrbi zdravil, ki postaja iz dneva v dan bolj pereče spričo v vojni nastalih razmer. Predvsem je treba resnih ukrepov, da zaradi zvišanja cen zdravil ne bo škodo trpelo narodno zdravje.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravnega »Franz-Josefova« grenke vode, zaužiete zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474-32.

• Predavanje »Narodnega doma« v Zagrebu. Berislavičeva ulica 11. V sredo 31. t. m. ob 20.30 bo predaval vseuč. prof. g. dr. Boris Zarnik o tem, kaj govore živa bitja o postanku kontinentov (s projekcijami). Vstop prost.

• Izpiti za »Cambridge certificate« bodo 19. in 20. marca. Prijave se sprejemajo pri angleškem generalnem konzulatu v Zagrebu, Ilica 12/II, do 14. februarja.

Gg. rezervni oficirji!

Vse kar potrebujete za vašo uniformo — dobite najceneje pri tvrdki A. KASSIG, Miklošičeva c. 17, blizu glav. kolodvora.

• Mladega smučarja pogrtašajo. V Ljubljani že nekaj dni pogrtašajo nekakega 15letnega vajenca elektromehanične šole, fanta visoke, močne postave, oblenega v rjave pumparice, rjav karist plašč in moder pulover. Domači so mu branili, da bi se hodil smučati, pa se je na lastno pest najbrž pridružil skupini mladih zimeških izletnikov in odšel nekam v okolico Ljubljane ali dalje proti Gorenjski. Vsakdo, ki bi kaj vedel o fantu, je naprošen, da na očetove stroške obvesti ekspozituro policije na glavnem kolodvoru ali da tja fanta odpremi.

Bojši oči
tožje delo in večja
spoznavna i pravilna
pomenjenosti očali
od

LJUBLJANA PASAŽA NEBOTIČNIKA

privikrat obiskal vašo obalo. Zadnjih 5 let, odkar sem se odrekel prestolu, pa redno prihajam v vaše lepo primorje. Mirne duše lahko rečem, da smemo vaše kraje smatrati za eno najbogatejših zakladnic prirodnih lepot sveta. Kadarkoli iznova vidim vašo domovino, zamerom zablete pred menoj in me navdušijo nove zanimivosti, nove stvari. Enako laskavo se je Abas Hilmi izrazil o značaju naših ljudi in njihovih običajev. Njegova jahta, ki jo je bilvi suveren imenoval po ljubljani pokojni sestri, je bila pred petimi leti zgrajena v Nemčiji in je veljala 120.000 angleških funtov, kar bi v našem denarju zneslo okrog 35 milijonov dinarjev.

• Novi grobovi. V Krškem je umrl dalec po Sloveniji znani vinogradnik-posestnik g. Vinko Bon. Prav posebno ga je poznala naša javnost tudi po njegovem paviljonu na vselesnje. Zapustil je vdovo in štiri otroke. Uglednega pokojnika bodo jutri ob pol 16. spremlili k večnemu počitku. — Na Starem trgu 3. v Ljubljani je umrla gospa Antonija Štrubelj-Českuti, splošno znana trgovka in hišna posestnica. Zadnji pot bo nastopila jutri ob 14. — V Ljubljani

slav Prpič. Nikolaj Fedorov je ob koncu dodal kritične zapiske o posameznih pesnikih, ki so zastopani v tej knjigi. Slovenec sta pripravila antologijo ruskega pesništva že Vesel in Afkerc. Novejša poezija od nastopa simbolistov dalje je bila pri nas sporadično prevajana; imamo pa nekaj prevodov iz Bloka in Jesenjina (delo pesnika M. Klopčiča), ki bi bili v čast sielrhni antologiji. Dobar izbor novejših ruske poezije s posebnim ozrom na sodobno pesništvo v SSSR in v emigraciji, bi samo izpopolnil našo prevodno literaturo.

Ta hrvatska antologija ruske lirike bo zanimala vsakega poznavalca hrvatskega jezika, saj bo v nji našel pravi zaklad ruskega duha in njegovih pesniških izrazov. Struktura srbskohrvatskega jezika zastavlja prevajalcu iz rusčine težkoče, ki so v slovensčini očitno manjše, zaradi tega bi n. pr. primerjava izvirnika nekaterih Jesenjinovih pesmi s hrvatskim prevodom Novlića in s slovenskim prevodom M. Klopčiča govorila odločno v prid slovenskega prevoda, da si tudi Novlić dober prevajalec. Težkoče z možnimi rimami so zakrivil v prenekaterih, zlasti starih prevodih marsikatero prisiljeno rimovanje. Vsekako pa so izbor, prevodi in opreme knjige taki, da je »Ruska lirika« vredna priznanja in priporočila tudi v naši kroniki pomenljivejših slovenstvenih pojavov. Knjiga šteje nad 200 strani in stane vezana 42 din.

Zanimiki

REVILJA »MISEL IN DELO« V NOVO LETNIKU

S pravkar izšlo januarsko številko je naša priznana kulturna in socialna revija »Misel in delo« nastopila šesti letnik. Na uvodnem mestu prinaša članek »Ob dvaj-

Prvovrstne
bukove

PARKETE

dobavlja po
najugodnejših
pogojih

REMEC Co.
Kamnik

Poročila II. izdaje

Daladier o pomenu sedanje vojne

Laveznikom preostaja samo ena pot: zmaga ali propast

Pariz, 29. jan. br. Ministrski predsednik Edouard Daladier je imel nocoj po radiu govor, ki so ga prenašale vse francoske radijske postaje. Naglasil je, da je v sedanjih petih mesecih vojne postalo že povsem jasno, da hoče Nemčija izvajati tako oblast nad vsem svetom, kakršne svet še nikoli ni doživel. Narodni socializem se ne zadovoljuje le s tem, da bi izbral prednosti, ki jih je pridobil z zmago nad kakšnim manjšim narodom, nego hoče svojega nasprotnika uničiti do kraja. Narodni socializem se ne zadovoljuje le s tem, da je kakšen narod podjarmil, marveč hoče svojega nasprotnika v političnem, kulturnem in socialnem pogledu izbrisati iz vrst narodov. Narodni socializem od Poljakov in Čehov ni zahteval le kakšno vojno odškodnino, nego jim je zaplenil njihovo

Imetje in se polasča tudi njihovih naravnih pravic.

Pod takim pritiskom ni mogoče vzdržati nobenemu narodu. Dokazali so to Čehi, Poljaki in Avstrijci. Tu ne gre več za zmago, nego za zasluženo osvoboditev. Narodni socializem je zasluženo nemško delavstvo, a zdaj je napravil še korak dalje in je njemu podredil delavce iz Češke in Poljske. Daladier je ob zaključku poudaril: Francoski narod se mora zavedati usode, ki ga čaka, če mu ne uspe premagati največjih težav, ki so se mu kdaj v njegovi zgodovini postavile na pot. Francoskemu narodu ne preostaja nič drugega, kakor da propade ali zmaga. Zato je njegova najvišja in poslednja dolžnost, da žrtvuje vse, kar premore in tudi svojo kri, da se reši največje nevarnosti, ki je kdaj pretila njej, a tudi vsemu kulturnemu svetu.

Politična stran misije dr. Clodiusa v Rimu

Pariz, 2. jan. p. »Oeuvre« poroča, da ima nemški delegat dr. Clodius v Rimu dvojno misijo: gospodarsko in politično. Gospodarska misija obstoja v tem, da prepriča Italijo, da bo kot eden največjih kupcev rumunskega petroleja tudi v bodoče lahko neovirano dobivala določeni kontingent rumunskega petroleja, čeprav bi se izvoz iz Rumunije v Nemčijo povečal. Istočasno ima nalogo, da uredi nekatere težave, ki so se pojavile v zadnjem času v gospodarskem prometu med Nemčijo in Italijo.

Politična stran misije dr. Clodiusa je mnogo delikatnejša. Poverjena mu je naloga, da pomiri Italijo glede Sovjetske Rusije. Dr. Clodius ima nalogo, da poda Italiji v imenu nemške vlade zagotovilo, da se Moskva ne bo vmešavala v notranje za-

deve Madžarske. Kar se tiče odnošajev Sovjetske Rusije do Rumunije, je Moskva pripravljena, da se pred vsako morebitno akcijo predhodno sporazume z Berlinom in Rimom ter se bo v svojih zahtevah omejila zgolj na Besarabijo. Obenem ima dr. Clodius nalogo, dobiti od Italije zagotovilo, da ne bo intervenirala v primeru, če bi prišlo do nemško-sovjetsko-rumunskega konflikta. Berlin zagotavlja, da nemško-sovjetsko prodiranje v tem pravcu ne bi oškodovalo italijanskih interesov v Podunavju in na Balkanu. Cilj Nemčije je samo ta, da si zagotovi neovirano dobavo potrebnih sirov.

Nemčija je pripravljena storiti vse, da bi mogla Italijo tudi nadalje ostati nevtralna in po potrebi s svoje strani tudi vojaško zaščititi italijanske interese.

Boji ob Ladoškem jezeru

Helsinki, 29. jan. AA. (Reuter.) Sporočilo finskega vrhovnega poveljstva pravi, da so bile večerj srdite borbe severovzhodno od Ladoškega jezera. Finci so odbili vse sovjetske napade ter zasedli več sovražnih položajev. Sovjetske čete so imele v teku dneva 800 mrtvih, 160 sovjetskih vojakov pa je bilo ujetih. Finci so uničili 4 tanke in en oklopni avtomobil, zaplenili pa so štiri tope, 15 strelnic in mnogo drugega orožja. Uničen je bil sovjetski transportni oddelek s čez sto konji. Finci so napadli pri Ajtojokiju unikajoči se sovjetski oddelek. Sovjeti so izgubili pri tem 350 mož.

Na ostalih odsekih ni bilo nič novega. Tudi na morju ni bilo nobenih dogodkov. Sovjetsko letalstvo je večerj napadlo nekatere kraje v bližini Kotke, Lovica, Hangöja in Rauma. Na severnem Finskem so sovjetska letala bombardirala mesto Hirnsalvi in vas Komunlema. Finska letala so izvršila več izvidniških poletov ter napadla koncentracijske točke sovjetskega ozadja. Sovjeti so v teku večeršnjih borb izgubili dve letali.

Helsinki, 29. jan. s. (Reuter.) Sovjetska letala so na Karelski zemeljski ozini bombardirala neko vojaško bolnišnico, 23 oseb je bilo ubitih, med njimi 4 ženske.

Rusija sama v stiski glede nafte

Helsinki, 29. jan. j. (Havas.) V poučenih finških gospodarskih krogih zatrjujejo, da položaj Sovjetske unije glede na preskrbo gospodarstva in vojske s petrolejem ni

tako zelo ugoden, kakor se na splošno pre-soja. Nikakor ne more biti govora, da bi Sovjetska unija mogla svojo nafto in njene derivate komu prodajati, ker ji zadnji čas komaj še zadostujejo za kritje lastnih potreb. Po sovjetskih statistikah je znašal sovjetski pridelek surove nafte 1938 okoli 29 milijonov ton, od česar pa so lahko samo 10% uporabili za destilacijo žlahtnih motornih goril, kakršne potrebujejo avtomobili in letala. Dobra bencina za letala Rusija nima dovolj od lastne produkcije, marveč ga je morala isto leto skoraj 150.000 ton uvoziti iz Zedinjenih držav. Sovjetska unija je sicer v mirnem času za silo lahko krila svoje potrebe po tekočem gorivu iz lastnih virov, v vojni pa je to nemogoče in bi prišla v veliko stisko, ako bi hotela voditi vojno celo na več frontah hkrati. V tem primeru bi Sovjetska unija potrebovala tako velike dodatne množice bencina, da bi ji ga verjetno Zedinjene države ne mogle dobavljati v zadostni količini.

Finska potrebna nujne pomoči

Helsinki, 29. jan. z. 2. pred tednom dni bi moralo prispeti na Finsko 60 v Ameriki naročenih vojni letal, vendar transport še ni prispel in tudi ni znano, kje je obital. V finških krogih vlada zaradi tega precejšnje vznemirjenje. Maršal Mannerheim je v zvezi s tem izjavil dopisniku »Figara«, da je finančna podpora inozemstva Finski sicer zelo dobrodošla, toda samo z denarjem se Finska ne more braniti. Finski že primanjkuje orožja in municije, zlasti pa letal, tako da nastaja premoč sovražnika vedno občutnejša.

Okrožno sodišče v Murski Soboti ima premalo sodnikov

Murska Sobotica, 27. januarja. Večkrat so se že vršile v naši javnosti debate o potrebi in upravičenosti obstoja okrožnega sodišča v Murski Soboti. Sumarni izkaz, ki ga je izdalo apelacijsko sodišče v Ljubljani za leto 1939, nam kaže, da je okrožno sodišče v Murski Soboti dovolj zaposleno in da ima pravico do obstoja. V lanskem pregledu apelacijskega sodišča je naše okrožno sodišče prvič upoštevano s celoletnim poslovanjem. Če ga primerjamo s poslovanjem okrožnega sodišča v Novem mestu, potem vidimo, da sta obe sodišči z izjemo dveh referatov skoraj enako zaposleni. Razmerje je v posameznih oddelkih po številu primerov takole (prva številka se nanaša na Novo mesto, druga pa na Mursko Sobotico): civilne pravde 160:115, menične pravde 6:4, prizivne in rekurzivne zadeve 643:391, kazenske zadeve 531:413, zadeve mlajših maloletnikov 14:11, obtožnice 380:259 in kazenski prizivi 279:115.

Kakor večina okrožnih sodišč v Sloveniji tako tudi okrožno sodišče v Novem mestu ni zasedeno v razmerju s porastom dela v zadnjih letih. Poleg predsednika sodišča pri tem sodišču še osen sodnikov. Precej drugačen pa je položaj pri okrožnem sodišču v Murski Soboti. Do meseca maja l. 1939 mesto predsednika sploh ni bilo za sedeno, en sodnik je že od ustanovitve na bolniškem dopustu, medtem ko mesto drugega sodnika, ki je že lani v jeseni odšel na bolniški dopust po njegovi smrti, ni bilo zasedeno. V vodstvu sodilnega telesa je štirje sodniki, od katerih pa je eden skoraj izključno zaposlen v reševanju in validskih zadev, drugi pa je bil poleg red-

nega dela zaposlen za obsežno preiskavo v kazenski zadevi zaradi znane utaje varstvene denarja pri sodišču. Kljub temu pa so se posli redno in naglo odvijali. Razumljivo pa je, da je tako stanje s prekomerno preobremenitvijo kljub največji prizadevanosti za daljšo dobo nevdružljivo. Nujno je potrebno, da se v interesu vodstva zasede čimprej vsa prazna sodniška mesta pri okrožnem sodišču v Murski Soboti.

Iz šoštanja

Občni zbor Rdečega križa. V četrtek zvečer je bil pri Cerovski redni občni zbor Rdečega križa. Pod predsedstvom g. Antona Potočnika so zborovalci pretresali lanske poslovno leto, v katerem je društvo spet izvršilo lepo število dobroteljskih akcij. Predvsem je treba omeniti veliko božično obdarovanje, s katerim je RK prisločil na pomoč 20 revnim solarjem z obleko, obutvijo, perilom itd. V okviru društva deluje tudi solarska kuhinja. Skozl dolge zimske tedne dobivajo revnejši in oddaljenejši šolski otroci opoldansko toplo okrepčilo iz kuhinje. V oktobru in novembru je priredil RK pod vodstvom dr. Karuna samarijanske tečaj, ki ga je obiskovalo 30 deklet. Pri volitvah je bil izvoljen tale odbor: predsednik g. Potočnik Anton, podpredsednik g. Ivanica Senica, tajnica gđ. Razborsnik Pepca, blagajničarka ga. Draga Šumerjeva, skladničnik g. dr. Korun Ferdo; odborniki gg: Arzenšek Anton, Vreže Jurče, Burdijan Franc, Hribenič Fran, Mravljak Ivanka, Novak Anton in Gril Pavel. Nadzorni odbor: Kralgher Anton, dr. Goričar Jože, Koritzky Luce in Simerl Josip.

Gospodarstvo

Nezadosten uvoz surovin

V nedeljski številki smo že poročali o statistik naše zunanje trgovine za december in o naši trgovinski bilanci za preteklo leto. Poudarili smo, da je evropska vojna izzvala preokret v trgovinski politiki, ki se kaže zlasti v težkočah pri uvozu. Zato moramo danes posvetiti podvojeno pozornost vprašanju uvoza, zlasti pa vprašanju oskrbe našega gospodarstva z inozemskimi surovinami. Opozorili smo tudi, da visoko narasla aktivnost naše trgovinske bilance v zadnjih mesecih preteklega leta ni morda razveseljeval pojav, ker je ta aktivnost nastala predvsem zaradi nezadostnega uvoza. Samo v zadnjem četrtletju lanskega leta je bila naša trgovinska bilanca aktivna za 738 milijonov din, tako da je skoro celotni presežek izvoza v lanskem letu nad uvozom v višini 764 milijonov pripisati aktivnosti trgovinske bilance v zadnjem četrtletju, ko se je izvoz občutno dvignil, medtem ko je uvoz zaradi nastalih težkoč naraščal.

Naš uvoz bombaža

Decembrska statistika o našem uvozu razkazuje sicer pri nekaterih važnih uvoznih predmetih zboljšanje, vendar je bil tudi v zadnjem mesecu lanskega leta uvoz najvažnejših surovin mnogo manjši, kakor v zadnjem decembru, vsekakor pa nezadosten. To velja zlasti za tekstilne surovine. Surovega bombaža smo v decembru uvozili 1564 ton (prejšnje leto 2646), bombažne preje pa le 516 ton (1048).

V zadnjih štirih mesecih lanskega leta, ko je vladalo v Evropi vojno stanje, smo vsega uvozili le 5473 ton bombaža (v istem razdobju prejšnjega leta 9487 in v istem razdobju l. 1937 8532 ton). Nadalje smo uvozili 1354 ton bombažne preje (3943 odn. 5772). Skupaj je znašal torej uvoz bombaža in bombažne preje 6827 ton nasproti 13 430 tonam v istem razdobju lanskega leta in 14 304 tonam v istem razdobju l. 1937. Uvoz surovin za bombažno industrijo je torej v zadnjih štirih mesecih lanskega leta dosegel le polovico uvoza v istem razdobju prejšnjega leta in komaj 47,5% uvoza v istem razdobju leta 1937.

Ostale tekstilne surovine

Tudi uvoz ostalih tekstilnih surovin je bil v decembru nezadosten. Volne in volnene preje smo uvozili le 285 ton (v prejšnjem decembru 850 ton), ostalih rastlinskih vlaken zlasti jute pa 152 ton (392). Uvoz umetne svile se je povečal, ker uvažamo umetno svilo le iz klinriških držav, t. j. iz Italije in Nemčije. Umetne svile smo uvozili 324 ton (209).

V zadnjih štirih mesecih lanskega leta smo uvozili le 728 ton volne in volnene preje nasproti 2561 tonam v istem razdobju prejšnjega leta in 1346 tonam v istem razdobju leta 1937. Ostalih rastlinskih vlaken smo v zadnjih štirih mesecih lanskega leta uvozili komaj 892 ton nasproti 1554 in 2130 tonam v istem razdobju prejšnjih dveh let. Uvoz umetne svile pa se je povečal na 1108 ton nasproti 825 in 931 tonam v zadnjih štirih mesecih prejšnjih dveh let.

Posledice nezadostnega uvoza tekstilnih surovin se kažejo tudi v decembru v povečanem uvozu tkanin. Tako smo v decembru uvozili za 15,4 milijona din bombažnih tkanin (prejšnje leto za 9,9) nadalje za 15,4 milijona din volnenih tkanin (5,5) in za 2,2 milijona din svilenih tkanin (1,0).

Elektrarna Fala

Elektrarna Fala je v teku lanskega leta proizvedla 176,6 milijona kilovatlurh ur električnega toka nasproti 173,1 milijona kilovatlurh ur v prejšnjem letu. Najnižja je bila produkcija leta 1931, ko se je gibala na višini nekaj nad 128 milijonov kilovatlurh ur, najvišja pa leta 1927., ko je dosegla 180 milijonov kilovatlurh ur.

Schweizerische Elektrizitäts- und Verkehrsgesellschaft in Baslu, ki je posredno lastnica elektrarne Fala in preko družbe »Snaga i svetlost« d. d. tudi lastnica beograjske električne centrale, objavlja svojo bilanco za leto 1938/39. V tem letu je imela ta švicarska finančna družba 1,03 milijona šv. frankov (12,8 milj. din) čistega dobička (pr. leto 1,12) pri glavnici 21 milijonov šv. frankov (260 milj. din). Glede na nejasno situacijo družba za preteklo poslovno leto ne bo plačevala dividende (za prejšnje leto je plačala 4%). Čisti dobiček bo skupaj s ostanom iz prejšnjega leta (skupaj 1,31 milj. šv. fr.) prenesla na novi račun s pridržkom, da se naknadno izplača dividenda, če bi to razmere dopuščale. Glede donosa investicij v Jugoslavijo pravi letno poročilo, da je transfer donosa v naši državi investiranega kapitala vedno težavnejši. Navzile temu je družbi uspel prenos s izjemo malenkostnega ostanaka. Družba ima tudi manjše udeležbe v Nemčiji, Argentini, Franciji in Italiji.

Seja gostinskega odseka Zbornice za TOI

Včeraj dopoldne je bila seja gostinskega odseka Zbornice za TOI v Ljubljani, ki so se je udeležili vsi člani gostinskega odseka. Sejo je vodil predsednik gostinskega odseka g. Ciril Majcen. Poslovno poročilo je podal referent gostinskega odseka. Iz statističnih podatkov posameznika, da je bilo v teku celoga leta 1939 v gostinskih stroki 359 prijav in 316 odjav, tako da znaša prirastek nasproti lanskemu letu 43 gostinskih obratov. Ta prirastek gre izključno na račun krčm. Prirastek krčm je namreč že znatno večji, ako upoštevamo, da je bilo pri krčmah 101 prijava in samo 38 odjav. Ta pojav je treba tolmačiti tako, da zahtevajo krčme manjšo režijo kakor gostinski obrati.

Uvoz pogonskih sredstev

Uvoz mineralnega olja še razmeroma najmanj zaostaja v primeri s prejšnjim uvozom. Tako smo v decembru uvozili 8001 ton nafte (v prejšnjem decembru 10.239 ton), toda le 200 ton petroleja (679); v zadnjih štirih mesecih lanskega leta je znašal uvoz nafte 64.393 ton (v istem razdobju prejšnjega leta 51.678), petroleja pa smo uvozili le 778 ton (3496). Razmeroma znaten je bil v decembru uvoz mazilnega olja, ki je dosegel skoro 400 ton (v prejšnjem decembru 319).

Uvoz premoga in koksa je bil tudi v decembru manjši nego prejšnja leta. Vsega smo uvozili 29.436 ton (prejšnje leto 53.909); v zadnjih štirih mesecih lanskega leta pa je znašal uvoz premoga in koksa 87.833 ton nasproti 134.536 tonam v istem razdobju prejšnjega leta in 176.337 tonam v istem razdobju leta 1937.

Ostale surovine

Najobčutnejše je zaradi uvoznih težkoč nazadoval v zadnjih mesecih uvoz surovin kož. Tako smo v decembru uvozili le 7 ton surovin kož nasproti 333 tonam v prejšnjem decembru in 731 tonam v decembru 1937. V zadnjih štirih mesecih pa smo uvozili le 175 ton surovin kož nasproti 1521 in 2478 tonam v istem razdobju prejšnjih dveh let.

Prav tako občutno je nazadovanje našega uvoza olja, ki je najvažnejša surovina za našo industrijo mila. V decembru smo uvozili le 76 ton olja nasproti 520 in 944 tonam v istem mesecu prejšnjih dveh let. V zadnjih štirih mesecih lanskega leta pa smo uvozili le 750 ton olja nasproti 2145 in 2625 tonam v istem razdobju prejšnjih dveh let.

Precejšen je bil v decembru uvoz oljnatih semen in oljnatih plodov za našo industrijo namiznega olja. Uvoz je namreč dosegel v tem mesecu kar 2415 ton nasproti 1399 tonam v prejšnjem decembru. V zadnjih štirih mesecih lanskega leta pa je znašal uvoz oljnatih semen in oljnatih plodov 4148 ton nasproti 3634 in 9407 tonam v istem razdobju zadnjih dveh let.

Uvoz kave in riža

Razmeroma ugodno se še razvija uvoz riža. Tako smo v decembru uvozili 2509 ton riža nasproti 3736 tonam v prejšnjem decembru. Nadalje smo uvozili 683 ton kave (v prejšnjem decembru 669 ton) in 77 ton kakava (108). Nazadoval pa je uvoz južnega sadja in deloma tudi uvoz limon in pomaranč. Južnega sadja smo uvozili v decembru le 938 ton (v prejšnjem decembru 2037), limon in pomaranč pa 1511 ton (1627).

Uvoz strojev in prevoznih sredstev

V primeri z lanskim letom je zaostajal tudi uvoz strojev, elektrotehničnih predmetov in prevoznih sredstev. Strojev smo v decembru uvozili 1444 ton (v prejšnjem decembru 1476) v vrednosti 31,6 milijona din (23,8). Za vse preteklo leto znaša uvoz strojev in aparatov le 388 milijonov din nasproti 498 milijonov din v letu 1938.

Manjši je bil v decembru uvoz elektrotehničnih predmetov, ki je dosegel le 492 ton (prejšnje leto 723) v vrednosti 18,1 milijona din (20,2) in uvoz prevoznih sredstev, ki je padel na 437 ton (854) v vrednosti 9,3 milijona din (14,3). Uvoz pnevmatik za avtomobile se je sicer le nebitveno povečal na 119 ton (113) vrednost uvoza pa je zaradi višjih cen narasla na 5,0 milijona din (2,4).

višje vrste, na drugi strani pa ni treba za dosego dovolila za izvrševanje krčme na delu nobene strokovne usposobljenosti. Temu pojavu je posvetila zbornica vso svojo pozornost.

Glavna točka dnevnega reda je bila razprava o uvedbi državne trošarine na vino in žganje in v zvezi s tem o novih predpisih o pobiranju trošarine na vino in žganje. Gostinski odsek se je soglasno izrekel proti uvedbi registrov in se je izrekel za kontrolne knjige, ki so bile uvedene doslej v dravski banovini in so nudile odlično možnost kontrole, kar se vidi že iz dejstva, da je kralj. banska uprava dravske banovine prejela letno na podlagi svojega kontrolnega sistema preko 20 milijonov dinarjev iz naslova trošarine na vino in žganje. Prav tako je gostinski odsek soglasno sklenil predlagati obračunsko plačevanje trošarine, t. j. plačevanje trošarine v obrokih, kakor je bilo to doslej uvedeno v Sloveniji. Zastopstvo zbornice odnošnega odseka bo te zahteve zagovarjalo in branilo na anketi pri ministarstvu financ.

Nato je gostinski odsek razpravljal o nadaljnjih točkah dnevnega reda, in sicer o obrtno-pravnih zadevah, kakor tudi o raznih prošnjah. Sejo, ki se je začela ob 10. uri dopoldne, je ob pol 2. uri popoldne zaključil predsednik gostinskega odseka g. Ciril Majcen.

Gospodarske vesti

Tudi kmetijski ministarstvo dobi svojega zastopnika v upravi Prizada. Ob koncu novembra je bila sprejmenjena uredba o Prizadu (uredba o izrednem kreditu za organizacijo izvoza kmetijskih proizvodov) v tem smislu, da vrši Prizad tudi posele državne intervencije na domačih tržiščih, ki mu jih naloži trgovinsko ministarstvo. Obenem so bile sprejmenjene tudi določbe glede sestave upravnega odbora Prizada v tem smislu, da šteje upravni odbor 14 članov, od katerih delegira 2 člana trgovinski minister, 2 člana finančni minister, 3 člana postavi ban banovine Hrvatske, 7 članov pa izvoli občni zbor. Ministrski svet je sedaj izdal novo uredbo (Službene novine z dne 26. januarja t. l.), s katero se gornja določba o sestavi upravnega odbora spremeni toliko, da delegira finančni

minister v upravni odbor le enega člana (doslej dva), zato pa pride v upravni odbor še en delegat kmetijskega ministra. V enakem smislu so sprejmenjene tudi določbe glede stalnega poslovnega odbora, ki ga tvori odslej predsednik, podpredsednik in 4 člani upravnega odbora, od katerih delegira po enega trgovinski minister, finančni minister, ban banovine Hrvatske in kmetijski minister (doslej je četrtega člana stalnega poslovnega odbora izvolil občni zbor).

Lanska produkcija pivovarn v Jugoslaviji. Po statistiki, ki jo objavlja Industrijski kurir, je znašala lani produkcija piva v vseh jugoslovanskih pivovarnah 370.000 hektolitrov nasproti 347.000 hl v prejšnjem letu. Najnižja je bila produkcija piva leta 1933, ko je znašala le 209.000 hl, med tem ko se je do leta 1929 gibala na višini okrog 750.000 hl. V teku lanskega leta je pričela obratovati Gostinčarska pivovarna v Laškem, prenehala pa je obratovati pivovarna Lobe v Novi Gradski. Tako je sedaj v obratu 16 pivovarn, 9 pivovarn pa je izven obrata. V Beogradu je bila te dni ustanovljena delniška družba »Merkur« z glavnico 3 milijona din, ki bo prevzela pivovarno v Starem Bečuju, ki že vrsto let ne obratuje.

Paketi s sadjem po nižinih tarif. Paketi s svežim sadjem se lahko oddajajo na pošto od lanske jeseni po posebno nižinih tarif. Z odlokom poštnega ministra so sedaj pogoji za oddajo takih paketov izpopolnjeni toliko, da smejo ti paketi vsebovati sadje le s svežim in nepredelanim stanju (silve, jabolka, hruške, grozdje, češnje, marelice, breskve, višnje, lešnike, orehe in lupini itd.), pomaranče, mandarine in limone pa le tedaj, če jih odda domači proizvajalec.

Carine prost uvoz strojev za oljarske zadruge. Ministrski svet je izdal na osnovi § 113. finančnega zakona uredbo, po kateri so oljarske zadruge oproščene plačila uvozne carine in vseh ostalih državnih in samoupravnih dajatev in taks, ki se plačajo na carinarnicah (razen ležnine) na stroje in aparate, ki jih uvozijo za proizvodnjo jedilnega olja.

Borze

29. januarja

Na jugoslovenskih borzah not'rajo nemški klirniški čeki nespremenjeno 14,70 — 14,90. Grški ooni so se v Zagrebu nudili po 32, v Beogradu pa je bil zabeležen tečaj 31,50 — 32. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektm tržišču se je vojna škoda pri stalni tendenci trgovanja po 425 (v Beogradu po 425 — 425,50). V ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov, pač pa je prišlo do prometa v delnicah Trboveljske po 245 in v delnicah Gutmana po 53.

Devize

Ljubljana. Oficielni tečaj: London 176,35 — 179,55, Pariz 99,65 — 101,95, New York 4425 — 4485, Curih 995 — 1005, Amsterdam 2349 — 2387, Bruselj 749,50 — 761,50. Tečaj na svobodnem trgu: London 217,84 — 221,04, Pariz 123,15 — 125,45, New York 5480 — 5520, Curih 2901,17 — 2939,17, Bruselj 925,66 — 937,66. Curih. Beograd 10, Pariz 10,08, London 17,950, New York 445, Bruselj 75,60, Milan 22,51, Amsterdam 236,75, Berlin 178,80, Stockholm 106,15, Oslo 101,35, København 86,05, Sofja 5,30, Budimpešta 79, Atene 3,55, Bukarešta 3,30.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 425 — 426 (426), 4%, severne agrarne 50 — 52, 4% agrarne 53 den., 6% begluške 75 bl., 6% dalm. agrarne 68,75 — 69,50, 6% šumske 66,50 — 68, 7% invest. 98 den., 7% Blair 87,50 den., 8% Blair 95 — 98, delnice: PAB 190 den., Trboveljska 245 — 250 (245), Gutman 50 — 53 (53), Osijska ljevaonica 160 den.

Beograd. Vojna škoda 424 — 425 (425 — 425,50), 4% agrarne 53,50 den., 4% severne agrarne 50,50 den., 6% begluške 76,25 — 76,50, 6% dalm. agrarne 70,25 — 70,75 (70,50 — 70,75), 6% šumske 68 — 69 (69), 7% stabiliz. 97,50 — 98, 7% invest. — (98), 7% Seligman 100,50 den., 7% Blair 88 den., 8% Blair 95 — 98, PAB 190 den.

Blagovna tržišča

Žito

+ Chicago, 29. jan. Začetni tečaj: pšenica za maj 98,50, za julij 95,75, za sept. 95,275; koroza: za maj 57,25, za julij 57,125. + Novosadska blagovna borza (29. t. m.). Tendence stalna. — Pšenica: baška okol. Novi Sad 196—198; gor b. 197—199; srem. 195—197; slavonska 195—197; ladja Tisa 200—202. Rž: baška 152,50 — 155. Oves: baški, sremški in slavonski 150 do 162,50. Ječmen: baški in sremški 64,65 kg 167,50 — 172,50. Koroza: baška nova 221 do 122; nova pariteta Indija 120 — 121. Moka: baška in banatska »Og« in »Og« 300—310; »2« 280 do 290; »5« 260—270, »6« 250—260; »7« 210—220; »8« 135 do 140. Filol: baški sremški beli brez vreč: 390—400. Otrubi: baški in sremški 123 do 125; ban. 120—121.

Sokol

*Vse okroglo! Na vprašanja in iz pregleda prijav sporoča Sokolsko društvo v Litli, da narodne noše kateregakoli slovenskega porenja na maskarado »Vse okroglo«, ki se bo vršila na pustno soboto 3. februarja v Sokolskem domu ne bodo dopuščene in nimajo vstopa. Vsi in vsak se naj zaveda, da je narodna noša slavna oblačila in zato ne spada na maskarado kot maska. Dalje sporoča društvo, da se maske zbera v novi mali dvorani (vhod iz galerije) do 21. ure, odkoder bo skupen pohod v veliko dvorano. (—) Sokolsko društvo Rajhenburg objavlja, da priredi svojo maskarado prihodnjo soboto 3. februarja, ne pa v nedeljo, kakor je bilo zadnjič pomotoma poročano. Maskarada bo v Sokolskem domu in je veliko zanimanje zanjo, priprave so v polnem teku, prijavljeno je že mnogo lepih mask.

Paderewski ne bo več igral

Predsednik poljske republike Ratkiewicz in predsednik poljske vlade, ki ima svoj sedež na Francoskem, general Sikorski, pozdravljata prvega poljskega državnega predsednika, slavnega pianista Paderewskega, ki je sprejel predsedstvo poljske skupščine in je ob tej priliki prisegel, da ne bo več igral, dokler ne bo Poljska spet svobodna.

Moda obledelih barv

Stare mornarske obleke, obledela delovna halje in obrabljeni rudarski površniki kot pobuda za nove modne kreacije

Pariške modne tvrdke so si za pomlad in poletje izmislile nenavadne barvne odtenke: barve naj bi zbujale vtis, da so v soncu prebledele. Vzorce za te barve so dala delovna oblačila raznih poklicev: mornarske obleke normanskih ribičev, ki jih je izdelalo vreme, halje vinogradnikov, ki jih je leta obsevalo južno sonce, obrabljeni površniki rudarjev, skratka vsa tista oblačila, ki so že davno izgubila svojo prvotno svežo barvo. Ker pa samo takšne pobude ne zadostujejo, je moda pritegnila svetlo sinjo barvo, ki jo imenuje »finska modrina«. Na lahkih poletnih oblekah bo ta barva imela veliko vlogo. Črnilne, ki so jo v zadnjih letih tako gojili, so se že malo naveličali in jo bodo po potrebi nadomestili s temno modrino.

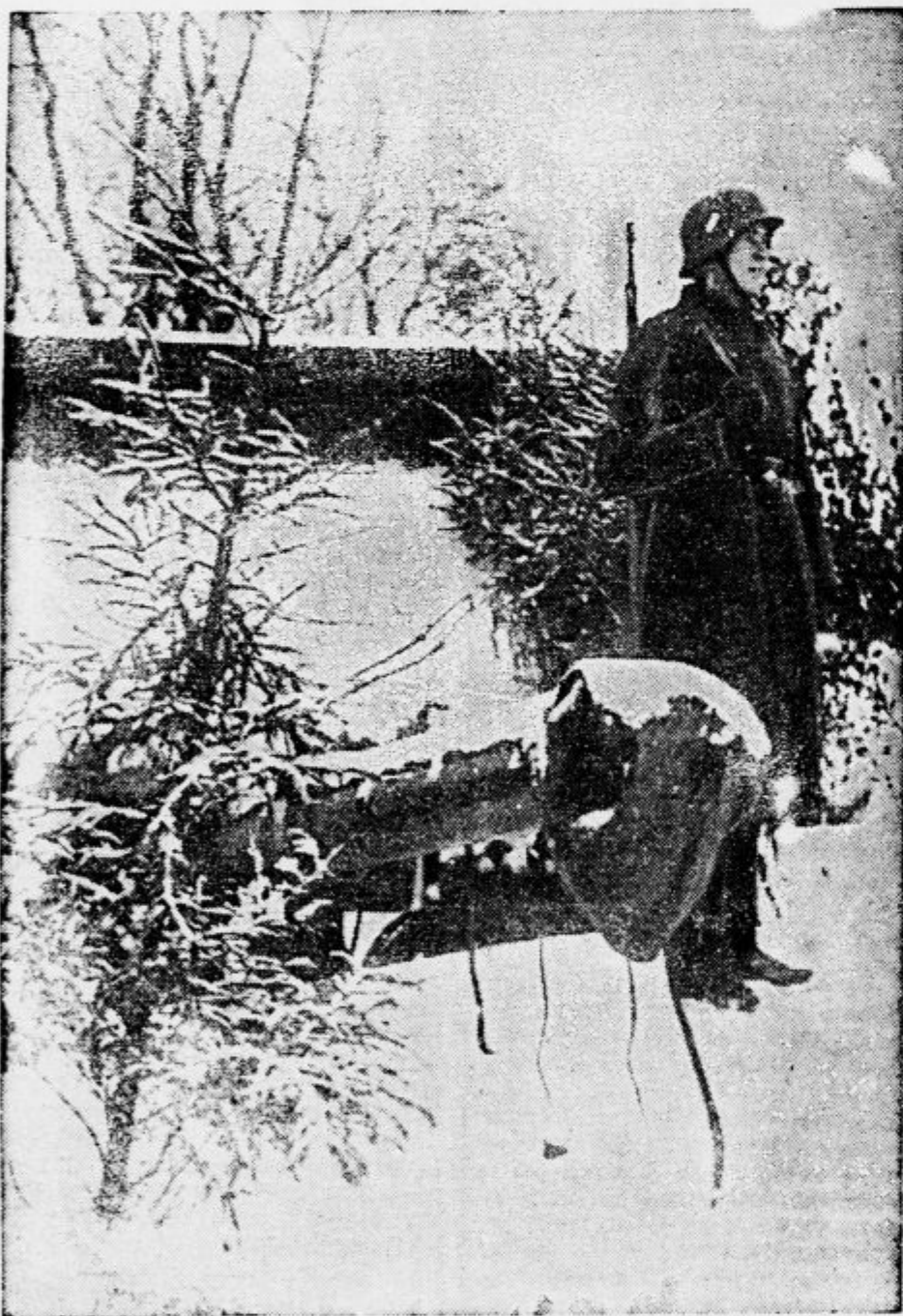
Vojni čas se v modi očituje trenutno bolj skromno, na žepnih in ovratnih ru-

tah. Tu je videti vse mogoče vojaške motive in gesla: jeklene čelade in poljske čepice, sidra in kompase, topove in letala — ali pa tudi velika srca z napisom »zaklonišče za dva« in podobne stvarce. Tu in tam pa zadeneš tudi na nenavadne ideje, n. pr. na rdeč robček za ustnično črtalo, ki ima kot edini vzorec natiskan koledar za l. 1940.

Voz s klorom eksplodiral

V neki tovarni celuloze nedaleč od Osloja je eksplodiral železniški tankovni voz s 15 tonami klor. Tovarniški prostori so se napolnili strupenim plinom, ki se je širil tudi na okolico, 42 oseb se je zastrupilo in jih morali prepeljati v bolnišnico dve med njimi sta že umrli. Vzrok eksplozije je bila menda okvara zaradi mraza na enem izmed ventilov na vozu.

Namesto vojnih poročil

dobivamo z zapadne fronte vsak dan sama — vremenska poročila. Istega značaja so tudi slike, ki nam kažejo tamkajšnje »vojne« dogodke. Tu vidimo stražo pred znano-ženo nemško baterijo v Siegfriedovi črti

Pesek v milu za britje

V Chicagu so ustregli nekemu možu, ki se je hotel ločiti, ko je dokazal, da mu je žena nasula v milo za britje peska. Žena se je izgovarjala, da je mož zvečer pogostoma odhajal sam z doma in ker se je tedaj vedno obrnil je iz tega sklepal, da zahaja na stranska pota. Ta stranska pota mu je hotela s peskom v milu temeljito preprečiti. Mož se je nekega večera namilil, peska ni opazil in mahoma je imel obraz poln prask, ki so ga prav tako bolele, kot kor so mu obraz kazile.

Enako neobičajen proces so imeli pred kratkim v Teksasu. Mlad mož je dolgo časa brez uspeha dvoril mlademu dekletu, nekega dne pa jo je menil nič tebi nič poljubil. Lepotica mu je dala zvenco zašustnico in ga pozvala pred kadijo, ki mu je naložila še tisoč dolarjev odškodnine, češ da je poljub dekletu zmanjšal možnost zakona. Tisoč dolarjev odškodnine za ponesrecen poljub, to je vsesako nekaj, da zausnice zraven niti ne omenimo.

Avto varnejši nego dom

V glavnem mestu Alabame je varneje, če se voziš z avtomobilom, nego če ostajaš doma. Statistika državnega oddelka za ljudsko zdravje navaja, da se je v tem mestu lansko leto zgodilo 21 smrtnih nesreč v stanovanjih, število oseb, ki so jih ubile prometne nesreče, pa znaša samo 12.

Novi ameriški mornariški minister

Charles Edison, sin slavnega izumitelja, polaga ob nastopu svoje službe prisego

Zelenjava namesto cvetic

Sedem tisoč kuharskih strokovnjakinj uči Angležinje dobrega kuhanja z majhnimi pripomočki

Za angleške ženske je velik poklon, da ima oddelke za živila v ministrstvu, ki se bavi z odmerjenjem živil najmanjše število sodelavcev. To sodelovanje se omejuje na strokovnjakinje za dietna vprašanja, ki deluje kot znanstvena svetovalka v ministrstvu v vseh gospodinskih vprašanjih, in njeno pomočnico. Nešteti ženski zavodi, šole in trgovski obrati so z dolгим pripravljanim delom omogočili ta položaj.

Angleško žensko, tudi tisto, ki je bilo razvajeno, se je s samo ob sebi umevalnim mikrom, brez mrmuranja vdalo v spremembo, ki ga je zahteval čas. Odredbe, ki omejujejo porabo živil, ne spadajo med stvar, o katerih bi mnogo govorili. Pred nobeno trgovino ni videti čakajočih vrst, nikjer ni gneče, pred vsem pa nihče ne poskuša z nepoštenimi manipulacijami, ki bi škodovala koristim države. Tako je mogoča redna izvedba vseh odredb, ki se tičejo gospodarstva z živil. Po značilni ženskih in gospodinskih šol nima ministrstvo nobenega odvisnega dela šest tisoč ženskih zavodov vzdržuje po vsej državi brezplačno tečajne, v katerih se lahko vsakdo nauči, kako je mogoče tudi s skromnimi pripomočki napraviti kaj dobrega. Te tečaje vodi približno sedem tisoč mojstric v kuhanju in urejeni so za razne starostne dobe. Samo v Londonu imajo štirideset gospodinskih šol za deklice od 11. do 15 leta. V vsakem razredu posluša predavanja in se udeležuje praktičnih vaj po dvanajst ur.

Geslo tečaje je: »Ne razspajaj!« Pojavile so se kuharske knjige z izvrstnimi in zelo različnimi recepti za vojno dobo, ki kažejo popolnoma nova pota. Te knjige razdeljujejo zastoj. V njih so recepti za mnoge neznane jedi, ki spodbujajo k posnemanju. Angleška gospodinja, ki se počasi približuje vegetarijanskemu načinu življenja, ima priliko, da zve o mnogih

stvarih, ki si jih lahko goji v svojem vrtu. Namesto samih cvetic kakor doslej, prideluje po učnih knjigah zelenjavo in tu ji dajejo vzgled tudi v krajtevih parkih. Del teh znamenitih parkov, kakor Bushy Park, Greenwich Park in Primrose Hill, so spremenili v koristne vrtove.

Motorna brizgalna na hrbtu

V Nemčiji uvajajo med gasilske čete motorne brizgalne, ki jih je mogoče nositi kakor telečnjake na hrbtu. Slika nam kaže gasilca v nekem južnonemškem gorskem kraju s takšno brizgalno in na smučeh

Tisoči švedskih prostovoljcev

so se prijavili, da bi se v finskih vrstah borili proti Rusom. Silka nam kaže oddelke teh prostovoljcev na vežbi v mestu Torned

Žrtve anatolskega potresa

Pretrsljivi prizori iz prenapolnjenih carigrajskih bolnišnic

Poročevalci več velikih turških listov je obiskal bolnišnice v Carigradu, kamor so spravili ranjene anatolske potresne katastrofe. Preden so mu izdali dovoljenje za obisk, je moral obljubiti s častno besedo, da ne bo nobenega pacienta vprašal po njegovih doživljajih, ker se oblasti in zdravniki prizadevajo storiti vse, da bi nesrečni te doživljaje čim prej pozabili.

Sele sedaj, ko sem videl to neznansko

bedo, piše novinar, si lahko predstavljam

grozotne dogodke. V bolnišnicah in zasil-

nih bolnišnicah leži danes preko 60.000 ju-

di. Nobena bitka ni nikoli zahtevala toli-

ko žrtev. V prvem trenutku ogromnega

navala seveda niso zmagovali. Vlaki so

prihajali neprestano s kolonami ranjen-

cev. V prvih dneh ni bilo na razpolago do-

volj postelj, bilo ni tudi dovolj zdravnikov

in pred vsem je primanjkovalo obvezil in

zdravil. Podnevi in ponoči so operirali.

Komaj so tega pacienta dvignili z ope-

racijske mize, že je bil drugi na vrsti.

Velik del nesrečnežev bo za posledicami

katastrofe trpel vse življenje. Nešteti so

morali odrezati roke ali noge. Ležali so

po več dni brez pomoči v snegu in mrazu,

preden so prispeli reševalci. Najgrozotnej-

ši vtis delajo tisti, ki so izgubili razum.

Mnoge so morali zapreti v celice za besni-

ke, od koder skušajo zbežati. Po vsej pri-

liki menijo, da so še vedno pokopani pod

razvalinami. Mnoge se je lotila zasledo-

valna manija. V vsakomur, ki se jim pri-

blizja, si predstavljajo sovraznika, ki jih

hoče umoriti.

Napretresljivejši je pogled na matere,

ki so znorele zavoljo izgube svojih otrok.

S hrupnim glasom kličejo neprestano svo-

je otroke.

Človek se mora vprašati, kaj se bo zgo-

dilo z vsemi temi tisoči ljudi. Velik del

jih bodo sčasoma lahko izpustili iz bolniš-

nice — a kako si bodo mogli tisoči po-

habljenec, ki so izgubili vse, ustvariti

nov eksistenco. Od kod bodo dobili za to

pogum? Kdo jim bo pomagal? Kje bo do-

biti sredstva, ki naj bi jim pomagala vsaj

preko najhujšega? To so vprašanja, ki

bodo delala vodstvu turške države še mno-

go skrbi.

Namesto anekdote

Neki ribič je zagledal moža, ki se je potapjal, hitro je poveslal tja, segel je po njem s kavljem in ga potegnil v čoln. Po nesreči pa je pri svojem prizadevanju s kavljem zadell tudi možovo oko, tako da se je to izteklo. Rešenec je bil dovolj nehvaležen, da je svojega rešitelja tožil za odškodnino, ker sedaj je videl samo na eno oko.

»Dobro«, je dejal obtoženec zagovornik, »strinjam se s tem, mož naj dobi svojo odškodnino. A preden se to zgodi, zahtevam, naj sodišče odredi, da ga popeljejo do tistega kraja v morju, kjer se je potapjal in da ga vržejo v vodo. Nihče mu ne sme pomagati. Če bo nevarnosti ušel, tedaj naj mu sodišče odškodnino prizna.«

Toženeec je tedaj menil, da je bolje, če tožbo umakne.

VSAK DAN ENA

»Sosedje so se pritožili nad njegovim trobljenjem!«

(Judge)

MICHEL ZEVACO:

Don Juan

ROMAN.

»Vse te reči sem spravil v železno skrinjico, da jih obvarujem mokrote in trohnobe. Skrinjico moraš razbiti, kajti ključ sem vrgel v Seino. Najdeš jo pa takole:

»Arronški dvorec stoji v Parizu za Templom, ob Vrvarski ulici, na katero se odpira njegova mrežna ograja. Vstopi skozi to ograjo, kreni k dvorcu in zavij okrog vogala. Skozi majhna stranska vrata prideš v kapelico. Ko boš tam, se postavi pred prvo oltarno stopnico, s hrptom natanko proti tabernaklju, in stopaj naravnost proti ozadju kapele, pri tem pa štej plošče na tleh.

»Pod sedemnajsto ploščo, to je, pod tisto, kjer je natančno središče kapele, leži skrinjica s tvojimi papirji.

»Z železnim drogom boš to ploščo zlahka privzdignil; nato kopli dvakrat tako globoko, kakor seže motika, pa prideš do skrinjice.

»Z Bogom, otrok moj, moj sin, moj ljubljani sin. V zadnje priporočilo bi ti še rad ponovil božje besede: Sročuj očeta in mater... Toda izpremenim jih, sinko, in ti sporočam svojo poslednjo željo, poslednji klic svojega srca takole:

»Sin moj, kadar boš vedel vse, ljubi in spoštuj spomin svoje matere!

»Blagoslavlja te

Filip, gospod Ponthuški.

24 Solnce je bilo zašlo in noč se je spuščala na Ponthus, ko se je Agenor ohrabil in stopil v dvorano. Našel je Klotarja slonečega za mizo, z glavjo naslonjeno v dlani in z očmi uprtimi v pisanje, čeprav v temi ni mogel brati. Približal se je in zašaril z nogami, da bi naznanil svojo navzočnost, toda Klotar ga ni slišal. Ko je stari sluga že nekaj minut stal pri mladem človeku, je ta zamrmral:

»Mat!...

Agenor se je odločil.

»Gospod,« je rekel, »pozno je že in noč prihaja...«

Klotar je vzdignil glavo in vstal.

»Gospod Ponthuški,« je nadaljeval Agenor, »kaj ne boste izvolili pokusiti večerjo, ki smo vam jo pripravili?«

»Pač dobri Agenor,« je z živčno veselostjo rekel Klotar, »in še tem rajši, ker sem lačen; od jutra nisem ničesar zaužil.«

Sluga je zadovoljno prikimal. Klotar je dodal:

»Razen tega potrebujem krepčila, ker se mislim takoj spet odpraviti na pot.«

»Kaj? Še nocoj?«

»Neutegoma. Mudi se mi nazaj v Pariz... nujni opravki me kličejo!... Poskrbi torej, da dobi tudi moj konjič jesti in da bo nard...«

Agenor je sroznal, da bi mu bilo škoda prigravat in odšel. Pri zadnji svetlobi ugašajočega dne je Klotar spravil demante in pismo na prejšnje mesto v ročniku očetovega meča. Nato je

znova privil kroglo z grbom in si obesil meč za pas.

»Ponthuški meč,« je zamrmral, »bodi mi zvest tovariš in zanesljiv pomočnik pri zavojevanju sreče!«

Čez pol ure so se odprla vrata v ozadju dvorane, in Klotar, ki ga je nenadna svetloba skoraj oslepila, je zagledal Agenorja, preoblečenega v livreo s ponthuškimi barvami, s trirogim svečnikom v roki. Sluga je slovesno izpregovoril:

»Večerja za gospoda Ponthuškega je na mizi!« To rekši je krenil naprej v obednico, ki je še pričala o nekdanji slavi. Klotar je z dobrim tekom sedel k večerji, ki mu jo je podajal Agenor sam.

Deveta ura se je bližala, ko je vstal izza mize in velel, naj privedejo konja. Odbil je spremstvo Agenorjevih sinov, obljubil, da se kmalu za dalj časa vrne v Ponthus, se umerjeno, a prisrčno poslovil in odjahal.

Pot mu je bila dobro znana; ker je bilo pa tema kakor v rogu, jo je moral ubirati po spominu. Kmalu je prijezdil na veliko cesto in se spustil v previden drnc. Komaj da se je zavedal težke otočnosti ki mu je prevzemala duha. Bilo mu je, kakor da ne živi, dokler ne zve materinega imena...

»Hitro kar naihitefe moram nriht v Arronški dvorec!« Takšen je bil konec slaherne njegove misli...

A v tem, ko je sam pri sebi ponavljal kolikani se mudi, je polagoma prešel v korak: kmalu je izpustil vajeti; polastila se ga je nepremagljiva po-

treba, ustaviti se, sesti, nasloniti glavo v dlani in misliti... zamisliti se...

Klotar še ni vedel, da je zamišljenost možganom najnevarnejši trup.

Ze ves voljan, da se ustavi in razjaše, je zagledal pred seboj na levi strani ceste, dve razsvetljeni okni; spoznal je, da je bil dospel do stare, zapuščene krčme, kjer je že mnogokrat privoščil svojemu konju odhida.

Okoličani so imenovali to poslopje krčmo »Pri milosti božji«.

»Tu bom sam,« si je rekel Klotar, »in bom lahko mislil nate, o mati! In nate, Filip de Ponthus, moj pravi, edini oče!...«

Skočil je s konja, ga privezal za obroč, odrinil priprta vrata, stopil v hišo in videl, da prihaja svetloba, ki jo je bil opazil s ceste, od trske, ki gori v čeleščniku in od ognja, ki dooreva v kamini. Misleč da se je ustavil tu kak siromak, ki je iskal počitka, je sedel na stolec, se naslonil na črveno mizo in zaprl oči... V naslednjem trenutku jih je znova odprl in vznemirjeno pogledal okrog sebe... Videl je dva moža, ki sta z bodali v rokah planila nadeni... Po bliskovito je zgrabil za meč in hotel vstati... a prepozno!...

Ostra bolečina ga je zaskrbelo v prsih... Z dolgim obupnim vzvikom je omahnil na tla in izgubil zavest...

Zan Poterne, ki mu je zadal morilni suneč, in Bel-Argent, bled kakor zid, sta mu jela strokovnjako obračati žepe.

Dr. Pavle Grošelj in Tiskovna zadruga

Tiskovna zadruga je pred pogrebom dr. Pavla Grošlja, ki ji je bil od prvga poteka podpredsednik, priredila skromno, vendar pa pietetno spominjsko svečano. Ob pol 3 popoldne so se v njenih prostorih na Miklošičevi cesti zbrali člani zadruga in pred njimi govoril pokojnikov prijatelj, predsednik Tiskovne zadruge dr. Oton Fetiha. Dejal je med drugim:

Nalega podpredsednika Pavla Grošlja ni več med nami. On, glasnik življenjskega optimizma, ki je kot znanstvenik s tenkočutnim ušesom prisluškoval najnežnejšim utripom življenja, on, ki je stopil v našo literarno javnost s svojo epopejo življenja, je prišel do zadnjih verzov svoje pesni — ko na trati trne noči se zastori spuste in se zrušijo gora potemne, ga smrt klenotna povablja v svet. »Kdo izmed nas se ne spomni Pavlove vedre vere v življenje, ki prevaja mladostne verze v njegovi »Rinkarnaciji in njegove »Zapiske predhodnikov«? In vendar moramo verjeti, da Pavla ni več med nami, moramo verjeti, da nikdar več ne bo prihajal na naše seje in nam svetloval s modro preudarno besedo.

Ko je leta 1916 v grenjenju topov in reaganju strojno pretila stvarnost, da utihne »Ljubljanski Zvon«, je bil naš Pavle med prvimi, ki je prišel na pomoč, zavedajoč se, da je ravno v vojni vihrini narodu potreben presek in glasnik v obliki neovinske, svobodne revije. Ko smo osnovali novo zadrugo za obratovanje in sanacijo »Ljubljanskega Zvona«, je bil Pavle med njenimi prvimi člani in odborniki. Od tedaj — 32 let je tega — nas ni zapustil. V vseh preletih, v vseh veseljih in neveselih urah, ki jih je preživljal zadruga, nam je Pavle v mesto in vneto stal ob strani, vso dobro podpredsedniško nalagava. Kdo se ne spomni njegove prijazne radosti, ko je »Ljubljanski Zvon« po Tiskovni zadrugi obnovil, vselo omarial slovenskemu narodu novo »Razem življenja« in zveščanje, ki se

je približevalo. Oni »Zvon«, ki mu je bil mladi Pavle posvetil svetle prvence svoje pesniške nadarjenosti in blestaje, doslej nedosežne umotvorbe »iz zapisov prirodozlovc« »iz prazgodovine zemlje« in »Astronomske pomemke«.

Mojster slovenske besede, univerzalno kulturno in znanstveno nadarjen, polihistor, encikloped, poliglota, estetsko čuteča in nežno umetniška narava — je bil Pavle Grošelj stebel naše zadruge v onih srečnih in veseljih letih njenega razmaha. Njegov svet in njegova pomoč sta nam bila dragocena, ko smo izbirali leposlovna in znanstvena dela, ko smo ocenjevali estetsko in literarno vrednost predloženih tekstov, ko smo tehtali in izbirali rumenjo sliko naših izdaj, pa tudi, ko smo morali premagati vsa številna trena in premostiti globoke prepade, ki se tolikokrat stavljajo izdajateljskemu in založniškemu delu na pot. Koliko neveljnosti smo srečno prebrodili s finim Pavlovim posredovanjem!

V življenju naše zadruge, pa tudi v zgodovini svoje dobe si je postavil Pavle Grošelj svetel spomenik s splošno zbirko »Poti in cilji«, ki jo je po njegovo veliko izbrlo in redakcijsko uredila naša zadruga. Ni Grošljeva krivda, če se ni mogla še tedaj uresničiti želja, da naj izdaja Tiskovna zadruga poljudno znanstveno prirodozlovcni list. Srečni in pomorni smo, da se je ta ideja pozneje uresničila v »Proteju« pod Grošljem spretim in doslej nedoseženim vodstvom. V vseh krizah in tegobah, ki jih je preživljal naša zadruga v zadnjih letih, nam je bil moder svetovalec, ki zlasti ni nikdar molčal, kadar je bilo treba braniti svobodo duha in besede. Cel moč svetel lik, premočrta značajna glava, poštenjak od nog do glave, nam je ostal zvest prijatelj in sotrudnik do svojega preranega groba.

Po ganljivem govoru g. dr. Fetiha so odborniki odšli na Vidovodansko cesto, da sprejmejo svojega nepoznanega tovariša na zadnji poti.

Beleške

Sodelovanje slovenske JRZ pri sporazumu

»Hrvatski dnevniki« se ostro zaganja v »Slovenca«, češ da je sedaj nasenkrat naša, da obstoji slovensko in srbsko vprašanje. Ni je to gotovo temu, pravi »Hrvatski dnevniki«, ko je isti list govoril o hrvatskem vprašanju pod naslovom »in ga označeval kot »vsko vprašanje«. Sedaj pa nasenkrat postavila slovensko in srbsko vprašanje. Do 20. avgusta se o tem ni govorilo, sedaj je pa naše tako nasoreklo, da ga je treba opozoriti.

Z omenom na stalne tednitve »Slovenca«, koliko je bilo ravno s strani slovenskega dela JRZ storjenega in rešitev hrvatskega vprašanja, uparjena glasilo dr. Mačka, da je naš res, da ILS ni glasovala na vidovodanski sestavi, toda da se je potem v glavni komisiji in da se je nato strani ni prihajala nikakršna resna iniciativa za reorganizacijo države.

Nadškof Šarič

o bosanskih Hrvatih

Včeraj se je sestel v Zagrebu izvršni odbor konferenčne katoliške episkopata. Na sestanku je prišel tudi sarajevski nadškof dr. Ivan Šarič, ki je zastopnik »Hrvatskega dnevnika« podal zanimivo izjavo o svojem stališču glede na vprašanje nove razdelitve države. Med drugim je rekel:

»Mi smo na predstavi hrvatske. Tu smo in tu bomo ostali. Jaz ne odobravam nikakršne umika Hrvatov iz Sarajeva in bom o tem govoril tudi s banom dr. Subašićem. Bosanski Hrvati odločno zahtevamo za primer, ako se bo država razdelila samo v tri delnice, da se okraj, kjer je v večini hrvatski narod, zlasti Vuksko, Zenica in Zepče, pripojijo k Hrvatski, da se ponovno razmejuje med Hrvatsko in bodočo Srbijo v vrbski banovini in v obeh krajih, ki pripadajo geopolitično k Hrvatski in ki so sedaj kakor klin zahtevajo. Mi smo prepričani, da bo dr. Maček storil vse, da se resni kar se resni more.«

Jugoras v Sloveniji

»Samouprava«, službeno glasilo JRZ, objavlja dolgo poročilo o delovanju podružnic Jugorasa v Sloveniji in njih generelnega talinitva v Ljubljani. Iz tega poročila vidimo, da je uspeh Jugorasa med Slovenci zelo velik in posebno mogočno se vstopovanje članov v Jugorasa. Ustanovljeno so bile tudi številne omladinske sekcije Jugorasa.

»Glasilo talinitva Jugorasa med Slovenci — piše dalje list — je organizirano celo vrsto strokovnih organizacij. Priredilo je tudi dva velika shoda, na katerih so kilocali kraja, kmeti, namestniki, predsedniki Jugorasa. Cvetkovič, predsednik Zadruge zvezte Jugorasa v Sloveniji dr. Korovik in Jugoslavci. Posebno pažljivo posveča generalni sekretariat Jugorasa v Ljubljani tudi povzemanju delavskih plač in ugraditvi delavskih stanovanj. V tem pogledu si uspehi kar slede. Uvedeno se bile tudi v Sloveniji minimalne merice, sklenjeno so bile kolektivne pogodbe, uvaja se socialno zavarovanje za vse članke Jugorasa v celih državskih banovini. Odnosi do glavnega odbora Jugorasa v Beogradu so normalni in zelo korektni. Navodila centralne se izvršujejo in predsednik Jugorasa pošilja generalni sekretariat slovenskega Jugorasa podrobna poročila o svojih delih in uspehih. Sploh je mogoče reči, da je delo slovenskega Jugorasa zelo uspešno tudi za članke te mlade nacionalne organizacije...«

Tako stoji napisano v »Samoupravi« in bo potem še res, četudi doslej nismo čitali kaj takega niti v »Slovenskem delavcu«, glasilo slovenskega Jugorasa.

Navodila iz Kranje

Glasilo kranjskega dekana g. Škerbca razpravlja v uvodniku zadnje številke med drugim tudi o dalekosežnosti sporazuma in o potrebi popolne vdanosti slovenskega ljudstva dr. Koroviku. Med drugim piše:

»Mar se ne bomo držali besed našega prvega državnika, predsednika »enata« g. dr. Korovika, ki je s svojo modrostjo in državniki sposobnostjo pridobil za svoj državno-politični koncept, najvišje odločujoče kroge, voditelje in zastopnike srbskega na-

veda in ki bo kot dober in izkušen učitelj stal ob strani voditeljem hrvatskega naroda, ko bodo urejali svojo banovino in se skomoderili nalogam in delu ter potrebam celokupnega našega državnega življenja.«

»Če se naš voditelj — nadaljuje list — počuti dovolj močnega in mladega, da nosi težko breme državnika dela in odgovornosti, mar se ne bomo potrudili tudi mi, da bomo vredni njegovih trte, da uredimo njemu tako drago Slovenijo v vaš pravi, skrbno zgrajeni domki«

Povišanje uradniških plač

Ob svoji inspekciji na okrožnem sodišču v Kruševcu je izjavil minister pravde dr. Lazar Marković zbranim nameščencem sodišča, da pripravila vlada uredbu o povzemanju uradniških plač in da bo ta uredba obsegala vse državne nameštence.

Sekcija Jugoslovenskega učiteljskega združenja na dravsko banovino je na svojo jedrasno spomenilo in brojavko za zveščanje prejemkov državnih nameštencev, ki jo je poslal predsedniku vlade g. Cvetkoviču, prejela iz njegovega kabineta odgovor, v katerem je rečeno, da bodo zahteve učitelstva v kratkem zadovoljivo rešene.

Zanimive občinske volitve

V nedeljo so bile občinske volitve v Banatskem Aleksandrovu. Postavljeno so bile štiri liste. Prvi dve je postavil s svojimi prijatelji bivši narodni poslanec dr. Vojislav Došen, ki podpira sedaj v Vojvodini samostojne demokrate. Tretjo so postavili neevtralni, četrti pa JRZ. Listi prijateljev dr. Vojislava Došena sta dobila 584 glasov, lista neevtralcev 90 glasov in lista JRZ 78 glasov.

Kaj je z angleško knjigo o pogajanjih z Rusijo

Iz poslednje razprave v angleški spodnji zbornici posnemamo naslednje podrobnosti o vprašanju, ki ga je postavil Chamberlainu poslanec Dobbie glede izjave je večkrat napovedane angleške »bele knjige« o pogajanjih Anglije in Francije s Sovjetsko Rusijo. Chamberlain je na vprašanje o datumu izida te knjige odgovoril:

»Obhajujem, da ne morem še sporočiti točnega datuma izida te knjige.«

Nove določbe volilnega zakona

Beograd, 29. januarja. p. Davi se je vrnil iz Zagreba v Beograd podpredsednik vlade dr. Maček. Dopoldne je bila nato več ur trajajoča seja političnega odbora ministrov, ki je razpravljala o spremembah prvotnega osnutka volilnega zakona. Na seji so bili predsednik Cvetković, podpredsednik dr. Maček, minister za socialno politiko dr. Budisavljevič, minister pravde dr. Marković, kmetijski minister Čubrić, lovni minister Mihailović ter ministri brez portfelja dr. Kulenović in dr. Smoljan, nekaj časa pa tudi finančni minister dr. Sutej. Po seji so ministri v razgovoru s novinarji potrdili, da je bila seja posvečena v prvi vrsti spremembam prvotnega osnutka volilnega zakona, pri čemer so se upoštevali ugovori in kritike, ki so se pojavile o objavljenem načrtu. Delo na teh spremembah še ni končano in se bo odbor jutri zopet sestel. Seja vlade bo verjetno v četrtek, če bo politični odbor doletel končni svoje dela.

12 let ječe zaradi poneverb

Murska Sobota, 29. januarja. Danes je bila pred okrožnim sodiščem v Murski Soboti razprava proti sodnemu očitalu Štefanu Friedrichu zaradi poverbe varstvenega denarja na okrožnem sodišču v Murski Soboti. Friedrich je izvrševal svoje manipulacije v tem sodišču od leta 1927 tako spretno, da ni tega nihče opazil. Ko je letos spomladi prišlo vso na dan, so prvotno mislili, da gre za vso 300.000 din, pri preiskavi pa so ugotovili vedno nove poverbe vso vso, tako da je narasel skupni znesek poverbenega denarja na 700.000 din. Friedrich je vedno igral v državni razredni igri, kar je upal, da bo

Neki opozicijski poslanec je nato vprašal Chamberlaina, ali more pojasniti vzroke zakasnitve v objavi »bele knjige«.

Chamberlain je odgovoril:

»Da. Dokument je zahteval temeljito pripravo in morali smo se obrniti na svet tudi na druge vlade.«

Na tretje vprašanje o istem predmetu je Chamberlain pripomnil: »Trudimo se, kolikor je mogoče, da bi pospešili objavo knjige.«

Končno je vprašal Chamberlaina se liberalni poslanec Mander, ali se sme pričakovati, da bodo v »beli knjigi« objavljene vse činjenice, ki se tičejo navedenih pogajanj obeh zapadnih vlad s Rusijo, kakor je Chamberlain pripomnil: »Tako je.«

Politična fakulteta na berlinski univerzi

Na berlinski univerzi so 15. t. m. otvorili novo fakulteto, katere naloga je študij inozemskih razmer. V fakulteto sta se zila dotedanja »Seminar za vzhodne jezike« ter dotedanja »Visoka šola za politiko«. V okoliščini fakultete bo posloval tudi poseben institut za študij o inozemskih razmerah. Za šefa instituta in za začasnega dekana nove fakultete je bil imenovan profesor berlinske univerze dr. Sim. Enak kakor druge bo tudi najnovejša fakulteta podeljevala diplome in doktorske nazive.

Položaj v Helsinkih

Ruska prestolnica Helsinki je imela pred izbruhom vojne okoli 250.000 prebivalcev. Od tega se jih je sedaj baje nad 200.000 izselilo v notranjost države, tako da je mesto kakor izumrlo in je po ulicah neprimerno več vojakov kakor civilistov. Kljub temu so v nedeljo prišli s predstavami nekateri kinematografi in otvorili so soper par zabavišč z godbo. Večina občinstva tvorijo tudi tu oficirji, vojaki in uniformirane članice ženske vojaške pomožne službe. Tudi vseh šest helsinških dnevnikov nadaljuje s svojim izhajanjem, izmanjšali so samo število strani. Trgovine pa so v dokaj veliki meri zaprte, kar se odraža njihovi lastniki in osebe s svakiuranci v notranjost države.

Vedina žensk v Helsinkih je danes uniformirana. Deloma pripadajo pomožni vojaški službi, deloma pa oddelkom za protiletalsko aktivno in pasivno obrambo. Škoro vsi prebivalci imajo plinske maske, po večini angleškega, nemškega in švedskega izvora; izdelujejo pa jih zdaj, še tudi doma.

Ameriški bombniki za evropsko vojno

Ameriški listi poročajo, da je vsak tečen gotovo število ameriških bombnikov »Lockheed« na poletu preko Atlantskega oceana na Anglijo in Francijo. So to bombniki, ki sta jih naročili Anglija in Francija v Združenih državah za okrepitev svojih bombniških eskadrilj. Ameriški bombniki letijo iz Združenih držav najprej do Nove Fundlandije in od tam v Anglijo. Pilotirajo jih imenovani ameriški, angleški in francoski letalci. Po ameriških informacijah je preletelo na ta način še okoli 250 v ameriških tovarnah izdelanih bombnikov Atlantski ocean.

Sodbe o sovjetski vojski

Poročila inozemskih vojnih poročevalcev na Finskem zatrjujejo, da sovjetski vojaki nimajo skoro nobenega smisla za tehniko in mehaniko. Tanke uporabljajo dokler funkcionirajo. Čim pa nastopi kak kvar, potisnejo vojaki tank na stran in čakajo, da ga pridejo popraviti posebne kolone mehanikov za popravljanje tankov in motorjev. Dodim je v poljsko-nemski vojni odkrilo poljsko vrhovno in višje vojno vodstvo ter so se odločili držati čete na terenu in nižji oficirski kader, pa je v sovjetski vojski stvar naroba. V njej so višji komandanti prav odlični strategji in taktiki, zato pa pod kritično trupi oficirji, ki pokvarijo vsako tako stajajo strategično zamisel višjih komand. Zaradi nesposobnosti nižjega oficirskega zbora so izgube sovjetskih čet v primer s finskiimi neprimerne velike.

Potek operacij na finskem bojišču mva potrjuje izkušnje španske državljanske vojne in prvih šest mesecev vojne na zapadni fronti, da predstavljajo solidno zgrajene betonske utrube, opremljene s avtomatskim orožjem in protitankovskimi topi, nadvse resno oviro tudi za številno mnogo močnejšega napadalca. Rus napadajo je ved tednov utrube Mannerheimove vrte, kjer pa se jim je vedno na posredno doseči kak večji uspeh.

SPORT

Paberki s tržiškega izleta

(Še nekaj beležk našega posebnega poročevalca na III. letu gorenjskih smučarjev)

Se enkrat zapišimo kot prvo, da je III. let gorenjskih smučarjev uspel v vsakem pogledu. Imen in zaslug posameznikov ter organizacij ne bomo navajali, ker bi jih pustili preveč. Vsi, ki so pomagali pri delu, se zavedajo, da so opravili svojo dolžnost, oni pa, ki so tokrat še stali ob strani, naj o prihodnji priliki to popravijo in vselej bomo uspešni — morda še lepše kakor to pot v Trzinu.

Kar se Trzinu in njegove okolice tiče, je bil doslej vnanjnj smučarjem skoro neznan. Res se zdi na prvi pogled, da ne more tam biti nič kaj prida smučišča. O nasprotnem pa se prepričajo, ko se s dilačmi spuščajo po prostornih senožetih. Posebno na izredno lepih smučarje so tamkaj lepi tereni, pa se zato ne smemo čuditi, da ima Trzin nekaj prav dobrih zastopnikov pri tehnikah na alpsko kombinaciji. Tudi skakalnica je na videz preprosta, da bi imel še začetnik korajžo sprizniti po njej. Lažne, težjemu in trudnemu popotniku tudi radi postrežejo in če upoštevamo še vožnjo, ki ni ne predraga, ne predraga, so dani skoraj vsi pogoji za smučarjenje okoli Trzina.

Sportni uspeh prireditve je bil, kakor rečeno, prav dober. Mislim pa, da bi bilo primerno če bi v vseh panogah ločili tekmovalce v razrede, o tem pa obvestili tudi občinstvo. Priprava je močno manjkala skakalnice. Ta problem, ki močno veže prireditelja in gledalce, bi se dala dobiti s malenkostnimi stroški, če ne celo zastop. Tako pa je bilo občinstvo tako rekoč neobčešeno in zaradi tega nezanimivo, razen onih nekaj, ki so natančno vedeli, kakšen je spored in ki poznajo skoraj vse tekmovalce. Nad vse pametna je bila tudi točka v perspektivi, da bodo nastopne liste vsem udeležencem v izletni pisarni brezplačno na razpolago. To bi bilo treba, če bi bilo sprejemljivo, da bi nastopne liste delili na kraju tekmovalca samega, čeprav proti malenkostni odškodnini. Udeleženci namreč ne ljubijo tekanja po pisarnah. H koncu se lote. Izletna pisarna in seveda vsi, ki dajejo informacije, morajo popolnoma samozvestno in točno obveščati udeležence. Naj vso toliko vojakov, kolikor jih v resnici vodi, ne glede na to, da prireditelj še ni v celoti končana. V bodoče torej še te smalenkosti, pa bodo zadovoljni še takšni, ki jim nikoli ne ustrežajo.

Tone Pogačnik

Ki je prejel naš pogaj, je mlad, simpatični tovarniški delavec z Jesenic. Letos spomladi bo šel služiti vojaški rok k planincem. Gotovo bo tudi tam postavil celega moda, saj je nadarjen in in mišičast fant. Smuča že 8 let, od teh 3 leta med senjorji. Je član jeseniškega Bratstva. Lani in letos zopet si je pribral naslov prvaka GZSP v klasični kombinaciji (vtrajnostni tek in skoki). V državnem prvenstvu za kombinacijo se je plasiral na 5. mesto. Za svoje uspehe je prejel doslej 5 pokalov, čigar vrednost, smuča, več plaket in mnogo diplom. Želi si, da bi se izpopolnil v tečajih. Pa nekako nima sreče pri tem. Na lastne troške, če bi jih zmogel, bi seveda še šel. V veseljem je povedal, da ima mlajšega brata, ki tudi te tekmuje. Seveda je v njegovi šoli. Ker mu sredstva ne dopuščajo, je že dve leti naroden le na ponedeljek.

Tri dni tekem v Planici

Državno mladinsko prvenstvo v tekni, skokih in slalomu

Za državnim prvenstvom v klasični kombinaciji, ki je bilo pred tednom dni v Bohinju, in za enakim tekmovalcem v alpski kombinaciji, ki je bilo preteklo nedeljo v okviru III. izleta gorenjskih smučarjev v Trzinu, bo konec tega tedna — od petka do nedelje — še tekmovalce za mladinsko državno prvenstvo v štirih smučarskih disciplinah. Izvedbo tega prvenstva je tudi leto, kakor vsa leta doslej, prevzela SK Ilirija. Naš mladi smučarski rok je iz leta v leto številnejši in zato se lahko še brez vpregleda v prijave računamo lepo udeležbo, prav gotovo še večjo, kakor je bila na vseh teh prireditvah doslej.

Kakor smo rekli, je spored mladinskega državnega prvenstva razdeljen na tri dneve, in sicer naslednje:

V petek 2. februarja: ob 10.30 tek na treh različnih progah za razne razrede s startom in ciljem pri rateški šoli.

V soboto 3. februarja: ob 10.30 slalom za državno prvenstvo na slalomski prog pod Cipernikom in

V nedeljo 4. februarja: ob 11. skoki solo in za kombinacijo za mladino in ob pol 14. za naraščajo na 40 m skakalnici.

Kandidati za mladinske prvenstvene nazive v smučanju so razdeljeni v štiri kategorije, in sicer: v juniorje (letnika 1921 in 22) naraščajo (letnika 1923 in 24) ter mladino A in B (letnika 1925 in mlajši).

Na prireditelje, ki bo nudila najlepši pregled bodočega kadra naših smučarjev tekmovalcev, se bomo še povrnil.

Zadnje (ali predzadnje) dejanje hokejske afere

Ljubljana, 29. januarja. Danes dopoldne je krenila na pot v Garmsch Partenkirchen naša hokejska državna reprezentanca. Iz Zagreba sta prispela senjaki dva njena člana, in sicer savezni blagajnik Lokar in eden igralcev, v Ljubljani pa se je priključilo 7 Ilirijancev s tehničnim vodjo Vodiškom. Ostali del reprezentance je šel na odhod na Jesenice, kamor se je vrnil po nedeljskem gostovanju v Beljaku.

Sestanek na ljubljanskem kolodvoru je bil v znamenju zadnje intrige, ki so jo v Zagrebu plasirali o privatnem potovanju g. Vodiška, ved ali manj buren. Po naročilu ministra za telesno vzgojo je bilo obema deloma reprezentance se posebej naročeno, da naj odsele skrbita za čim lepšo harmonijo in se zavedata, da tvorita oba skupaj državno reprezentanco Jugoslavije. Ker VDS ni urodil zahtevi Ilirije glede natančne opredelitve Vodiškove funkcije na tej turneji, so Ilirijanski hokejisti samo s svo rezervno zasedbi svoje prostore in nadaljevali vožnjo do Jesenic. Če se do večera ni so vrnil v Ljubljano, potem so res odpotovali. Difficile est...

ske »Jutro«, ki največ in najbolje poroča o sportu.

Marijvemu Tonetu želimo še mnogo uspehov v najlepši panogi smučarstva in tudi v življenju!

Dve tekmi v območju MZSP

Pri Sv. Lovrencu na Pohorju in v mariborski okolici

Maribor, 29. januarja. Pri Sv. Lovrencu na Pohorju je prireditelj tamošnje Tujskoprometno društvo včeraj dopoldne smučsko tekmo za senjorje in juniorje, ki so se je udeležili številni tekmovalci skoraj vseh v mariborski smučarski podzvezi včlanjenih klubov. Tekmovalna proga je bila dolga za senjorje 15 km, za juniorje pa 8 km. Proga je bila srednje težka. Tehnični rezultati so bili naslednji:

Senjorji: 1. Maks Orvald 1:15:18, 2. Karol Fanež 1:15:30 (Fanež je na progi zašel), 3. Friderik Karosak 1:18:20, 4. Karol Breznik 1:20:50, 5. Ivan Praprotnik 1:21:35, 6. Mirko Dolžanek 1:26:22. Juniorji: 1. Mirko Hartman 30:27, 2. Franc Črešnar 31:52, 3. Ignacij Jevšenak 32:07, 4. Alojzij Fornazi 32:12, 5. Stefan Likar 32:30.

Juniorke smučarske tekme v mariborski okolici. Preteklo nedeljo je SK Belasica izvedel v okolici Maribora medklubske juniorske tekme v tekni. Start in cilj je bil pred gostilno »Zabelnik« v Radvanju pod Slov. Kalvarijo. Štejne razmere precej težke, ker je snežilo. Startalo je 18 tekmovalcev juniorjev. Dolžina proge 8 km, srednje težka. Rezultati so bili sledeči: Skupina C: 1. Jagvar Vlado 48:07, 2. Šubi Janko 50:40, 3. Stante Jode (vsi trije ISSK Maribor) 52:21, 4. Karlin Rudolf SK Zelenikar 54:30, 5. Škrgelj Adolf ISSK Maribor 56:08. Skupina B: 1. Kramaršič Franc 51:27, 2. Čermec Ivan 55:19, 3. Balbi Vlado (vsi trije SK Zelenikar) 1:04:49. Skupina A: 1. Muhlič Edvard SSK Maribor 1:02:58, 2. Čermec Edvard 1:09:23, 3. Lenarčič Davor (oba SK Zelenikar) 1:22:15.

Vprašanje nogometnih sodnikov

Poverjenik sekcije nogometnih sodnikov v Celju nam piše:

V zvezi z reorganizacijo v nogometnem sportu in zaradi ustanovitve nove nogometne podzveze v Celju ter istodobne avtonomije nogometnih sodnikov bo tudi v Celju ustanovljena sekcija zbora nogometnih sodnikov. Njeno delovanje se bo močno povečalo, obenem pa tudi njene dolžnosti. Da bi mogla nova sekcija čim uspešneje delovati, bo morala dobiti večje število nogometnih sodnikov, kajti če zdaj je poverjenstvu primanjkovalo teh delavcev in čisto se je dogajalo, da so morale nogometne tekme voditi nepravilne osebe. Povečanje števila kadra bo v celjski podzvezi tembolj potrebno, ker je šel nogomet na področju te podzveze v zadnjih letih precej rakavo pot.

Bodota celjska sodniška sekcija bo strogo pazila, da se bodo dogodki na zelenem polju, kolikor je to odvisno od sodnika, razvijali v pravem sportnem duhu. Pri tem lahko mnogo pomagajo tudi klubi sami, ki naj prijavijo kot kandidata za bodoče sodnike predvsem prave sportnike in gentlemane, ne pa zagrizene klubske fanatike, ki so klubom morda vendarle tudi potrebni, za razvoj pravega sporta pa ved ali manj brez koristi.

Da bo celjska sekcija lahko izvedla to svojo nalogo, bodo v teku marca t. l. razpisani sodniški izpiti, ki bodo zaradi majhnih stroškov kar v Celju. Na te izpite želijo opozoriti pisec vse celjske nogometne klube, kakor tudi one iz Laškega, Hraštinske, Radeč in Brežic, naj prijavijo zanje nekaj sposobnih članov in dobrih sportnikov, ki bodo res znali vršiti to svojo dolžnost. Poverjenstvu bo nato v kratkem začelo prirejati redne sodniške tečaje, čim več bo sposobnih sodnikov, tem bolj bodo lahko tudi klubi zadovoljni s razvojem svojih nogometnih sekcij.

Celjski poverjenik ZNS vabi satorje vse klube, naj prijavijo vsaj po dva kandidata na naslednji naslov: Jozé Vebie, poverjenik sekcije ZNS v Celju, ulica dr. Gregorja Jerjara št. 1, kjer bodo dobili potem vsa potrebna navodila glede prijav, tečajev, izpitov itd.

Skakalni tečaj v Ljubljani

Smučarski klub Ljubljana bo priredil zaradi ugodnih smežnih razmer še nadaljevalni tečaj v smučskih skokih na skakalnici v Mostecu — za klubove člani in neorganizirano mladino. Tečaj bo vodil g. Bogo Šramel. Začet se bo danes ob 14.30 ter trajal potem vsako popoldne ob tem času do nadaljnjega. Prijave se sprejemajo od danes dalje na skakalnici.

SK Ilirija. Drevo ob 18.15 v klubskem lokalnu nad kavarno »Evropce« članski sestanek. Udeležba je za vse atlete strogo obvezna! Po sestanku bo tudi tamkaj ob 18.45 odhoda seja. Članski sestanki in seje bodo odsele vsak torek.

Dr. Pavle Grošelj in Tiskovna zadruga

Tiskovna zadruga je pred pogrebom dr. Pavla Grošlja, ki ji je bil od prvega početka podpredsednik, priredila skromno, vendar pa pietetno spominsko svečano. Ob pol 3 popoldne so se v njenih prostorih na Miklošičevi cesti zbrali člani načelstva in stoji poslušali kratko spominsko besedo, ki jo je govoril pokojnikov prijatelj predsednik Tiskovne zadruge dr. Oton Feticch. Dejal je med drugim:

Našega podpredsednika Pavla Grošlja ni več med nami. On, glasnik življenjskega optimizma, ki je kot znanstvenik s tenkočutnim ušesom prisluškoval najnežnejšim utripom življenja, on, ki je stopil v našo literarno javnost s svojo epopejo življenja, je prišel do zadnjih verzov svoje pesmi: — ko na trate črne noči se zastori spuste in se vrhovi gora potemne, ga smrt kosonosna povabila je v svate. ... Kdo izmed nas se ne spom. Pavlove vedre vere v življenje, ki preveča mladostne verze v njegovi »Reinkarnaciji« in njegove »Zapiske prirodoslovca«? In vendar moramo verjeti, da Pavla ni več med nami, moramo verjeti, da nikdar več ne bo prihajal na naše seje in nam svetoval z modro preudarno besedo.

Ko je leta 1916. v gmenju topov in reaganju strojne pretila nevarnost, da utihne »Ljubljanski Zvon«, je bil naš Pavle med prvimi, ki je prihitel na pomoč, zavečajo se, da je ravno v vojni vihr narodu potreben prerok in glasnik v obliki nedolžne, svobodne revije. Ko smo osnovali našo zadrugo za ohranitev in sanacijo »Ljubljanskega Zvona«, je bil Pavle med njenimi prvimi člani in odborniki. Od tedaj — 23 let je tega — nas ni zapustil. V vseh peripetijah, v vseh veselih in neveselih urah, ki jih je preživljal zadruga, nam je Pavle zvesto in vneto stal ob strani, vso dobo podpredsednik načelstva. Kdo se ne spomni njegove prisrčne radosti, ki je Ljubljanski Zvon, po Tiskovni zadruzi obnovljen, veselo oznanjal slovenskemu narodu novo »Pesem življenja« in zveličanje, ki se

je približevalo. Oni »Zvon«, ki mu je bil mladi Pavle posvetil svetle prvence svoje pesniške nadarjenosti in blešče, doslej nedosežne umotvorne »Iz zapisov prirodoslovca« »Iz prazgodovine zemlje« in »Astronomske pomemke«.

Mojster slovenske besede, univerzalno kulturno in znanstveno nadarjen, polihistor, encikloped, poliglota, estetsko čuteča in nežno umetniška narava — je bil Pavel Grošelj steber naše zadruge v onih srečnih in veselih letih njenega razmaha. Njegov svet in njegova pomoč sta nam bila dragocena, ko smo izbirali leposlovna in znanstvena dela, ko smo ocenjevali estetsko in literarno vrednost predloženih tekstov, ko smo tehtali in izbirali zunanjo sliko naših izdaj, pa tudi, ko smo morali premagati vsa številna trenja in premostiti globoke prepade, ki se tolikokrat stavljajo izdajateljskemu in založniškemu delu na pot. Koliko neveselosti smo srečno prebrili s finim Pavlovim posredovanjem!

V življenju naše zadruge, pa tudi v zgodovini svoje dobe si je postavil Pavle Grošelj svetel spomenik z epohalno zbirko »Pota in cilji«, ki jo je pod njegovo večjo izbiro in redakcijo izdala naša zadruga. Ni Grošljeva krivda, če se ni mogla že tedaj uresničiti želja, da naj izdaja Tiskovna zadruga poljudno znanstven prirodoslovni list. Srečni in ponosni smo, da se je ta ideja pozneje uresničila v »Proteju« pod Grošljevimi spretnimi in doslej nedoseženim vodstvom. V vseh krizah in tegobah, ki jih je preživljal naša zadruga v zadnjih letih, nam je bil moder svetovalec, ki zlasti ni nikdar molčal, kadar je bilo treba braniti svobodo duha in besede. Cel mož, svetel lik, premočrta značajna glava, poštnjak od nog do glave, nam je ostal zvest prijatelj in sodrudič do svojega preranega groba.

Po ganljivem govoru g. dr. Feticcha so odborniki odšli na Vidovdanskost cesto, da sprejmo svojega nepozabnega tovariša na zadnji poti.

Beleške

Bodelovanje slovenske JRZ pri sporazumu

»Hrvatski dnevniki« se ostro zaganja v »Slovenca«, češ da je sedaj naenkrat našel da obstoji slovensko in srbsko vprašanje. Ni še dolgo temu, pravi »Hrvatski dnevniki«, ko je isti list govoril o hrvatskem vprašanju pod narekovanjem in ga označeval kot »stak zvan«. Sedaj pa naenkrat postavlja slovensko in srbsko vprašanje. Do 26. avgusta se o tem ni govorilo, sedaj je pa baje tako nabrekli, da ga je treba operirati.

Z ozirom na stalne trditve »Slovenca«, koliko je bilo ravno s strani slovenskega dela JRZ storjenega za rešitev hrvatskega vprašanja, ugotavlja glesilo dr. Mačka, da je sicer res, da SLS ni glasovala za vidovdanskost, toda da se je potem v glavnem pomirila in da vsaj njene strani ni prihajala nikakršna resna iniciativa za reorganizacijo države.

Nadškof šarič

o bosanskih Hrvatih

Včeraj se je sestel v Zagrebu izvršni odbor konference katoliškega episkopata. Na sestanku je prišel tudi sarajevski nadškof dr. Ivan Šarič, ki je zastopnik »Hrvatskega dnevnika« podal zanimivo izjavo o svojem stališču glede na vprašanje nove razdelitve države. Med drugim je rekel:

»Mi smo na predstavi hrvatske. Tu smo in tu bomo ostali. Jaz ne odpravim nikakega umika Hrvatov iz Sarajeva in bom o tem govoril tudi z banom dr. Šubišićem. Bosanski Hrvati odločno zahtevamo za primer, ako se bo država razdelila samo v tri delnice, da se okraj, kjer je v večini hrvatski narod, zlasti Visoko, Zenica in Žepče pripojijo k Hrvatski, da se povrni razmejitev med Hrvatsko in bodočo Srbijo v vrbski banovini in v onih krajih, ki pripadajo geopolitično k Hrvatski in ki so sedaj kakor klin zadržati vanjo. Mi smo prepričani, da bo dr. Maček storil vse, da se reši kar se rešiti more.«

Jugoras v Sloveniji

»Samouprava«, službeno glasilo JRZ, objavlja dolgo poročilo o delovanju podružnic Jugorasa v Sloveniji in njih generalnega tajništva v Ljubljani. Iz tega poročila vidimo, da je »uspeh Jugorasa med Slovenci zelo velik in posebno močno se vpisovanje članov v Jugoras. Ustanovitve so bile tudi že omladinske sekcije Jugorasa.«

»Glavno tajništvo Jugorasa med Slovenci — piše dalje list — je organiziralo celovito strokovnih organizacij. Priredilo je tudi dva velika shoda, na katerih so klicali kralju, knezu namestniku, predsedniku Jugorasa Cvetkoviću, predsedniku Zadrugne zveze Jugorasa v Sloveniji dr. Korošcu in Jugoslaviji. Posebno pažnjo poročila generalni sekretariat Jugorasa v Ljubljani tudi povišanju delavskih plač in zgraditvi delavskih stanovanj. V tem pogledu si uspehi kar slede. Uvedene so bile tudi v Sloveniji minimalne mezde, sklenjene so bile kolektivne pogodbe, uvaja se socialno zavarovanje za vse člane Jugorasa v celi dravski banovini. Odnosaji do glavnega odbora Jugorasa v Beogradu so normalni in zelo korektni. Navodila centrale se izvršujejo in predsedniku Jugorasa pošilja generalni sekretariat slovenskega Jugorasa podrobna poročila o svojih delih in uspehih. Sploh je mogoče reči, da je delo slovenskega Jugorasa zelo uspešno tudi za člane te mlade nacionalne organizacije...«

Tako stoji napisano v »Samoupravi« in bo potem že res, četudi doslej nismo čitali kaj takega niti v »Slovenskem delavcu«, glasilo slovenskega Jugorasa.

Navodila iz Kranje

Glasilo kranjskega dekana g. Škerbca razpravlja v uvodniku zadnje številke med drugim tudi o dalekosežnosti sporazuma in o potrebi popolne vdanosti slovenskega ljudstva dr. Korošcu. Med drugim piše:

»Mar se ne bomo držali besed našega prvega državnika, predsednika »senata« g. dr. Korošca, ki je s svojo modrostjo in državniško sposobnostjo pridobil za svoj državno-politični koncept, najvišje odločujoče kroge, voditelje in zastopnike srbskega na-

roda in ki bo kot dober in izkušen učitelj stal ob strani voditeljem hrvatskega naroda, ko bodo urejali svojo banovino in se akomodirali našega državnega življenja?«

»Če se naš voditelj — nadaljuje list — počuti dovolj močnega in mladega, da nosi težko breme državnega dela in odgovornosti, mar se ne bomo potrudili tudi mi, da bomo vredni njegovih žrtev, da uredimo njemu tako drago Slovenijo v vaš pravi, skrbno zgrajeni dom!«

Povišanje uradniških plač

Ob svoji inspekciji na okrožnem sodišču v Krusovcu je izjavil minister pravde dr. Lazar Marković zbranim nameščencem sodišča, da pripravila vlada uredbo o povišanju uradniških plač in da bo ta uredba obsegala vse državne nameščence.

Sekcija Jugoslovenskega učiteljskega združenja za dravsko banovino je na svojem spomeniku in brzojavko za zvišanje prejemkov državnih nameščencev, ki jo je poslala predsedniku vlade g. Cvetkoviću, prejela iz njegovega kabineta odgovor, v katerem je rečeno, da bodo zahteve učiteljstva v kratkem zadovoljivo rešene.

Zanimive občinske volitve

V nedeljo so bile občinske volitve v Banskem Aleksandrovu. Postavljene so bile štiri liste. Prvi dve je postavil s svojimi prijatelji bivši narodni poslanec dr. Vojislav Došen, ki podpira sedaj v Vojskovi samostojne demokrate. Tretjo so postavili neutralci, četrto pa JRZ. Listi prijateljev dr. Vojislava Došena sta dobila 564 glasov, lista neutralcev 90 glasov in lista JRZ 78 glasov.

Kaj je z angleško knjigo o pogajanjih z Rusijo

Iz poslednje razprave v angleški spodnji zbornici posnemamo naslednje podrobnosti o vprašanju, ki ga je stavil Chamberlainu poslanec Dobbe glede izdaje že večkrat napovedane angleške »bele knjige« o pogajanjih Anglije in Francije s Sovjetsko Rusijo. Chamberlain je na vprašanje o datumu izida te knjige odgovoril:

»Obžalujem, da ne morem še sporočiti točnega datuma izida te knjige.«

Nove določbe volilnega zakona

Beograd, 29. januarja. p. Davi se je vrnil iz Zagreba v Beograd podpredsednik vlade dr. Maček. Popoldne je bila nato več ur trajajoča seja političnega odbora ministrov, ki je razpravljala o spremembah prvotnega osnutka volilnega zakona. Na seji so bili predsednik Cvetković, podpredsednik dr. Maček, minister za socialno politiko dr. Budisavljevič, minister pravde dr. Marković, kmetijski minister Cubrilović, notranji minister Mihaljevič ter ministri brez portfelja dr. Kulenović in dr. Smoljan, nekaj časa pa tudi finančni minister dr. Sutej. Po seji so ministri v razgovoru z novinarji potrdili, da je bila seja posvečena v prvi vrsti spremembam prvotnega osnutka volilnega zakona, pri čemer so se upoštevali ugovori in kritike, ki so se pojavile o objavljenem načrtu. Delo na teh spremembah še ni končano in se bo odhodu jutri zopet sestel. Seja vlade bo verjetno v četrtek, če bo politični odbor dotlej končal svoje delo.

12 let ječe zaradi poneverb

Murska Sobota, 29. januarja. Danes je bila pred okrožnim sodiščem v Murski Soboti razprava proti sodnemu oficialu Stefanu Friedrichu zaradi poneverbe varstvenega denarja na okrožnem sodišču v Murski Soboti. Friedrich je izvrševal svoje manipulacije v tem sodišču od leta 1927 tako spretno, da ni tega nihče opazil. Ko je letos spomladi prišlo vse na dan, so prvotno mislili, da gre za vsoto 300.000 din, pri preiskavi pa so ugotovili vedno nove poneverjene vsote, tako da je narasel skupni znesek poneverjenega denarja na 700.000 din. Friedrich je vedno igral v državni razredni loteriji, ker je upal, da bo

nekaj opozicionalni poslanec je nato vprašal Chamberlaina, ali more pojasniti vzroke zakasnitve v objavi »bele knjige«. Chamberlain je odgovoril:

»Da. Dokument je zahteval temeljito pripravo in morali smo se obrniti za svet tudi na druge vlade.«

Na tretje vprašanje o istem predmetu je Chamberlain pripomnil: »Trudimo se, kolikor le moremo, da bi pospešili objavo knjige.«

Končno je vprašal Chamberlaina še liberalni poslanec Mander, ali se sme pričakovati, da bodo v »beli knjigi« objavljene vse činjenice, ki se tičejo navedenih pogajanj obeh zapadnih velesil z Rusijo, kakor je Chamberlain pripomnil: »Tako je.«

Politična fakulteta na berlinski univerzi

Na berlinski univerzi so 15. t. m. otvorili novo fakulteto, katere naloga je študij inozemskih razmer. V fakulteto sta se zllila dosedanja »Seminar za vzhodne jezike« ter dosedanja »Visoka šola za politiko«. V okrilju fakultete bo posloval tudi poseben institut za študij o inozemskih razmerah. Za šefa instituta in za časnega dekana nove fakultete je bil imenovan profesor berlinske univerze dr. Six. Enako kakor druge bo tudi najnovejša fakulteta podeljevala diplome in doktorske naslove.

Položaj v Helsinkih

Finska prestolnica Helsinki je imela pred izbruhom vojne okoli 250.000 prebivalcev. Od tega se jih je sedaj baje nad 200.000 izselilo v notranjost države, tako da je mesto kakor izumrlo in je po ulicah neprimer- no več vojakov kakor civilistov. Kljub temu so v nedeljo pričeli s predstavami nekateri kinematografi in otvorili so zopet par zabavišč z godbo. Večino občinstva tvorijo tudi tu oficirji, vojaki in uniformirane članice ženske vojske pomožne službe. Tudi vseh šest helsinkskih dnevnikov nadaljuje s svojim izhajanjem, zmanjšalo so samo število strani. Trgovine pa so v dokaj veliki meri zaprte, ker so odšli njihovi lastniki in osebje z evakuiranci v notranjost države.

Večina žensk v Helsinkih je danes uniformirana. Deloma pripadajo pomožni vojski službi, deloma pa oddelkom za protiletalsko aktivno in pasivno obrambo. Skoro vsi prebivalci imajo plinske maske, po večini angleškega, nemškega in švedskega izvora: izdelujejo pa jih zdaj že tudi doma.

Ameriški bombniki za evropsko vojno

Ameriški listi poročajo, da je vsak teden gotovo število ameriških bombnikov »Lockhead« na poletu preko Atlantskega oceana za Anglijo in Francijo. So to bombniki, ki sta jih naročili Anglija in Francija v Zedinjenih državah za okrepitev svojih bombniških eskadrilj. Ameriški bombniki letijo iz Zedinjenih držav najprej do Nove Fundlandije in od tam v Anglijo. Pilotirajo jih izmenoma ameriški, angleški in francoski letalci. Po ameriških informacijah je preletelo na ta način že okoli 250 v ameriških tovarnah izdelanih bombnikov Atlantski ocean.

Sodbe o sovjetski vojski

Poročila inozemskih vojnih poročevalcev na Finskem zatrjujejo, da sovjetski vojaki nimajo skoro nobenega smisla za tehniko in mehaniko. Tanke uporabljajo dokler funkcionirajo. Čim pa nastopi kak kvar, potisnejo vojaki tank na stran in čakajo, da ga pridejo popraviti posebne kolone mehanikov za popravljanje tankov in motorjev. Dočim je v poljsko-nemški vojni odredilo poljsko vrhovno in višje vojno vodstvo ter so se odlično držale čete na terenu in nižji oficirski kader, pa je v sovjetski vojski stvar narobe. V njej so višji komandanti prav odlični strategji in taktiki, zato pa pod kritiko trupni oficirji, ki pokvarijo vsako še tako sijajno strategično zamisel višjih komand. Zaradi nesposobnosti nižjega oficirskega zbora so izgube sovjetskih čet v primeri s finskiimi neprimerne velike.

Potek operacij na finskem bojišču znova potrjuje izkušnje španske državljanske vojne in prvih štirih mesecev vojne na zapadni fronti, da predstavljajo solidno zgrajene betonske utrube, opremljene z avtomatskim orožjem in protitankovskimi topi, nadvse resno oviro tudi za številčno mnogo močnejšega napadalca. Rusi napadajo že več tednov utrube Mannerheimove črte, kjer pa se jim še vedno ni posrečilo doseči kak večji uspeh.

SPORT

Paberki s tržiškega izleta

(Še nekaj beležk našega posebnega poročevalca na III. izletu gorenjskih smučarjev)

Še enkrat zapišimo kot prvo, da je III. izlet gorenjskih smučarjev uspel v vsakem pogledu. Imen in zaslug posameznikov ter organizacij ne bomo navajali, ker bi jih izpuštili preveč. Vsi, ki so pomagali pri delu, se zavedajo, da so opravili svojo dolžnost, oni pa, ki so tolikrat še stali ob strani, naj o prihodnji priliki to popravijo in vselej bomo uspeli — morda še lepše kakor to pot v Trzišču.

Kar se Trzišča in njegove okolice tiče, je bil doslej vnanjnj smučarjem skoraj neznan. Res se zdi na prvi pogled, da ne more tam biti nič kaj prida smučišču. O nasprotjem pa se prepričam, ko se z dilcami spuščam po prostranih senožitih. Posebno za izvežbanejšje smučarje so tamkaj lepi tereni, pa se zato ne smemo čuditi, da ima Trzišče nekaj prav dobrih zastopnikov pri tekmarah za alpsko kombinacijo. Tudi skakalnica je na videz preprosta, da bi imel še začetnik korajžjo zdrsiti po njej. Lačnemu, žejnemu in trudnemu popotniku tudi radi postrežejo in če upoštevamo še vožnjo, ki ni ne predraga ne predraga, so dani skoraj vsi pogoji za smučarjenje okoli Trzišča.

Sportni uspeh prireditve je bil, kakor rečeno, prav dober. Mislim pa, da bi bilo primerno če bi v vseh panogah ločili tekmovalce v razrede, o tem pa obvestili tudi občinstvo. Potem je močno manjkalo zvočnika. Ta priprava, ki močno veže prireditelja in gledalce, bi se dala dobiti z malenkostnimi stroški, če ne celo zastoj. Tako pa je bilo občinstvo tako rekoč neobveščeno in zaradi tega nezainteresirano, razen onih nekaj, ki so natančno vedeli, kakšen je spored in ki poznajo skoraj vse tekmovalce. Nad vse pametna je bila tudi točka v prospektu, da bodo nastopne liste vsem udeležencem v izletni pisarni brezplačno na razpolago. To bi bilo treba le toliko spreminjati, da bi nastopne liste delili na kraju tekmovalca samega, čeprav proti malenkostni odškodnini. Udeleženci namreč ne ljubijo teknanja po pisarnah. H koncu se tole. Izletna pisarna in seveda vsi, ki dajejo informacije, morajo popolnoma zanesljivo in točno obveščati udeležence. Naj vozi toliko vlakov, kolikor jih v resnici vozi, ne glede na to, da prireditelj še ni v celoti končana. V bodoče torej še te »malenkosti«, pa bodo zadovoljni še takšni, ki jim nikoli ne ustreže.

Tone Pogacnik

ki je prejel naš pokal, je mlad, simpatičen tovarniški delavec z Jesenic. Letos spomladi bo šel služiti vojaški rok k planincem. Gotovo bo tudi tam postavil celoga moža, saj je nadarjen in in miščast fant. Smuča že 8 let, od teh 3 leta med senlorji. Je član jeseniškega Eraststva. Lani in letos zopet si je priboril naslov prvaka GZSP v klasični kombinaciji (vztrajnostni tek in skoki). V državnem prvenstvu za kombinacijo se je plasiral na 5. mesto. Za svoje uspehe je prejel doslej 5 pokalov, cigaretno dozo, smučke, več plaket in mnogo diplom. Želi si le, da bi se izpopolnil in tečajih. Pa nekako nima sreče pri tem. Na lastne troške, če bi jih zmogel, bi seveda že šlo. Z veseljem je povedal, da ima mladšega brata, ki tudi že tekmuje. Seveda je v njegovi šoli. Ker mu sredstva ne dopuščajo, je že dve leti naročen le na ponedelj-

Tri dni tekem v Planici

Državno mladinsko prvenstvo v teku, skokih in slalomu

Za državnim prvenstvom v klasični kombinaciji, ki je bilo pred tednom dni v Bohinju, in za enakim tekmovalcem v alpski kombinaciji, ki je bilo preteklo nedeljo v okviru III. izleta gorenjskih smučarjev v Trzišču, bo konec tega tedna — od petka do nedelje — še tekmovalanje za mladinsko državno prvenstvo v štirih smučarskih disciplinah. Izvedbo tega prvenstva je tudi letos, kakor vsa leta dozdaj, prevzela SK Ilirija. Naš mladi smučarski rok je iz leta v leto številnejši in zato se lahko že brez vplogleda v prijave računa z lepo udeležbo, prav gotovo še večjo, kakor je bila na vseh teh prireditvah dozdaj.

Kakor smo rekli, je spored mladinskega državnega prvenstva razdeljen na tri dneve, in sicer naslednje:

V petek 2. februarja: ob 10.30 tek na treh različnih progah za razne razrede s startom in ciljem pri rateški šoli.

V soboto 3. februarja: ob 10.30 slalom za državno prvenstvo na slalomski progi pod Cipernikom in

v nedeljo 4. februarja: ob 11. skoki solo in za kombinacijo za mladino in ob pol 14. za naraščaj na 40 m skakalnici.

Kandidati za mladinske prvenstvene naslove v smučanju so razdeljeni v štiri kategorije, in sicer: v juniorje (letnika 1921 in 22) naraščaj (letnika 1923 in 24) ter mladino A in B (letnika 1925 in mlajši).

Nad to prireditve, ki bo nudila najlepši pregled bodočega kadra naših smučarjev tekmovalcev, se bomo še povrnili.

Zadnje (ali predzadnje) dejanje hokejske afere

Ljubljana, 29. januarja. Danes dopoldne je krenila na pot v Garmsch Partenkirchen naša hokejska državna reprezentanca. Iz Zagreba sta prispela smekaj dva njena člana, in sicer savezni blagajnik Lokar in eden igralcev, v Ljubljani pa se je priključilo 7 Ilirijancev s tehničnim vodjo Vodiškom. Ostali del reprezentance je čakal na odhod na Jesenice, kamor se je vrnil po nedeljskem gostovanju v Beljaku.

Sestanke na ljubljanskem kolodvoru je bil v znamenju zadnje intrige, ki so jo v Zagrebu plasirali o privatnem potovanju g. Vodiške, vseh ali manj buren. Po naročilu ministra za telesno vzgojo je bilo obema deloma reprezentance še posebej naročeno, da naj odsej skrbita za čim lepšo harmonijo in se zavedata, da tvorita oba skupaj državno reprezentanco Jugoslavije. Ker VDS ni ugodil zahtevi Ilirije glede natančne opredelitve Vodiškove funkcije na tej turneji, so Ilirijanski hokejisti samo z vso rezervno zasedli svoje prostore in nadaljevali vožnjo do Jesenic. Če se do večera niso vrnili v Ljubljano, potem so res odpotovali. Difficile est...

sko »Jutro«, ki največ in najbolje poroča o sportu.

Marljivemu Tonetu želimo še mnogo uspehov v najlepši panogi smučarstva in tudi v življenju!

Dve tekmi v območju MZSP

Pri Sv. Lovrencu na Pohorju in v mariborski okolici

Maribor, 29. januarja. Tamošnje Tujokopmetno društvo včeraj dopoldne smučsko tekmo za senlorje in juniorje, ki so se je udeležili številni tekmovalci skoro vseh v mariborski, zimskosportni podzvezi včlanjenih klubov. Tekmovalna proga je bila dolga za senlorje 18 km, za juniorje pa 6 km. Proga je bila srednje težka. Tehnični rezultati so bili naslednji:

Senlorji: 1. Maks Ozvald 1:15:18, 2. Karol Faneli 1:15:30 (Faneli je na progi zašel), 3. Friderik Karosak 1:18:20, 4. Karol Brezovnik 1:20:50, 5. Ivan Prapertnik 1:21:35, 6. Mirko Dolinšek 1:26:22. Juniorji: 1. Mirko Hartman 30:27, 2. Franc Črešnjak 31:52, 3. Ignacij Jevšenak 32:07, 4. Alojzij Fornezzi 32:12, 5. Stefan Likar 32:30.

Juniorke smučarske tekme v mariborski okolici. Preteklo nedeljo je SK Železnikar izvedel v okolici Maribora medklubске juniorske tekme v teku. Start in cilj je bil pred gostino »Zabelnik« v Radvanju pod Slov. Kalvarijo. Snežne razmere precej težke, ker je snežilo. Startalo je 18 tekmovalcev juniorjev. Dolžina proge 8 km, srednje težka. Rezultati so bili sledeči: Skupina C: 1. Fagvart Vlado 48:07, 2. Šubic Janko 50:40, 3. Stante Jože (vsi trije ISSK Maribor) 52:21, 4. Karlin Rudolf SK Železnikar 54:44, 5. Škrget Adolf ISSK Maribor 56:08. Skupina B: 1. Kramarič Franc 51:27, 2. Černec Ivan 55:19, 3. Bačič Vlado (vsi trije SK Železnikar) 1:04:49. Skupina A: 1. Muhlić Edvard SSK Maribor 1:02:58, 2. Černec Edvard 1:09:23, 3. Lenarčič Davo (oba SK Železnikar) 1:22:15.

Vprašanje nogometnih sodnikov

Poverjenik sekcije nogometnih sodnikov v Celju nam piše:

V zvezi z reorganizacijo v nogometnem sportu in zaradi ustanovitve nove nogometne podzveze v Celju ter istočasne avtonomije nogometnih sodnikov bo tudi v Celju ustanovljena sekcija zbora nogometnih sodnikov. Njeno delovanje se bo močno povečalo, obenem pa tudi njene dolžnosti. Da bi mogla nova sekcija čim uspešneje delovati, bo morala dobiti večje število nogometnih sodnikov, kajti že zdaj je poverjenstvu primanjlovalo teh delavcev in četo se je dogajalo, da so morale nogometne tekme voditi neizprane osebe. Povečanje sodniškega kadra bo v celjski podzvezi tembolj potrebno, ker je šel nogomet na področju te podzveze v zadnjih letih precej rakavo pot.

Bodoča celjska sodniška sekcija bo strogo pazila, da se bodo dogodki na zelenem polju, kolikor je to odvisno od sodnika, razvijali v pravem sportnem duhu. Pri tem lahko mnogo pomagajo tudi klubi sami, ki naj prijavijo kot kandidata za bodoče sodnike predvsem prave sportnike in gentlemane, ne pa zagrizene klubske fanatike, ki so klubom morda vendarle tudi potrebni, za razvoj pravega sporta pa več ali manj brez koristi.

Da bo celjska sekcija lahko izvedla to svojo nalogo, bodo v teku marca t. l. razpisani sodniški izpiti, ki bodo zaradi majhnih stroškov kar v Celju. Na te izpite želijo opozoriti pisec vse celjske nogometne klube, kakor tudi one iz Laškega, Hraškega, Radeč in Brežic, naj prijavijo zanje nekaj sposobnih članov in dobrih sportnikov, ki bodo res znali vršiti to svojo dolžnost. Poverjenstvu bo nato v kratkem začelo prejeti redne sodniške tečaje. Čim več bo sposobnih sodnikov, tem bolj bodo lahko tudi klubi zadovoljni s razvojem svojih nogometnih sekcij.

Celjski poverjenik ZNS vabi zatorej vse klube, naj prijavijo vsaj po dva kandidata na naslednji naslov: Jože Vebie, poverjenik sekcije ZNS v Celju, ulica dr. Gregorja Jerjave št. 1, kjer bodo dobili potem vsa potrebna navodila glede prijav, tečajev, izpitov itd.

Skakalni tečaj v Ljubljani

Smučarski klub Ljubljana bo priredil zaradi ugodnih snežnih razmer še nadaljevalni tečaj v smučskih skokih na skakalnici v Mostecu — za klubove člane in neorganizirano mladino. Tečaj bo vodil g. Bogo Šramel. Začel se bo danes ob 14.30 ter trajal potem vsako popoldne ob tem času do nadaljnjega. Prijave se sprejemajo od danes dalje na skakalnici.

SK Ilirija. Drevo ob 18.15 v klubskem lokalu nad kavarno »Evropa« članski sestanek. Udeležba je za vse atlete strogo obvezna! Po sestanku bo tudi tamkaj ob 18.45 odborova seja. Članski sestanki in seje bodo odsej vsak torek.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedilo, Din 3. — davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3. — za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki išče službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12. — Dupli in tripli se zaračunajo po Din 2. — za vsako besedo, Din 3. — davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5. — za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20. — Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1. — za besedo, Din 3. — davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5. — za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17. —

Službo dobi

Damskega

frizerja(ko) zmožnega izdelave in vodne ondulacije sprejem. Nastop. 10. februarja. V. Vekoslav, Sloveni Gradec. 2013-1

Dve natakari

Prizem za takojšen nastop. Sposobne naj se javijo pri Figovcu. 2023-1

Brivskega

pomočnika sprejme takoj v stalno službo. Zgodnja, salon Rozman Kranj. 2032-1

Plačilno natakario

privatno kuharico in dobišila gostilna v centru Ljubljane. Pisane ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja na ogl. odd. Jutra pod »Februar 1940«. 2018-1

Prizidno natakario

zanesljivo, čedno, zunanjo st. potrebuje. Nastop. ta. koi. Hotel Lackner. Ceno meji. 1581-1

Uradnico

zmožnega knjigovodstva, strojepljasa, z znanjem nemškega jezika is. em. — Nastop. takoj. Ponudbe s priporočili na Fran. Kotnik, lesna industrija in opekarna, Verd pri Vrhniki. 1816-1

Vrtnar

po možnosti samec, izurjen, delaven in marljiv, dobi takoj službo na posestvu. Ponudbe z navedbo zahtevkov in prepiš sprave na podružnico Jutra v Celju pod značko »Vrtnar«. 2038-1

Uradnico

za industrijsko podjetje, zmožnega knjigovodstva, strojepljasa, dobro računsko znanjem nemškega jezika is. em. — Nastop. takoj. Ponudbe s priporočili na Fran. Kotnik, lesna industrija in opekarna, Verd pri Vrhniki. 1816-1

Trgovski pomočnik

večkrat v trgovini z mešnim blagom. Dobi mesto 15. februarja t. l. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trgovina z mešnim blagom«. 2014-1

Službe išče

Mesto hišnika

oskrbnika išče samski, sposoben vrtnarskih, hišnih in drugih del. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2029-2

Prodajalka

mešane stroke, poštena in zanesljiva, vsa tudi usna ter željezine, želi prenesti mesto. Pisane ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mešana stroke«. 2028-2

Pouk

Strojepisni pouk Večerni tečaj, oddelki od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. zvečer. Pouk tudi po diktatu. Tečaj od 1. do 4. meseca. — Novi tečaj se prične 1. februarja. Šolnina zelo nizka. Moderna in največja strojepljarska! Vpisovanje dnevno do 8. ure zvečer. Christofor učni zavod, Ljubljana, Domo-branska cesta 15. tel. 48-43. 1869-4

Prodaj

Broško z briljanti ca 3 karate blaga, poceni prodaja Dorotheum Miklošičeva cesta 12. 2039-6

Kupim

Dve pisalni mizi

in dve omar, kupimo. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mize«. 2036-7

Debelinski skobelnik

(Dickenhobel) ca 40 cm širine, rabljen, a dobro ohranjen. Kupimo. Ponudbe na Remec & Co., Kamnik. 1818-7

V najem

Gg. brivci!

V našem bi vzel brivnico, tudi podružnico, — izven Ljubljane kjerkoli. — Ponudbe s pogoji na ogl. odd. Jutra pod šifro »Cimprej 335«. 2024-17

Valjni mlin

na vodno moč v zvezi v našem ali kupim. Navesti podrobno razdaljo od kolodvora, vodno moč, koliko je strojev, kupno ceno ali najemninu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Takošen prevzem«. 1717-17

Lokali

Trgovski lokal

lep, nov, poleg Figovca oddam. Informacije daje I. Knez, Gosposvetska c. 1., dvorišče. 1937-19

Gostilno

s koncesijo na prometnem kraju na Gorenjskem ali v slovenskem Gradcu, v zvezi s najem. Zmožen kavčije. Najemninu za celo leto plačam v naprej. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 2012-19

Poslovne prostore

primerne za pisarne, ordinacije, atele, je in s. to, v prvem nadstropju poleg Figovca takoj oddam. Informacije daje I. Knez, Gosposvetska c. 1., dvorišče. 1938-19

V Celju

na prometni ulici išče mo majhen lokal za pisarno za več let. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vsakega prvega denar«. 1810-19

Posest

Hišo z velikim skladiščem in veliko stavbo parcelo, prodam v sredini mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Resen kupec«. 2026-20

Trgovsko hišo

center Ljubljane, kupim do treh milijonov. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Takošen prevzem«. 2016-20

Stanovanje

Dvosob. stanovanje

takoj oddam. Poizve se v trgovini Pezdur, Grad. 2022-21

Sobo odda

Garsoniero

južna lega, parketna soba in umivalnica, opremljeno, oddam stalnemu gospodu ali gospodični za 300 din, zakonskemu paru, ako sta oba v službi za 400 din za 15. februar. Drenikova 25, l. Sp. Šiška, tik tramvaja. 2010-23

Lepo sobo

s posebnim vzhodom, mirno oddam 1. februarja solidni osebi. Mestni trg 17, II., vrata 8. 2017-23

Opremljeno sobo

solinčno, s posebnim vzhodom, mirno, oddam v vili pri Taboru boljšemu stalnemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2034-23

Sobe išče

Visokošolec

išče snažno sobo s soupom, kuhinjo, hladilnikom, blizu glavnega kolodvora. Plača točno vsak mesec naprej. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Soliden + resen«. 2016-23a

Opremljeno sobo

in kabinet, ozir. dve sobi, s kuhinjo, išče za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Center 67«. 2037-23a

Prazno sobo

s posebnim vzhodom, event. s kuhinjo, išče za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Center 67«. 2037-23a

Glasišila

Kupim harmoniko v dobrem stanju, najmanj 80 basov, Alojzij Potocnik, Bled II. 2011-26

Kratek klavir

Reinhold, prav dobro ohranjen, napredaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2031-26

Zivali

Pes se je zatekel visok, rdeče barve. Dobi se ga na stavbi Bata. Vprašati pri monterju centralne kurjave. 2019-27

Pes doberman

napredaj. Dol 24 pri Ljubljani. 2021-27

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah. CERNE — juvelir Ljubljana, Wolfova ulica

Briljantni prstan

z večim čistim kamnom kupim. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Briljanta«. 2020-36

SREBRNO, DRAGE KAMNE

in vsakovrstne ZLATO kupuje

po najvišjih cenah. JOS. FERLE Ljubljana, Tršičeva 2. 2010-23

Stroji

Pisalni stroj

dobro ohranjen, prodam za 700 din. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1906-29

VSakovrstne stroje za obdelavo lesa!

posebno 3 in 4 stranske skobelnice, najboljše kvalitete izvanredno kratkoročno dobavljiva

Peter Angelo

d. o. o. z. Ljubljana, Prizkova 8.

Luščilni stroj

za bučno semenje malo rabljen ali nov, kupim. Ponudbe na naslov: Pavel Šifer, mltn, žaga, Murska Sobota. 1776-29

Pridelki

Suhe gobe

zadnje rasti nudite z vzorci in navedbo količine in cene trdki Artur Nachbar, Radeče. 1748-33

Fizol za kuho

dobite poceni pri Sever & Komp., Gosposvetska cesta 5. 1657-33

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana Poljanski nasip 4-6

Priloge — Svetilnikar

Kliseje

ENO-IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA

“Verujte mi, ta nova hrana za kožo ODPRAVLJA GUBE”

Njen učinek na mojo kožo je bil v resnici magičen. V par tednih sem izgledala za 10 let mlajša. Rožnata hrana za kožo Tokalon — mi je rekel neki zdravnik — vsebuje Biocel, presenetljivo iznajdbi glasovitega dermatologa. Biocel se dobiva iz kože skrbno izbranih mladih živali — to je dragocen ekstrakt, povsem enak vitalnim elementom — zdravi, mladi sloveški koži. Uporabljajte hrano za kožo Tokalon z Biocelom vsak večer. Ona hrani in pomlaja kožo, ko spite. Zjutraj uporabljajte belo hrano za kožo Tokalon da vam koža postane sveža, isena in čisto. S hrano za kožo Tokalon se uspešni rezultati — namočeni ali pa vam vemo —

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijans. Pošljite Din 5. — v poštini znamkah za poštino, omo in druge stroške na naslov: Hinko Mayer i drug, Odio 9-L, Zagreb, Praska 6.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Doktor prava

z dovršeno sodno prakso IŠČE mesta v odvetniški pisarni.

Nenadoma nas je zapustil naš

MILAN KUTIN

TRGOVEC IN POSESTNIK

Pogreb bo dne 30. t. m. ob 4. uri popoldne na pokopališče v Postojni.

POSTOJNA, dne 29. januarja 1940.

ZALUJOČI OSTALI

Pouk na harmoniki!

Da omogočim pouk tudi drugim, podaljšam odslej svoje bivanje v Ljubljani in razširim z drugim semestrom svojo šolo poleg pouka posameznikov — (začetnikov in že uvečanih) za kromatično harmoniko (klavirsko in na gumb) tudi na orkestralne vaje. Za igranje v orkestru se lahko prijavijo vsi zainteresirani, ne glede na to, kje so jemali pouk. Prijave ob sredah in četrkih ob 11.—12. in od 14.—18. ure v hotelu Metropol.

K sigurnemu uspehu vodi samo ena pot: pouk pri edino priznanem strokovnjaku, državnem prvaku RUDOLFU PILIH-U.

Sloveča tovarna za čokolado, kakao, marmelade, biskvit

NUDI prvovrstno blago po prednostnih cenah. — Ponudbe: GUGLIELMONE, MILANO, Piazza Duomo 31 — Italia.

SAMO NEKOLIKO PAR VEČ in Vaše zdravje je sigurno zavarovano

Neprimerno bolj fina in zdrava.

Justina Robaves

roj. Pust

vdova po žel. uradniku

Pogreb predrage pokojnice bo v torek ob 10. iz hiše žalosti na župno pokopališče.

Trbovlje, Zagreb, 28. I. 1940.

Zalujoči rodbini:

PUST, inž. KALAN

PREMOG

KOKS — DRVA nudi

I. Pogačnik

BOHORČEVA 5

Telefon 20-59

Postrežba brezhibna.

FORTUNA

REŠITELJ MALE OBRTI

Elektro univerzalni stroj v vsako mizarstvo delavnico!

Din 7.000.

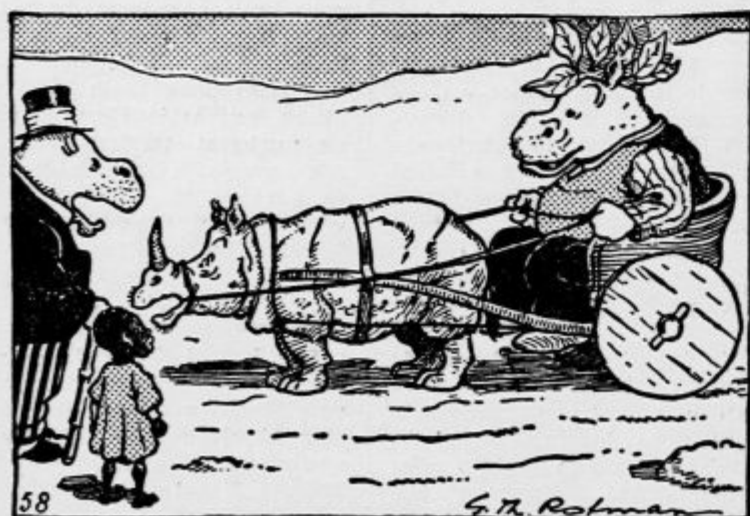
Dobava iz zaloge. Mizarstvo moister Grm videm. Dobro polje.

Ude: Zahvaljujem se vam za dobavljeni stroj FORTUNA. Na stroju izdelujem vsa pohištva na in stavba dela in se res rešitelj male obrti.

Peter ANGELO D. O. Z. LJUBLJANA, Prizkova ul. 8.

G. Th. Rotman

SAMBO IN PETER POTUJETA

58

Prijel je Sambo in Petra za roke, da bi jih odvedel k svojemu prijatelju Debeluharju; a spotoma so ga že srečali, sedečega v vozičku, ki ga je vlekel no-

sorog. Gospod Debeluhar je bil smešen star trdokožec, ki je imel celo rejo nosorogov. Dr. Tolstonog mu je povedal, kaj se je zgodilo, ter mu razložil svoj načrt.

Prvovrstne
bukove

PARKETE

dobavlja po
najugodnejših
pogojih

REMEC Co.
Kamnik

Poročila II. izdaje

Daladier o pomenu sedanje vojne

Zaveznikom preostaja samo ena pot: zmaga ali propast

Pariz, 29. jan. br. Ministrski predsednik Edouard Daladier je imel nocoj po radiu govor, ki so ga prenašale vse francoske radijske postaje. Naglasil je, da je v sedanjih petih mesecih vojne postalo že povsem jasno, da hoče Nemčija izvajati tako oblast nad vsem svetom, kakršne svet še nikoli ni doživel. Narodni socializem se ne zadovoljuje le s tem, da bi izrabljali prednosti, ki jih je pridobil z zmago nad kakšnim manjšim narodom, nego hoče svojega nasprotnika uničiti do kraja. Narodni socializem se ne zadovoljuje le s tem, da je kakšen narod podjarmil, marveč hoče svojega nasprotnika v političnem, kulturnem in socialnem pogledu izbrisati iz vrst narodov. Narodni socializem od Poljakov in Čehov ni zahteval le kakšno vojno odškodnino, nego jim je zaplenil njihovo

imetje in se polašča tudi njihovih naravnih pravic.

Pod takim pritiskom ni mogoče vzdržati nobenemu narodu. Dokazali so to Čehi, Poljaki in Avstrijci. Tu ne gre več za zmago nego za zasužnjevanje narodov. Narodni socializem je zaslužil nemško delavstvo, a zdaj je napravil še korak dalje in je njemu podredil delavce iz Češke in Poljske.

Daladier je ob zaključku poudaril: Francoski narod se mora zavedati usode, ki ga čaka, če mu ne uspe premagati največjih težav, ki so se mu kdaj v njegovi zgodovini postavile na pot. Francoskemu narodu ne preostaja nič drugega, kakor da propade ali zmaga. Zato je njegova najvišja in poslednja dolžnost, da žrtvuje vse kar premore in tudi svojo kri, da se reši največje nevarnosti, ki je kdaj pretila njemu, a tudi vsemu kulturnemu svetu.

Politična stran misije dr. Clodiusa v Rimu

Pariz, 29. jan. p. »Oeuvre« poroča, da ima nemški delegat dr. Clodius v Rimu dvojno misijo: gospodarsko in politično. Gospodarska misija obstoja v tem, da preprča Italijo, da bo kot eden največjih kupcev rumunskega petroleja tudi v bodoče lahko neovirano dobivala določeni kontingent rumunskega petroleja, čeprav bi se izvoz iz Rumunije v Nemčijo povečal. Istočasno ima nalogo, da uredi nekatere težave, ki so se pojavile v zadnjem času v gospodarskem prometu med Nemčijo in Italijo.

Politična stran misije dr. Clodiusa je mnogo delikatnejša. Poverjena mu je naloga, da pomiri Italijo glede Sovjetske Rusije. Dr. Clodius ima nalogo, da poda Italiji v imenu nemške vlade zagotovilo, da se Moskva ne bo vmešavala v notranje za-

deve Madžarske. Kar se tiče odnošajev Sovjetske Rusije do Rumunije, je Moskva pripravljena, da se pred vsako morebitno akcijo predhodno sporazume z Berlinom in Rimom ter se bo v svojih zahtevah omejevala zgolj na Besarabijo. Obenem ima dr. Clodius nalogo, dobiti od Italije zagotovilo, da ne bo intervenirala v pripravi, če bi prišlo do nemško-sovjetsko-rumunskega konflikta. Berlin zagotavlja, da nemško-sovjetsko prodiranje v tem pravcu ne bi okodovalo italijanskih interesov v Podunavju in na Balkanu. Cilj Nemčije je samo ta, da si zagotovi neovirano dobavo potrebnih sirov.

Nemčija je pripravljena storiti vse, da bi mogla Italijo tudi nadalje ostati nevarna in po potrebi s svoje strani tudi varno zaščititi italijanske interese.

tako zelo ugoden, kakor se na splošno prisoja. Nikakor ne more biti govora, da bi Sovjetska unija mogla svojo nafto in njene derivate komu prodajati, ker ji zadnji čas komaj še zadostujejo za kritje lastnih potreb. Po sovjetskih statistikah je znašal sovjetski pridelek surove nafte 1938 okoli 29 milijonov ton, od česar pa so lahko samo 10% uporabili za destilacijo žilnatih motornih goril, kakršne potrebujejo avtomobili in letala. Dobraščina za letala Rusija nima dovolj od lastne produkcije, marveč ga je morala leto leto skoraj 150.000 ton uvoziti iz Zedinjenih držav. Sovjetska unija je sicer v mirnem času za silo lahko krila svoje potrebe po tekočem gorivu iz lastnih virov, v vojni pa je to nemogoče in bi prišla v veliko stisko, ako bi hotela voditi vojno celo na več frontah hkrati. V tem primeru bi Sovjetska unija potrebovala tako velike dodatne množine bencina, da bi ji ga verjetno Zedinjene države ne mogle dobavljati v zadostni količini.

Finska potrebna nujne pomoči

Helsinki, 29. jan. z. Ze pred tednom dni bi moralo prispeti na Finsko 60 v Ameriki naročenih vojni letal, vendar transport še ni prispel in tudi ni znano, kje je obdržal. V finskih krogih vlada zaradi tega precejšnje vznemirjenje. Maršal Mannerheim je v zvezi s tem izjavil dopisniku »Finska« da je finančna podpora inozemstva Finski sicer zelo dobrodošla, toda samo z denarjem se Finska ne more braniti. Finski je primanjkuje orožja in municije, zlasti pa letal, tako da postaja premoč sovražnika vedno občutnejša.

Okrožno sodišče v Murski Soboti ima premalo sodnikov

Murska Soba, 27. januarja. Večkrat so se že vršile v naši javnosti debate o potrebi in upravičenosti obstoja okrožnega sodišča v Murski Soboti. Sumarni izkaz, ki ga je izdalo apelacijsko sodišče v Ljubljani za leto 1939, nam kaže, da je okrožno sodišče v Murski Soboti dovolj zaposleno in da ima pravico do obstoja. V lanskem pregledu apelacijskega sodišča je naše okrožno sodišče prvič upoštevano s celoletnim poslovanjem. Če ga primerjamo s poslovanjem okrožnega sodišča v Novem mestu potem vidimo, da sta obe sodišči z izjemo dveh referatov skoraj enako zaposleni. Razmerje je v posameznih oddelkih po številu primerov takole (prva številka se nanaša na Novo mesto, druga pa na Mursko Sobotu): civilne pravde 160:115, menične pravde 6:4, prisilne in rekurzije zadeve 643:391, kazenske zadeve 531:413, zadeve mlajših mladenčnikov 14:11, obtožnice 380:259 in kazenski prizivi 279:115.

Kakor večina okrožnih sodišč v Sloveniji tako tudi okrožno sodišče v Novem mestu ni zasedeno v razmerju s porastom dela v zadnjih letih. Poleg predsednika posluje pri tem sodišču še osem sodnikov. Precej drugačen pa je položaj pri okrožnem sodišču v Murski Soboti. Do meseca maja l. 1939. mesto predsednika sploh ni bilo zasedeno, en sodnik je že od ustanovitve na bolezenskem dopustu, medtem ko mesto drugega sodnika, ki je že lani v jeseni odšel na bolezenski dopust po njegovi smrti ni bilo zasedeno. V vodstvu sodelujejo torej le štirje sodniki, od katerih pa je eden skoro izključno zaposlen z reševanjem invalidskih zadev, drugi pa je bil poleg red-

nega dela zaposlen z obsežno preiskavo v kazenski zadevi zaradi znane utaje varstvene denarja pri sodišču. Kljub temu pa so se posli redno in naglo odvijali. Razumljivo pa je, da je tako stanje s prekomerno preobremenitvijo kljub največji prizadevanosti za daljšo dobo nevezljivo. Nujno je potrebno, da se v interesu vodstva zasedejo čimprej vsa prazna sodniška mesta pri okrožnem sodišču v Murski Soboti.

Iz šoštanj

— Občni zbor Rdečega križa. V četrtek zvečer je bil pri Cerovski redni občni zbor Rdečega križa. Pod predsedstvom g. Antona Potočnika so zborovali pretresali lansko poslovno leto, v katerem je društvo spet izvršilo lepo število dobroteljskih akcij. Predsedem je treba omeniti veliko božično obdarovanje, s katerim je RK prisločil na pomoč 20 revnim solarjem z obleko, obutvijo, perilom itd. V okviru društva deluje tudi šolarska kuhinja. Skozi dolga zimske tedne dobivajo revnejši in oddaljenejši šolski otroci opoldansko toplo okrepčilo iz kuhinje. V oktobru in novembru je priredil RK pod vodstvom dr. Karuna samarijanski tečaj, ki ga je obiskovalo 30 deklet. Pri volitvah je bil izvoljen tale odbor: predsednik g. Potočnik Anton, podpredsednik g. Ivanka Senica, tajnica gđ. Razbormil Pepca, blagajničarka g. Draga Šumerjeva, skladničnik g. dr. Korun Ferdo; odborniki gg: Arzenšek Anton, Vreže Jurče, Burdijan Franc, Hribernik Fran, Mravljak Ivanka, Novak Anton in Gril Pavel. Nadzorni odbor: Kraljher Anton, dr. Gorčar Jože, Koritzky Luce in Simeri Josip.

Gospodarstvo

Nezadosten uvoz surovin

V nedeljski številki smo že poročali o statistiki naše zunanje trgovine za december in o naši trgovinski bilanci za preteklo leto. Poudarili smo, da je evropska vojna izzvala preokret v trgovinski politiki, ki se kaže zlasti v težkočah pri uvozu. Zato moramo danes posvečati podvojeno pozornost vprašanju uvoza, zlasti pa vprašanju oskrbe našega gospodarstva z inozemskimi surovinami. Opozorili smo tudi, da visoko narasla aktivnost naše trgovinske bilance v zadnjih mescih preteklega leta ni morda razveseljiv pojav, ker je ta aktivnost nastala predvsem zaradi nezadostnega uvoza. Samo v zadnjem četrtletju lanskega leta je bila naša trgovinska bilanca aktivna za 738 milijonov din, tako da je skoro celotni presežek izvoza v lanskem letu nad uvozom v višini 764 milijonov pripisati aktivnosti trgovinske bilance v zadnjem četrtletju, ko se je izvoz občutno dvignil, medtem ko je uvoz zaradi nastalih težkoč nadomadal.

Naš uvoz bombaža

Decembrska statistika o našem uvozu zaznamuje sicer pri nekaterih važnih uvoznih predmetih zboljšanje, vendar je bil tudi v zadnjem mescu lanskega leta uvoz najvažnejših surovin mnogo manjši, kakor v zadnjem decembru, vsekakor pa nezadosten. To velja zlasti za tekstilne surovine. Surovega bombaža smo v decembru uvozili 1564 ton (prejšnje leto 2646), bombažne preje pa le 516 ton (1048).

V zadnjih štirih mescih lanskega leta, ko je vladalo v Evropi vojno stanje, smo vsega uvozili le 5473 ton bombaža (v istem razdobju prejšnjega leta 9487 in v istem razdobju l. 1937. 8532 ton). Nadalje smo uvozili 1354 ton bombažne preje (3943 odn. 3772). Skupaj je znašal torej uvoz bombaža in bombažne preje 6827 ton nasproti 13.430 tonam v istem razdobju lanskega leta in 14.304 tonam v istem razdobju l. 1937. Uvoz surovin za bombažno industrijo je torej v zadnjih štirih mescih lanskega leta dosegel le polovico uvoza v istem razdobju prejšnjega leta in komaj 47,5% uvoza v istem razdobju leta 1937.

Ostale tekstilne surovine

Tudi uvoz ostalih tekstilnih surovin je bil v decembru nezadosten. Volne in volnene preje smo uvozili le 285 ton (v prejšnjem decembru 850 ton), ostalih rastlin štirih vlaklen zlasti jute pa 152 ton (392). Je uvoz umetne svile se je povečal, ker uvažamo umetno svilo le iz klinirskih držav, t. j. iz Italije in Nemčije. Umetne svile smo uvozili 324 ton (209).

V zadnjih štirih mescih lanskega leta smo uvozili le 728 ton volne in volnene preje nasproti 2561 tonam v istem razdobju prejšnjega leta in 1346 tonam v istem razdobju leta 1937. Ostalih rastlin štirih vlaklen smo v zadnjih štirih mescih lanskega leta uvozili komaj 892 ton nasproti 1554 in 2130 tonam v istem razdobju prejšnjih dveh let. Uvoz umetne svile pa se je povečal na 1108 ton nasproti 825 in 931 tonam v zadnjih štirih mescih prejšnjih dveh let.

Posledice nezadostnega uvoza tekstilnih surovin se kažejo tudi v decembru v povečanem uvozu tkanin. Tako smo v decembru uvozili za 15,4 milijona din bombažnih tkanin (prejšnje leto za 9,9) nadalje za 15,4 milijona din volnenih tkanin (5,5) in za 2,2 milijona din svilenih tkanin (1,0).

Elektrarna Fala

Elektrarna Fala je v teku lanskega leta proizvela 176,6 milijona kilovatnih ur električnega toka nasproti 173,1 milijona kilovatnih ur v prejšnjem letu. Najnižja je bila produkcija leta 1931, ko se je glasila na višini nekaj nad 128 milijonov kilovatnih ur, najvišja pa leta 1927, ko je dosegla 180 milijonov kilovatnih ur.

Schweizerische El. ktrikitäts- und Ver. lehrsgesellschaft in Baslu, ki je posredno lastnica elektrarne Fale in preko družbe »Snaga i svetlost« d. d. tudi lastnica beograjske elektrarne centrale, objavlja svojo bilanco za leto 1938-39. V tem letu je imela ta švicarska finančna družba 1,03 milijona šv. frankov (12,8 milj. din) čistega dobička (pr. leto 1,12) pri glavnici 21 milijonov šv. frankov (260 milj. din). Glede na nejasno situacijo družba za preteklo poslovno leto ne bo plačevala dividende (za prejšnje leto je plačala 4%). Čisti dobiček bo skupaj z ostanom iz prejšnjega leta (skupaj 1,31 milj. šv. fr.) prenesla na novi račun s pridržkom, da se naknadno izplača dividenda, če bi to razmere dopuščale. Glede donosa investicij v Jugoslavijo pravi letno poročilo, da je transfer donosa v naši državi investiranega kapitala vedno težavnejši. Navzilec temu je družbi uspel prenos z izjemo malenkostnega ostanaka Družba ima tudi manjši udeležbe v Nemčiji, Argentini, Franciji in Italiji.

Seja gostinskega odseka Zbornice za TOI

Včeraj dopoldne je bila seja gostinskega odseka Zbornice za TOI v Ljubljani, ki so se je udeležili vsi člani gostinskega odseka. Sejo je vodil predsednik gostinskega odseka g. Ciril Majcen. Poslovno poročilo je podal referent gostinskega odseka. Iz statističnih podatkov posnemamo, da je bilo v teku celoga leta 1939 v gostinski stroki 359 prijav in 316 odjav, tako da znaša prirastek nasproti lanskemu letu 43 gostinskih obratov. Ta prirastek gre izključno na račun krčm. Prirastek krčm je namreč še znatno večji, ako upoštevamo, da je bilo pri krčmah 101 prijava in samo 38 odjav. Ta pojav je treba tolmačiti tako, da zahtevajo krčme manjšo režijo kakor gostinski obrati.

Uvoz pogonskih sredstev

Uvoz mineralnega olja še razmeroma najmanj zaostaja v primeri s prejšnjim uvozom. Tako smo v decembru uvozili 8001 ton nafte (v prejšnjem decembru 10.239 ton), toda le 200 ton petroleja (679); v zadnjih štirih mescih lanskega leta je znašal uvoz nafte 64.393 ton (v istem razdobju prejšnjega leta 51.678), petroleja pa smo uvozili le 778 ton (3496). Razmeroma znaten je bil v decembru uvoz mazilnega olja, ki je dosegel skoro 400 ton (v prejšnjem decembru 319).

Uvoz premoga in koksa je bil tudi v decembru manjši nego prejšnja leta. Vsega smo uvozili 29.436 ton (prejšnje leto 53.909); v zadnjih štirih mescih lanskega leta pa je znašal uvoz premoga in koksa 87.833 ton nasproti 134.536 tonam v istem razdobju prejšnjega leta in 176.337 tonam v istem razdobju leta 1937.

Ostale surovine

Najobčutnejše je zaradi uvoznih težkoč nazadovale v zadnjih mescih uvoz surovin kož. Tako smo v decembru uvozili le 7 ton surovin kož nasproti 333 tonam v prejšnjem decembru in 731 tonam v decembru 1937. V zadnjih štirih mescih na smo uvozili le 175 ton surovin kož nasproti 1521 in 2478 tonam v istem razdobju prejšnjih dveh let.

Prav tako občutno je nazadovanje našega uvoza olja, ki je najvažnejša surovina za našo industrijo mila. V decembru smo uvozili 76 ton olja nasproti 520 in 944 tonam v istem mescu prejšnjih dveh let. V zadnjih štirih mescih lanskega leta pa smo uvozili le 750 ton olja nasproti 2145 in 2625 tonam v istem razdobju prejšnjih dveh let.

Precejšen je bil v decembru uvoz oljnatih semen in oljnatih plodov za našo industrijo namiznega olja. Uvoz je namreč dosegel v tem mescu kar 2415 ton nasproti 1399 tonam v prejšnjem decembru. V zadnjih štirih mescih lanskega leta pa je znašal uvoz oljnatih semen in oljnatih plodov 4148 ton nasproti 3634 in 9407 tonam v istem razdobju zadnjih dveh let.

Uvoz kave in riža

Razmeroma ugodno se še razvija uvoz riža. Tako smo v decembru uvozili 2509 ton riža nasproti 3736 tonam v prejšnjem decembru. Nadalje smo uvozili 683 ton kave (v prejšnjem decembru 669 ton) in 77 ton kakava (108). Nazadovale pa je uvoz južnega sadja in deloma tudi uvoz limon in pomaranč. Južnega sadja smo uvozili v decembru le 938 ton (v prejšnjem decembru 2037), limon in pomaranč pa 1511 ton (1627).

Uvoz strojev in prevoznih sredstev

V primeri z lanskim letom le zaostajal tudi uvoz strojev elektrotehničnih predmetov in prevoznih sredstev. Strojev smo v decembru uvozili 1444 ton (v prejšnjem decembru 1476) v vrednosti 31,6 milijona din (23,8). Za vse preteklo leto znaša uvoz strojev in aparatov le 388 milijonov din nasproti 498 milijonov din v letu 1938.

Manjši je bil v decembru uvoz elektrotehničnih predmetov, ki je dosegel le 492 ton (prejšnje leto 723) v vrednosti 18,1 milijona din (20,2) in uvoz prevoznih sredstev, ki je padel na 437 ton (854) v vrednosti 9,3 milijona din (14,3). Uvoz pnevmatik za avtomobile se je sicer le nebitveno povečal na 119 ton (113) vrednost uvoza pa je zaradi višjih cen narasla na 5,0 milijona din (2,4).

višje vrste, na drugi strani pa ni treba za tosego dovolila za izvrševanje krme na deželi nobene strokovne usposobljenosti. Temu pojavu je posvetila zbornica vso svojo pozornost.

Glavna točka dnevnega reda je bila razprava o uvedbi državne trošarine na vino in žganje in v zvezi s tem o avovih predpisih o pobiranju trošarine na vino in žganje. Gostinski odsek se je soglasno izrekel proti uvedbi registriranih in se je zrekel za kontroline knjige, ki so bile uvedene doslej v dravski banovini in so nudile odlično možnost kontrole, kar se vidi že iz dejstva, da je kraj. banska uprava dravske banovine prejela letno na podlagi svojega kontrolnega sistema preko 20 milijonov dinarjev iz naslova trošarine na vino in žganje. Prav tako je gostinski odsek soglasno sklenil predlagati obračunsko plačevanje trošarine, t. j. plačevanje trošarine v obrokih, kakor je bilo to doslej vedno v Sloveniji. Zastopstvo zbornice odločno odseka bo te zahteve zagovarjalo in branilo na anketi pri ministrstvu financ.

Nato je gostinski odsek razpravljal o nadaljnjih točkah dnevnega reda, in sicer o obrtno-pravnih zadevah, kakor tudi o raznih prošnjah. Sejo, ki se je začela ob 10. uri dopoldne, je ob pol 2. uri popoldne zaključil predsednik gostinskega odseka g. Ciril Majcen.

Gospodarske vesti

— Tudi kmetijsko ministrstvo dobi svojega zastopnika v upravi Prizada. Ob koncu novembra je bila sprejemena uredba o Prizadu (uredba o izrednem kreditu za organizacijo izvoza kmetijskih proizvodov) v tem smislu, da vrši Prizad tudi posle državne intervencije na domačih tržiščih, ki mu jih naloži trgovinsko ministrstvo. Obenem so bile sprejemene tudi določbe glede sestave upravnega odbora Prizada v tem smislu, da šteje upravni odbor 14 članov, od katerih delegira 2 člana trgovinski minister, 2 člana finančni minister, 3 člana postavi ban banovine Hrvatske, 3 članov pa izvoli občni zbor. Ministrski svet je sedaj izdal novo uredbu (Službene novine z dne 28. januarja t. l.), s katero se gornja določba o sestavi upravnega odbora spremeni toliko, da delegira finančni

minister v upravni odbor le enega člana (doslej dva), zato pa pride v upravni odbor še en delegat kmetijskega ministra. V enakem smislu so sprejemene tudi določbe glede stalnega poslovnega odbora, ki ga tvori odslej predsednik, podpredsednik in 4 člani upravnega odbora, od katerih delegira po enega trgovinski minister, finančni minister, ban banovine Hrvatske in kmetijski minister (doslej je četrtega člana stalnega poslovnega odbora izvolil občni zbor).

— Lanska produkcija pivovarn v Jugoslaviji. Po statistiki, ki jo objavlja »Industrijski kurir« je znašala lani produkcija piva v vseh jugoslovanskih pivovarnah 370.000 hektolitrov nasproti 347.000 hl v prejšnjem letu. Najnižja je bila produkcija piva leta 1933, ko je znašala le 209.000 hl, med tem ko se je do leta 1929 gibala na višini okrog 750.000 hl. V teku lanskega leta je pričela obratovati Gostilničarska pivovarna v Laškem, prenehala pa je obratovati pivovarna Lobe v Novi Gradski. Tako je sedaj v obratu 16 pivovarn, 9 pivovarn pa je izven obrata. V Beogradu je bila te dni ustanovljena delniška družba »Merkur« z glavnico 3 milijona din, ki bo prevzela pivovarno v Starem Bečuju, ki že vrsto let ne obratuje.

— Paketi s sadjem po znižani tarifi. Paketi s svežim sadjem se lahko oddajajo na pošto od lanske jeseni po posebno znižani tarifi. Z odlokom poštnega ministra so sedaj pogoji za oddajo takih paketov izpopolnjeni toliko, da smejo ti paketi vsebovati sadje in sadje v svežem in nepredelanem stanju (slive, jabolka, hruške, grozdje, češnje, marelice, breskve, višnje, lesnike, orehe v lupini itd.), pomaranče, mandarine in limone pa le tedaj, če jih odda domači proizvajalec.

— Carine prost uvoz strojev za oljarske zadrage. Ministrski svet je izdal na osnovi § 113. finančnega zakona uredbu, po kateri so oljarske zadrage oproščene plačila uvozne carine in vseh ostalih državnih in samoupravnih dajatev in taks, ki se plačajo na carinarnicah (razen ležnine) na stroje in aparate, ki jih uvozi za proizvodnjo jedilnega olja.

Borze

29. januarja

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinski čeki nespremenjeno 14,70 — 14,90. Grški poni so se v Zagrebu nudili po 32, v Beogradu pa je bil zabeležen tečaj 31,50 — 32. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri stalni tendenci trgovanja po 425 (v Beogradu po 425 — 425,50). V ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov, pač pa je prišlo do prometa v delnicah Trboveljske po 245 in v delnicah Gutmana po 53.

Devize

Ljubljana. Oficijelni tečaji: London 176,35 — 179,55, Pariz 99,65 — 101,95, New York 4425 — 4485, Curih 995 — 1005, Amsterdam 2349 — 2387, Bruselj 749,50 — 761,50. Tečaji na svobodnem trgu: London 217,84 — 221,04, Pariz 123,15 — 125,45, New York 5480 — 5520, Curih 2901,17 — 2939,17, Bruselj 925,66 — 937,66. Curih. Beograd 10, Pariz 10,08, London 17,950, New York 445, Bruselj 75,60, Milan 22,51, Amsterdam 236,75, Berlin 178,80, Stockholm 106,15, Oslo 101,35, København 86,05, Sofja 5,30, Budimpešta 79, Atene 3,35, Bukarešta 3,30.

Efeti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 425 — 426 (426), 4% severne agrarne 50 — 52, 4% agrarne 53 den., 6% beglusk 75 bl., 6% dalm. agrarne 68,75 — 69,50, 6% šumske 66,50 — 68, 7% invest. 98 den., 7% Blair 87,50 den., 8% Blair 95 — 98; delnice: PAB 190 den., Trboveljska 245 — 250 (245), Gutman 50 — 53 (53), Osječka ljevaonica 160 den. Beograd. Vojna škoda 424 — 425 (425 — 425,50), 4% agrarne 53,50 den., 4% severne agrarne 50,50 den., 6% beglusk 76,25 — 76,50, 6% dalm. agrarne 70,25 — 70,75 (70,50 — 70,75), 6% šumske 68 — 69 (69), 7% stabiliz. 97,50 — 98, 7% invest. — (98) 7% Selgman 100,50 den., 7% Blair 88 den., 8% Blair 95 — 98, PAB 190 den.

Blagovna tržišča

Zito

+ Chicago, 29. jan. Začetni tečaji: pšenica: za maj 98,50, za julij 95,75, za sept. 95,275; koroza: za maj 57,25, za julij 57,125. + Novosadska blagovna borza (29. t. m.). Tendence stalna. — Pšenica: baška okol. Novi Sad 196—198; gor b. 197—199; srem. 195—197; baška 195—197; ladja Tisa 200—202. Rž: baška 152,50 — 155. Oves: baški, sremiski in slavonski 150 do 152. Ječmen: baški in sremiski 64/65 kg 167,50 — 172,50. Koroza: baška nova 221 do 222; nova pariteta Indija 120 — 121. Moka: baška in banatska »Og« in »Og« 300—310; »2« 280 do 290; »3« 260—270, »4« 250—260; »7« 210—220; »8« 135 do 140. Fižol: baški sremiski beli brez vreč: 390—400. Otrobi: baški in sremiski 123 do 125; ban. 120—121.

Sokol

*Vse okroglo! Na vprašanja in iz pregleda prijav sporoka Sokolsko društvo v Ljilji, da narodne noše kateregakoli slovenskega poretka na maskarado »Vse okroglo«, ki se bo vršila na pustno soboto 3. februarja v Sokolskem domu ne bodo dopuščene in nimajo vstopa. Vsi in vsake se naj zaveda, da je narodna noša slavnostna obleka in zato ne spada na maskarado kot maska. Dalje sporoča društvo, da se maske zbero v novi mali dvorani (vhod iz galerije) do 21. ure, odkoder bo skupen pohod v veliko dvorano. (—) Sokolsko društvo Rajhenburg objavlja, da priredi svojo maskarado prihodnjo soboto 3. februarja, ne pa v nedeljo, kakor je bilo zadnjič pomotoma poročano. Maskarada bo v Sokolskem domu in je veliko zanimanje zanjo, priprave so v polnem teku, prijavljeno je že mnogo lepih mask.

Paderewski ne bo več igral

Predsednik poljske republike Ratkiewicz in predsednik poljske vlade, ki ima svoj sedež na Francoskem, general Sikorski, pozdravljata prvega poljskega državnega predsednika, slavnega pianista Paderewskega, ki je sprejel predsedstvo poljske skupščine in je ob tej priliki prisegel, da ne bo več igral, dokler ne bo Poljska spet svobodna.

Moda obledelih barv

Stare mornarske obleke, obledele delovne halje in obrabljeni rudarski površniki kot potuda za nove modne kreacije

Pariške modne tvrdke so si za pomlad in poletje izmislile nenavadne barve odtenke: barve naj bi zbujale vtis, da so v soncu prebledele. Vzorce za te barve so dala delovna oblačila raznih poklicev: mornarske obleke normanskih ribičev, ki jih je izdelalo vreme, halje vinogradnikov, ki jih je leta obsevalo južno sonce, obrabljeni površniki rudarjev, skratka vsa tista oblačila, ki so že davno izgubila svojo prvotno svežo barvo. Ker pa samo takšne pobledele barve seveda ne zadostujejo je moda pritegnila svetlo sinjo barvo, ki jo imenuje »finska modrina«. Na lahkah letnih oblekah bo ta barva imela veliko vlogo. Črne, ki so jo v zadnjih letih tako gojili, so se že malo naveličali in jo bodo po potrebi nadomestili s temno modrino.

Vojni čas se v modi očituje trenutno bolj skromno, na žepnih in ovratnih ru-

tah. Tu je videti vse mogoče vojaške motive in gesla: jeklene čelade in poljske čepice, šura in kompase, topove in letala — ali pa tudi velika srca z napisom »zaklonišče za dva« in podobne stvarce. Tu in tam pa zadeneš tudi na nenavadne ideje, n. pr. na rdeč robček za ustnično črtalo, ki ma kot edini vzorec natiskan koledar za l. 1940.

Voz s klorom eksplodiral

V neki tovarni celuloze nedaleč od Osloja je eksplodiral železniški tankovni voz s 15 tonami klor. Tovarniški prostori so se napolnili strupenim plinom, ki se je širil tudi na okolico. 42 oseb se je zastrupilo in so jih morali prepeljati v bolnišnico dveh med njimi sta že umrli. Vzrok eksplozije je bila menda okvara zaradi mraza na enem izmed ventilov na vozu.

Namesto vojnih poročil

dobivamo z zapadne fronte vsak dan sama — vremenska poročila. Istega značaja so tudi slike, ki nam kažejo tamkajšnje »vojne« dogodke. Tu vidimo stražo pred zasneženo nemško baterijo v Siegfriedovi črti

Pesek v milu za britje

V Chicagu so ustregli nekemu možu, ki se je hotel ločiti, ko je dokazal, da mu je žena nasula v milo za britje peska. Žena se je izgovarjala, da je mož zvečer pogosto odhajal sam z doma in ker se je tedaj vedno obril je iz tega sklepal, da zahaja na stranska pota. Ta stranska pota mu je hotela s peskom v milu temeljito preprečiti. Mož se je nekega večera namilil peska ni opazil in mahoma je imel obraz poln prask, ki so ga prav tako bolele, kot kor so mu obraz kazile.

Enako neobičajen proces so imeli pred kratkim v Teksasu. Mlad možki je dolgo časa brez uspeha dvoril mlademu dekletu, nekega dne pa jo je menil nič tebi nič poljubil. Lepotica mu je dala zvanečo zausnico in ga pozvala pred kadijo, ki mu je naložil še tisoč dolarjev odškodnine, češ da je poljub dekletu zmanjšal možnost zakona. Tisoč dolarjev odškodnine za ponosrecen poljub, to je vsesako nekaj, da zausnice zraven niti ne omenimo.

Avto varnejši nego dom

V glavnem mestu Alabame je varneje, če se voziš z avtomobilom, nego če ostajaš doma. Statistika državnega oddelka za ljudsko zdravje navaja, da se je v tem mestu lansko leto zgodilo 21 smrtnih nesreč v stanovanjih, število oseb, ki so jih ubile prometne nesreče, pa znaša samo 12.

Novi ameriški mornariški minister

Charles Edison, sin slavnega izumitelja, polaga ob nastopu svoje službe prisego

Zelenjava namesto cvetlic

Sedem tisoč kuharskih strokovnjakinj uči Angležinje dobrega kuhanja z majhnimi pripomočki

Za angleške ženske je velik poklon, da ima oddelke za živila v ministrstvu, ki se bavi z odmerjenjem živil najmanjše številke izdelavcev. To sodelovanje se omejuje na strokovnjakinje za dietna vprašanja, ki deluje kot znanstvena svetovalka v ministrstvu v vseh gospodinskih vprašanjih in njeno pomočnico. Nešteti ženski zavodi, šole in trgovski obrati so z dolgim pripravljanim delom omogočili ta položaj.

Angleško žensko, tudi tisto, ki je bilo razvajeno, se je s samo ob sebi umevni mirom, brez miriranja vdalo v spremembo, ki ga je zahteval čas. Odredbe, ki omejujejo porabo živil, ne spadajo med stvari, o katerih bi mnogo govorili. Pred nobeno trgovino ni videti čakajočih vrst, nikjer ni gneče, pred vsem pa nihče ne poskuša z nepoštenimi manipulacijami, ki bi škodovala koristim države. Tako je mogoča redna izvedba vseh odredb, ki se tičejo gospodarstva in živil. Po zaslugi ženskih in gospodinskih šol nima ministrstvo nobenega odvisnega dela. Sedem tisoč ženskih zavodov vzdržuje po vsej državi brez plančarje tečaje, v katerih se lahko vsakdo nauči, kako je mogoče tudi s skromnimi pripomočki napraviti kaj dobrega. Te tečaje vodi približno sedem tisoč mojstric v kuhanju in urejeni so za razne starostne dobe. Samo v Londonu imajo štirideset gospodinskih šol za deklice od 11 do 15 let. V vsakem razredu poslušajo predavanja in se udeležujejo praktičnih vaj po dvanajst ur.

Geslo tečaje je: »Ne razpavaj!« Pojavile so se kuharske knjige z izvrstnimi in zelo različnimi recepti za vojno dobo, ki kažejo popolnoma nova pota. Te knjige razljujejo zastoj. V njih so recepti za mnoge neznane jedi, ki spodbujajo k posnemanju. Angleška gospodinja, ki se počasi približuje vegetarijanski načinu življenja, ima priložnost, da zve o mnogih

stvarih, ki si jih lahko goji v svojem vrtu. Namesto samih cvetlic kakor doslej prideluje po učnih knjigah zelenjavo in tu ji dajejo vzgled tudi v kratkih parkih. Del teh znamenitih parkov, kakor Bushy Park, Greenwich Park in Primrose Hill, so spremenili v koristne vrtove.

Motorna brizgalna na hrbtu

V Nemčiji uvajajo med gasilske čete motorno brizgalno, ki jih je mogoče nositi kakor telečnjake na hrbtu. Slika nam kaže gasilca v nekem južno-nemškem gorskem kraju s takšno brizgalno in na snušč

Tisoči švedskih prostovoljcev

so se prijavili, da bi se v finskih vrstah borili proti Rusom. Slika nam kaže oddelček teh prostovoljcev na vežbi v mestu Tornel

Žrtve anatolskega potresa

Pretrajljivi prizori iz prenapolnjenih carigraskih bolnišnic

Poročevalec več velikih turških listov je obiskal bolnišnice v Carigradu, kamor so spravili ranjence anatolske potresne katastrofe. Preden so mu izdali dovoljenje za obisk, je moral obljubiti s častno besedo, da ne bo nobenega pacienta vprašal po njegovih doživljajih, ker se oblasti in zdravniki prizadevajo storiti vse, da bi nesrečni te doživljaje čim prej pozabili.

Sele sedaj, ko sem videl to neznansko bedo, piše novinar, si lahko predstavljam grozotne dogodke v bolnišnicah in zaslinih bolnišnicah leži danes preko 60.000 ljudi. Nobena bitka ni nikoli zahtevala toliko žrtev. V prvem trenutku ogromnega navela seveda niso zmagovali. Vlaki so

prihajali neprestano s kolonami ranjenec. V prvih dneh ni bilo na razpolago dovolj postelj, bilo ni tudi dovolj zdravnikov in pred vsem je primanjkovalo obvezil in zdravil. Podnevi in ponoči so operirali. Komaj so tega pacienta dvignili z operacijske mize, že je bil drugi na vrsti.

Velik del nesrečnežev bo za posledicami katastrofe trpel vse življenje. Nešteti so morali odrezatiroke ali noge. Ležali so po več dni brez pomoči v snegu in mrazu, preden so prispeli reševalci. Najgrozotnejši vtis delajo tisti, ki so izgubili razum. Mnoge so morali zapreti v celice za besnike, od koder skušajo zbežati. Po vsej priliki menijo, da so še vedno pokopani pod razvalinami. Mnoge je lotila nasledovalna manija. V vsakomur, ki se jim približa, si predstavljajo sovražnika, ki jih hoče umoriti.

Najpretrajljivejši je pogled na matere, ki so znorele zavoljo izgube svojih otrok. S hripavim glasom kličejo neprestano svoje otroke.

Človek se mora vprašati, kaj se bo zgodilo z vsemi temi tisoči ljudi. Velik del jih bodo sčasoma lahko izpustili iz bolnišnic — a kako si bodo mogli tisoči po-habljenec, ki so izgubili vse, ustvariti novo eksistenco. Od kod bodo dobili za to pogum? Kdo jim bo pomagal? Kje bo dobili sredstva, ki naj bi jim pomagala vsaj preko najhujšega? To so vprašanja, ki bodo delala vodstvu turške države še mnogo skrbi.

Namesto anekdote

Neki ribič je zagledal moža, ki se je potapljaj hitro je povesal tja, segel je po njem s kavljem in ga potegnil v čoln. Po nesreči pa je pri svojem prizadevanju s kavljem zadel tudi možovo oko, tako da se je to izteklo. Rešenec je bil dovolj nehalen, da je svojega rešitelja tožil za odškodnino, ker sedaj je videl samo na eno oko.

»Dobro«, je dejal obtoženec zagovornik, »strinjam se s tem, mož naj dobi svojo odškodnino. A preden se to zgodi, zahtevam, naj sodišče odredi, da ga popeljejo do tistega kraja v morju, kjer se je potapljaj in da ga vržejo v vodo. Nihče mu ne sme pomagati. Če bo nevarnosti ušel, tedaj naj mu sodišče odškodnino prizna.«

Toženec je tedaj menil, da je boljše, če tožbo umakne.

VSAK DAN ENA

»Sosedje so se pritožili nad njegovim trobljenjem!«

(Judge)

MICHEL ZEVACO:

Don Juan

ROMAN

»Vse te reči sem spravil v železno skrinjico, da jih obvarujem mokrote in trohnobe. Skrinjico moraš razbiti, kajti ključ sem vrgel v Seine. Najdeš jo pa takole:

»Arronški dvorec stoji v Parizu za Templom, ob Vrvarski ulici, na katero se odpira njegova mreža na ograja. Vstopi skozi to ograjo, kreni k dvorcu in zavij okrog vogala. Skozi majhna stranska vrata prideš v kapelico. Ko boš tam, se postavi pred prvo oltarno stopnico, s hrbtom natanko proti tabernaklju, in stopaj naravnost proti ozadju kapele, pri tem pa štej ploščo na tleh.

»Pod sedemnaisto ploščo, to je, pod tisto, kjer je natančno središče kapele, leži skrinjica s tvojimi papirji...

»Z železnim drogom boš to ploščo zlahka privzdignil; nato kopli dvakrat tako globoko, kakor seže motika, pa prideš do skrinjice.

»Z Bogom, otrok moj, moi sin moi ljublieni sin. V zadnje priporočilo bi ti še rad ponovil božje besede: Srošuj očeta in mater... Toda izpremenim jih, sinko in ti sporočam svojo poslednjo željo, poslednji klic svojega srca takole:

»Sin moi kadar boš vedel vse, ljubi in spoštuj spomin svoje matere!...

»Blagoslavlja te Filip, gospod Ponthuški.«

24

Solnce je bilo zašlo in noč se je spuščala na Pontus, ko se je Agenor ohrabil in stopil v dvorano. Našel je Klotarja slonečega za mizo, z glavo naslonjeno v dlani in z očmi uprtimi v pisanje, čeprav v temi ni mogel brati. Približal se je in zašaril z nogami, da bi naznanil svojo navzočnost, toda Klotar ga ni slišal. Ko je stari sluga že nekaj minut stal pri mladem človeku, je ta zamrmral:

»Mati!...«

Agenor se je odločil.

»Gospod,« je rekel, »pozno je že in noč prihaja...«

Klotar je vzdignil glavo in vstal.

»Gospod Ponthuški,« je nadaljeval Agenor, »kaj ne boste izvolili pokusiti večerjo, ki smo vam jo pripravili?«

»Pač dobri Agenor,« je z živčno veselostjo rekel Klotar, »in še tem rajši, ker sem lačen; od jutra nisem ničesar zaužil.«

Sluga je zadovoljno prikimal. Klotar je dodal: »Razen tega potrebujem krepčila, ker se mislim takoli spet odpraviti na pot.«

»Kaj? Še noč?«

»Neutegoma. Mudi se mi nazaj v Pariz... nuini opravki me kličejo! Poskrbi torej, da dobi tudi moi konjiči iesti in da bo nared...«

Agenor je sroznal, da bi mu bilo škoda prigravitati in odšel. Pri zadnji svetlobi ugašajočega dne je Klotar spravil demante in pismo na prejšnje mesto v ročniku očetovega meča. Nato je

znova privil kroglo z grbom in si obesil meč za pas.

»Ponthuški meč,« je zamrmral, »bodi mi zvest tovariš in zanesljiv pomočnik pri zavojevanju sreče!«

Cez pol ure so se odprla vrata v ozadju dvorane, in Klotar, ki ga je nenadna svetloba skoraj oslepila, je zagledal Agenorja preoblečenega v livreo s ponthuškimi barvami s trirogim svečnikom v roki. Sluga je slovesno izpregovoril:

»Večerja za gospoda Ponthuškega je na mizi!«

To rekši je krenil naprej v obednico, ki je še pričala o nekdanji slavi Klotar je z dobrim tekom sedel k večerji, ki mu jo je podajal Agenor sam. Deveta ura se je bližala, ko je vstal iz mize in vzel naj privedejo konja. Odbil je spremstvo Agenorjevih sinov obljubil, da se kmalu za dalj časa vrne v Pontus, se umerjeno, a pristrčno poslovlil in odjahal.

Pot mu je bila dobro znana; ker je bilo pa tema kakor v rogu, jo je moral ubirati po spominu. Kmalu je prišel na veliko cesto in se spustil v previden drnec. Komaj da se je zavedal težke otonosti ki mu je prevzemala duha. Bilo mu je, kakor da ne živi, dokler ne zve materinega imena.

»Hitro kar najhitreje moram priti v Arronški dvorec!« Takšen je bil konec sleherne njegove misli...

A v tem ko je sam pri sebi ponavljal kolikant se mudi, je polegoma prešel v korak; kmalu je izpustil vajeti; polastila se ga je nepremagljiva po-

treba, ustaviti se, sesti, nasloniti glavo v dlani in misliti... zamisliti se...

Klotar še ni vedel, da je zamišljenost možganom najnevarnejši strup.

Ze ves voljan, da se ustavi in razjaše, je zagledal pred seboj na levi strani ceste, dve razsvetljeni okni; spoznal je, da je bil dospel do stare, zapuščene krčme, kjer je že mnogokrat privoščil svojem konju oddiha.

Okoličani so imenovali to poslopje krčmo »Pri milosti božji.«

»Tu bom sam,« si je rekel Klotar, »in bom lahko mislil nate, o mati! In nate, Filip de Pontus, moj pravi, edini oče!...«

Skočil je s konja, ga privezal za obroč, odrinil priprta vrata, stopil v hišo in videl, da prihaja svetloba, ki jo je bil opazil s ceste, od trske, ki gori v čeleščniku in od ognja, ki dozoreva v kamini. Mislil je, da se je ustavil tu kak siromak, ki je iskal počitka, je sedel na stolec, se naslonil na črveno mizo in zaprl oči... V naslednjem trenutku jih je znova odprl in vznemirjeno pogledal okrog sebe... Videl je dva moža, ki sta z bodali v rok-ha planila nadeni... Po bliskovito je zgrabil za meč in hotel vstati... a prepozno!...

Ostra holečina ga je zeskalela v prsih... Z dol-gim obupnim vzvikom je omahnil na tla in izgubil zavest...

Zan Poterne, ki mu je zadal morilni sunek in Bel-Argent, bled kakor zid, sta mu jela strokov-njaško obračati žepa.